

DE
LINGUARUM
ORIENTALIUM.

præsertim

HEBRAICÆ, CHALDAICÆ,
SYRIACÆ, ARABICÆ,
& SAMARITANÆ

PRÆSTANTIA,
NECESSITATE, & UTILITATE
quam & Theologis præstant
& Philosophis.

Per G. B.

Contenta in Epistola Dedicatoria
fufius indicantur.

L O N D I N I.

Excudebat Thomas Roycroft,
1658.

A M P L I S S I M O

&

P E R F E C T A

I N S T R U C T I S S I M O

D. IOH. MAYNA

SERVISSIMO AD LEGEM

SERVIENTI,

PATRONO SUO NOBILISSIMO.

QUae hic a nobis scripta, non ideo Tuo (Vix multis
nominibus Honorandè) inscribuntur nomini quia illi
digna, sed quia indigentia: non quasi criticam do-
minis tui subirent indicem, sed ne optatam nominis sui
haberent clientelam. Nihil, fateor, nisi brevitati com-
mendatur, quam tamen unicam omnia tibi commen-
dare scio. Nec aliunde Proles a se expectet patro-
cinium, nisi quod eodem patrem dignari non quava-
tus. Scopum autem atque hac scribendi rationem
flagitas? Verbo capias. Nihil se fugit, duplex in ho-
mine principium, Anima & corpus: illud nobilius &
sublimius quod spiritum cælumque, hoc vilius & hu-
milis quod materiam lutumque refert. Adeo ut u-
trumque mundum & superiorem & inferiorem in Mi-
crocosmo aequè ac in Macrocosmo contemplari liceat.
Dum hac ideo serio mecum exagitari, mirari subit

unde cerneret ut homo terra prorsus jactus? cum u-
tensile participet ignis non aurum sed terram, non
lucem sed tenebras sapere? Nomen nobilium domina-
ri, vilis subservire natum? At contrarium no-
bis accidit. Idcirco etiam supra spiritum, terra su-
pra ignem suum sestit cunctis atollit: adeo ut qui ce-
lestes etiam nascuntur, terrestres tantum fovimus. Hac
sane periculosa hactenus pendulisque diu nullibi plane
valde scirent. Tandem autem, nescio quomodo, sug-
gestum fuit, & dolendo primorum parentum lapsu mi-
nuta & viciosa derivare. Quod cum alci-
um & penitus expendi, non fioni non aera-
re, non amplius. Quod primi vix agerent nec Deo
nec videri rationi auscultando & videri rationi sen-
sibus indulgendo, sensus, adeoque & Corpus Anima
praetulerunt, quam praeminentiam ab eo usque tem-
pore corpus detinuit. Atque hinc est quod nunc tota
sensibus immersa supra sensualia & corporalia nosmet
nunquam elevamus, & quamvis assurgere & erigi
saepe cogimus, deo tamen pene securus est ac ii qui se-
dula laborant, vana vix. Sunt, fateor, qui coleri sub-
tilis ingenii ala totum universum Caelum & Terram
sibi perflare videntur: quid aliud tamen revera
faciunt, quam cum Aristophaneo Socrate aegbarodon?
Sunt qui veritatem se invenisse somniant, a somno ve-
ra excitati, praecipue a vita hac (qua nihil aliud
quam somnium videtur) excidentibus & ad ultimum
diebus resurgentibus, quid aliud apparebit ipsorum veri-
tas quam vana vanitas? Et hunc quidem in modum
ut dixi nubem pro funone, sic nos imagines pro rebus
amplectimur: Nec tam apte dicamur solis natura
viribus aliquid cognoscere quam aliquid imaginari.
Cognitis ideo gravi hujusmodi morbi & causa & effectus
(unde viz. nobilior pars hominis a vilitate adeo sup-
primetur, & quid vana vana est) operam dedi ut
remedium

remedium si fieri poterit, nihilne detestum iram. Hinc
in finem ad Naturam me statim contuli, ut viderem quā
quā summas natura vires intendens & misero hoc La-
byrintho sese extraheret. At non diu hic hæsere, sta-
tim enim vidi ipsam Naturam corruptam & pollutam
esse, & Quis edat mundum de immundo? ne utus
quidem. Job. 14. 4. Hinc protinus remedium huius-
ce morbi non quid naturale sed supernaturale esse con-
jeci, adeoque a Natura ad Scripturam me protinus con-
verti: Quam cum mente paulisper volutarem, ani-
madverti herbam morbi huiusce medicinalem in Divino
hoc horto si ullibi inveniri. Semper super terram repetimus
& sidera sublimi vertice nunquam ferimus? In S.
Scripturis ostenditur via ad Spiritum ipsius Dei du-
cens, qui Animas nostras sublimatas det & de terra
in ipsum Cælum evehat. Quia toti terrestres, Cælestem
ideo sapientiam, adeoque & Divinas veritates nunquam
atingamus? Scriptura ad ipsum Christum ducens, de
infinitu ipius Copia. 1 Cor. 1. 30. Hic sa-
ne est vera Copia, & veri ipsius Discipuli, seduli-
que sectatores verissimi denominentur quidam. Cum
pro certo ideo habuerim Scripturas solas ad Animam
erigendam, & veram Philosophiam & Sapientiam acqui-
rendam viam ostendere, nihil jam restit nisi ut dis-
caterem quomodo ad harum S. Scripturarum intelli-
gentiam perveniat. Quavis sane illarum interpre-
tatio Divinam hanc virtutem in se non continet: Nec
est ut veritatem in ulla versione sola inquiramus,
quia nescimus an illa sit vera necne. Ad fontes id-
eo recurrendum & ipsum textum inspiciendum adver-
ti. At multum præterlapsus est tempus a quo ipse
textus scriptus & traditus fuerit; quomodo igitur
hunc quem jam conterimus, conservatum & confir-
matum habeamus? Et præterea, in ipso textu mul-
ta sunt obsoleta voces & multa obscura phrasæ,

multa haec explicentur & illustrentur. Hac omnia
non aliter quam per linguas Originaria cognatas &
antiquas earum Versiones conferenda censui. Rectissi-
mo quidem Tertullianus, Cui cognita sit veritas sine
Deo? Cui Deus sine Christo? Adam & ego, Cui
Christus sine Scripturis? Cui Scripturae sine Linguis?
Hic idcirco est aliqualem subsequentium series, ubi hac & hu-
jusmodi fufus, breviter tamen, agitantur. Omnia autem
cum praecipue in scopum collimata sunt, ut ineffabilem
Biblicorum nostrorum voluuntatem usum aliquo modo
delinquarem. Facile quidem fuisset extensorem telam
tibi obtulisset consulto autem de Adversariis nostris fu-
so & copiose collectis paucula solummodo selegi, quae
unde tantum demonstrarent (quod ultimum fuit quod
intendimus) quomodo Bibliis nostris Waltoniensibus,
nunquam satis laudatis, utendum est. Meditationum
ideo harum (sub ea enim nomine merita veniant, ut-
pote quae solitariarum tantum quarundam horula-
rum progenies) & scopum & rationem tenes. Vi-
der subiectum acutissimo dignum stylo. Quod ideo in
subiecto ipso dignum (ut nihil ibi indignum) equi bo-
nique consulatur. Quod in stylo nostro indignum (ut
nihil ibi dignum) patrocinio tuo pallietur. Iudicis igi-
tur pro tempore naturam exuas, & jam Patronum jam
Amicum agas. Nolle autem (Spectate & Honorande
Admodum Patrone) ut paucula haec linea adeo titurata pro
gratitudinis nostrae, oh tot Favoris tui in nos indicia, speci-
mine habeantur. A tempore enim quo Patri meo caelesti
placuit, ut in hac Academia (vix alio enim titulo lo-
cum insignire possum ubi ipse habitas) vitam dege-
rem, tot tantisque amoris tui compedibus me obliga-
rum agnosco, quae vix ipsa aeternitate solvantur: Nec
ipse tantum in propria Persona, sed & ipse (ut ita
dicam) in conjuge admodum Reberenda (oh quam
& ipse & propter tanta speci aeternas Deo debitis gra-
1. 43)

rias) primo, uti summa spe teneor; Christo, & de-
inde tibi arte adeo & feliciter adunata, nos in hac
vincula coniecisti. Cum ideo debita hac nostra causa
sunt ut quicquid ipse feci, faciam, habeamve ea nun-
quam persolvat, memet totum, quantum quantum sum,
vobis do, dico, consecro

servum in Christo vestro

meaque Servatore

Devotissimum

GUL. BEVERIDGIUM.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
 LIBRARY
 540 EAST 57TH STREET
 CHICAGO, ILL. 60637

DE
LINGUARUM
ORIENTALIUM
PRÆSTANTIA,
NECESSITATE, & UTILITATE
quam & Theologis præstant
& Philosophis.

Cum relictis paulisper mundi illicetbris, veram ipsius naturam, uti a Sapienti in physicis describitur, meram, viz. vanitatem animo voluntatem, supra supremam ipsius cacumina, superbe etiam si eminentia, usque in mundum superiorem memet elevatum ire contendo. Atque hoc ideo quia mundum hunc sublunarem ita aspicere ut aspectum despiciat intus præcordiis effluanti, inter alia & hoc memet semper persuasum habui non minimo futurum adminiculo, si in coelestem illam beatarum animarum gloria splendescentium & gaudio triumphantium choream sese supponat admissum. Nec præcepti persuasio, sed & ipsa ratione suffraganti. Quis enim Divinis illis vere & continuo rutilantibus æterni Solis circumcinctus radiis, apparentibus tantummodo umbratilis hujusce tetrae gaudii capiatur? Nec rationi & ipsa experientia refragatur. Hoc enim mihi (quantum conceditur) pernicious animi alis evecto, & parvulum hujusce terrulae globulum de ipso cælo fastidioso oculo suspicienti, nunc terra hæc tanquam monticula & incolæ ipsius tanquam tot formicula ap-

parent irrequietæ circa illam tumultuantes : Nunc autem, homines præsertim quotquot intra præcinctos ipsius limites continentur, tanquam toti miseri videntur pisciculi de proprio extracti elemento. Nec sane ultima hæc vana & inanis est status humani umbra. Ad pisciculos enim istiusmodi ad ripas illas quas aqua non ita pridem ipsorum propria lambit alluitque jam jacentes, oculos obsecro convertas. Ecce quam caudas agitant, corpora huc & illuc motant, hinc & inde desultantes, quasi in primum & proprium eorum habitaculum inhiarent, quum nec aquam quam haberent definire nec viam quam tenerent describere valeant. Irritos huiusmodi piscium intrareis conatus, & tristes hominum relegas labores. Hi enim fallaci dæmonis esca de felici quo creabantur allecti statu, omnes jam intendunt nervos, omnes impendunt nisus, sursum & deorsum cursitantes, ut primævo statui denuo redderentur, cum inanim & naturam istius status & viam eo tendentem penitus ignorant.

Tempus erat (ingenue fateor) quo quicquid intellectus perciperet, verum, & quicquid voluntas perciperet, bonum erat : Imo & tempus erat, quo nihil ad ultimam & animæ & corporis felicitatem perficiendam excoGITARI potuit, quod in utrumque non accumulatum. Splendidus autem hic primus felicitatis dies ob quam cito in occasum vergit, & tenebris sepelitur ! Ut homo enim non citius vivit quam edit, sic & non citius moritur quam moritur, non citius malum edere quam ipse malus evaserit. Adeo ut ille non nostrum ad instar runc temporis edendo vitam conservavit sed mortem acquisivit. Vita ideo perditur, & pallida mors omnes animæ facultates omniaque corporis membra protinus invadit. Intellectus spissitudine obumbratur, voluntas perversitate corrumpitur, affectiones in irregularitatem & inordinationem pertrahuntur, Corpus ad matrem Terram continuo avocatur, & totum illud gloriosum
fæli-

felicitatis lumen penitus extinguitur. Et hunc sane in modum omnibus illis bonis donisque præclarissimis, quibus tanquam naturali satellitio, in mundum ligati prodicimus, ut non citius nati quam donati, sic & non citius lapsi quam orbari fuimus. Nec hoc tamen omne felicitatem enim illam non tantum non habemus, sed & etiam non videmus. Fælices fuisse (quod miserum est) hoc cognoscimus, ac quænam & qualis erat hæc felicitas, hoc non cognoscimus. Nec & hoc adhuc rotum: sed quod magis, non tantum frustione & cogitatione felicitatis primæ spoliatur, sed & circa viam eo tendentem nos in bivis & trivis (proh dolor!) hæsitamus. Atque hinc est quod nesci quo nos jam convertemus ad has & illas miseri divagamur creaturas: his amissam querimus, & in illis amissam quærimus felicitatem. Ex nullis autem harum aliquid solaminis vel certitudinis aliquid de amissa felicitate expromitur, omnes autem eandem modulantur cantilenam, Job 28, 14. *וְיִתְּנָהּ לָנוּ* non est in me.

Ne videar autem *וְיִתְּנָהּ לָנוּ* & primi propositi transilire limites, prætermittam alius quibuscunque infortuniis quibus homo lapsus e vestigio implicatus fuerit, quid intellectui nobilissimæ illi Animæ facultati, præsertim accedit, impræsentiarum solummodo attendemus. Intellectus ideo qui tanta plenitudine, rectitudine, & claritate non ita pridem floruit, jam omnibus miserrime denudatur. Dum homo enim vetitum fructum sensibus indusserit, intellectum spissis ignorantia tenebris involutum dederit, adeo ut arborem scientia degustando (quicquid ipse sibi, aut potius Diabolus illi promiserat) hoc tantum scivit quod antea non scivit, quod scientiam primævam amiserat & jam nihil scire potuit. Hinc, hinc est quod in qualibet scientia attingenda in qualibet veritate investiganda tam misere hallucinamus. Hinc est quod etiam ea quæ multo studio & labore nobismetipsis tandem videmus scire, re-

vera tamen penitus nescimus. Adeo ut nobis æqua & certa iudicii lance jam privatis omnia in rebus humanis dubia, perplexa, incerta, suspensa, magisque verisimilia quam vera sunt. Et lippientes & caligantes nostræ naturæ oculos omnino fugit quid alba veritatis creta quid nigro falsitatis carbone notatur: nec videre possumus quid pro vero quid pro falso est admittendum, Quid vero? nonne ut subtilissimus ille omnium nostræ ætatis Philosophorum Coryphæus Cartesius egregie disputaverit, *Quicquid clare & distincte percipitur verum est?* Adeoque nonne propria nostra rerum perceptio sit iusta satis & æqua statera ad quam omnia vocentur, & qua expendantur & trutinentur? Esto: Fateor: Eousque tamen processerit naturæ nostræ corruptela & depravatio, ut etiam circa ea quæ percipimus adhuc in tenebris latitamus, pro certo nescientes quando aliquid clare & distincte percipimus. Quid enim? ipso etiam concedente, *de omnibus est dubitandum*, adeoque & de hac nostra perceptione, viz. an clara sit & distincta necne: nec infirmiori quam de aliis subjectis fundamento, utpote multi se res clare & distincte percepisse autumarunt, dum inter in vana & inania somniarunt. Imo & nosmetipsos etiam si claram & distinctam habuisse perceptionem aliquando putavimus, sæpissime tamen postea deceptos deprehendimus. Ubi ideo sistendum est? ubi dubitatio huiusmodi est deponenda & actus iudicii exerendus? viz. nunquam donec perceptio nostra claritate & distinctione donatur, aliter enim frustra dubitatur. Quapropter necesse est ut clare & distincte percipiamus primam perceptionem esse claram & distinctam, prius quam de re percepta aliquid est statuendum. Quid ideo? vel iudicii actus semper est suspendendus, & nunquam aliquid vel pro vero vel pro falso est admittendum; vel oportet habeamus claram & distinctam perceptionem claritatis & distinctionis prioris perceptionis. At quomodo

do secundam hanc perceptionem per quam prima examinatur esse claram & distinctam cognoscamus, nisi habeamus tertiam, eamque claram & distinctam perceptionem claritatis & distinctionis secundæ perceptionis? Adeoque prima perceptio per secundam, secunda per tertiam, tertia per quartam est examinanda, & sic perceptiones nostræ in infinitum producentur, & veritas nunquam attingetur.

Et hunc sane in modum incerta & lubrica nostra continuo nutat sententia, & licet forte fortuito veritatem cognoscamus, veritatem tamen esse non cognoscimus. Atque hinc est quod illud quod jam comprobamus & amplectimur, statim respuimus & repudiamus. Et nemo est qui, etiamsi de omni philosophia ab ipso superata gloriatur, tamen non expertus est quomodo contrariis & repugnantibus sæpissime jactitetur, æstuet, fluctuetur. Nec aliud quidem expectari potest, quin si solis corruptæ naturæ viribus annitatur, ad sacros incorruptæ veritatis recessus nunquam penetremus.

Perplura de pendula humanarum scientiarum incertitudine, & de misera caligantium naturæ oculorum lippitudine adderentur, ut & quomodo non tantum in Logicis, Ethicis, Physicis, Metaphysicis, aliisque istiusmodi artibus & scientiis, sed etiam in ipsis Mathematicis demonstrationibus, quæ tanta a plerisque indutæ statuuntur claritate & certitudine, quamplurimi Cimmeriis immersi tenebris miseri oberrarunt vagabundi. Hæc autem huic loco non ita quadrarent, & paucula hæc quæ delibata, satis ut opinor, ad nostrum facient propositum. Dum vel isthæc enim apud me tacitus revolvo. non possum non alta admiratione percelli, quæ ratione illi qui omnia tentare media, & omnem sese movere lapidem ostendant ut latitantem invenirent veritatem, & sese tandem ad summum sapientiæ apicem attollerent, Philosophiæ, lubricæ & incertæ Philosophiæ animos suos ita continuo manciparent, & divina humanioris & po-

litionis literaturæ studia, factamque linguarum, Orientalium præsertim, cognitionem, quæ sola, uti postea patebit, absconditam fere detegat veritatem, ita negligenter & despiciant.

Non sane disiteor quin studia Philosophica digna sunt quibus subtilissima exerceantur ingenia. Imo quidem fateor res naturales non indignas esse quas contemplerur, etiam si contemplationum nostrarum scopum, veritatem viz, nunquam attingeremus. Quid enim? ipsa illiusmodi rerum contemplatio (ut cuiusque in iis vel mediocriter versato abunde satis expertum est) secretam quandam voluptatem & animi complacentiam secum continuo ducit. Et quamvis ipsam veritatem assequi non possumus, modo tamen cordibus nostris infixum immotumque sedet (ut sæpe accidit) nos assecutos fuisse, & apprehensionibus nostris tanquam clavis & distinctis adeoque & veris assentiamur, quod ad intimam animi complacentiam iis continuo annexam, perinde est ac si revera assecuti fuisset. Hoc tamen insuper addam, quod huiusmodi animi complacentia utcumque tanta apparet veritate induta, falsa tamen est & erronea, utpote falso & erroneo annexa fundamento. Adeo ut qui hunc in modum sibi placent, qui huiusmodi requies & delicias animis immurmurant, mendacio assidue delectantur. Utcumque perquamplurimos videre est, qui tam alte huiusmodi contemplationibus immerguntur, ut omnia studia præter sua, hoc est Philosophica, demissa & repentina, pernicious & sublimè tendentibus suorum ingeniorum alis inepta prorsus & indigna existimant. Linguæ, clamitant, sunt tantum fores, quid nobis cum foribus qui ipsa quarimus penetralia? Linguæ sunt tantum cortex, quid nobis cum cortice qui ipsum intendimus nucleum? Quid vobis cum foribus? quid vobis cum cortice? quibus intratis & quo fracto penetralia & nucleum attigatis.

Sed faciamus inquisitionem, aliquæ linguæ necessario requiruntur, ut quid nobis cum Hebraicæ, Chaldaicæ, Syriacæ, Samaritanæ & istiusmodi quarum vel characteres profecto sunt monstri & prodigiosi? Quid hæc conducunt ad Cartesium aut Aristotelem intelligendum? modo Græcam & Latinam edificamus, quicquid sacris illorum mineralibus absconditur facile perodiamus. Hi sunt duo illa & magna quidem Hemisphærii Philosophici luminaria. Aristoteles enim in obscura primarum ætatum nocte lumine suo mutatio (quod via ab omnibus & istius & precedentium (ut aiunt) seculorum philosophis mutatus est) totum hemisphærium suo modo, hoc est ad instar Phœbes illuminavit. At in splendescenti hoc nostræ ætatis die ipsum habemus Apollinem ipsum Cartesium in quemque orbis philosophici angulum radios suos evibrantem. Modo horum ideo lumine fruamur quid alio opus est? Esto; Profundum Aristotelis admiror ingenium, & beatos subtilissimi & ~~magistro~~ Cartesi adoro cineres. Pace tamen tantorum dicam, & Cartesius & Aristoteles subtiles erant Philosophi sed & mortales erant homines. Non ousque adhuc ebulliverit dementia nostra, ut Aristotelis volumina Phœbi oracula habeamus, vel ut Cartesium etiam si Papistam Papæ tamen (ut aiunt) infallibilis cathedra collocemus. Erant inquam Philosophi, sed & erant etiam homines; imo & eorum humanitas in erroribus quibus abunde scatent sese manifestam tradit. At replicant qui dogmata sua iactant Philosophica, Hicce & nosmet libentes? subscribimus, hi quos laudamus erant homines, nec omnia erant veritatis flumina quæ ex eorum fontibus profuxerunt. At ubi veriora? ubi veritatem citius inveniamus quam eorum libros consulendo? Mirum sane miserumque quod vos qui tantam, qui omnem vobis vendicatis philosophiam & rationem hic tam alte excutereis? Quid enim? nunquasine de sacro quodam codice indivisilis? Nunquamne jucundus

Evangelii sonus teneras aures vobis pertulserit? Nunquidne sacrarum literarum auctoritas apud vos valet? Quid & adhuc spissis sepulti jacetis tenebris plano nesci ubi gemina hæc veritatis pretiosissima latitaret? dicam, In sacra pagina, in sacris literis, si ullibi, est inventi. Hæc sacra pagina est arbor illa vitæ in cujus foliis rara hæc ævis nidulatur. Hæ sacrae literæ sunt non Phœbi sed Dei, non Delphica sed Divina illa oracula, quæ quicunque recte consulat, a recto veritatis tramite deviare est impossibile. Quicquid hic invenio dictum, scio dictum a Deo vero, imo a Deo Veritate. Adeoque quicquid hic lego digito demonstro, manum in margine depingo, *Veritas est.* Ego, inquit Christus sum Via & Veritas, adeoque qui Christum de Scripturis scivit, Veritatem nescire nequit. *Πάντες γὰρ οὗτοι δεῖν ἵνα* inquit Apostolus, *omnia Scriptura est divinitus inspirata*, a Deo ab ipsa Veritate inspiratur, adeoque & ipsa nihil nisi veritatem spirat. Multa, fateor, hic invenio supra conceptum, at nihil præter veritatem. Non est versus qui non est verus, imo non est versus qui non est veritas, adeoque quot scio in Scriptura versus, tot scio veritates. At præterea, non tantum eo consulenda est Scriptura pro veritate quia quicquid ibi scribitur est veritas, sed etiam quia Scriptura viam ostendit ubi ipsa veritas commoratur. Ego, inquit Christus, sum Via, Veritas, & Vita, non tantum est Via & Veritas, ut antea, sed etiam est Via ad Veritatem, siquidem est Via ad Vitam eamque Eternam. Scrutemini Scripturas & scripta operemini, & vitam, ac in illa ipsam Veritatem possidebitis. Tunc autem temporis quænam est veritas quæ nobis non nuda apparebit? Ibi omnes rerum essentias & naturas in ipsa Dei essentia in ipso Archetypo visuti sumus. Ibi intellectus nostri omnibus erroribus purgati, & apprehensiones claræ & distinctæ evadent. Ibi oculos nostros vere plusquam Lynceos ne atomus quidem in omnibus Veritatis mysteriis latebit.

Benē-

Benevole Lector, aliquid tibi serio suggeram. In veram sapientiam, in Divinam rectamque Philosophiam animo pruris? Profundum, ac omnis scientiæ & cogitionis capacem & impletum te efflagitas Philosophum? oh Christum petas, ad cælum tendas, & tunc plura scies quam jam te scire vel in votis habeas. Tumque (crede mihi) videbis, quantæ stultitiæ (stultitiæ dicam an dementiæ?) te reum peregeris dum Cartesium, Aristotelem, & alios istiusmodi farinæ Philosophastros pro veritate scrutatus es, & Scripturas interim quæ solæ veritatem & viam ad veritatem demonstrant, tam egregie neglexeris.

Hic autem in luto jam hærent Adversarii; libentes audirent Christiani, adeoque non est ut illis quæ hætenus dicta sunt inficias irent: nec tamen in Linguarum æstimium & amorem se adductos vel paterentur vel facerentur. Quo ideo se convertant, nisi ut post multam animi perplexitatem tandem erumpentes effutiant, Quid hæc ad propositum? Quid si sacræ literæ, ideone & sacræ linguæ ad veritates indagandas conducunt? Non eo vesaniæ & infidelitatis proripimus ut non credamus Scripturas solas veram sapientiam humanis cerebris instillare, & illum optimum fore philosophum qui has & studiis & vita diligentissimus sequitur. Hincne autem inferatur & linguas aliquid ad hancce rem collaturas? Quid enim? Nonne perquamplurimi hique Linguæ Hebraicæ peritissimi sacrorum Bibliorum extant translatores quibus fidere & niti possumus? Fateor, hoc autem jaculum (ut festinanti calamo tanquam canis ad Nilum hæc percurram) hoc inquam jaculum in vosmet facile est retorquere. Quid enim? nonne perquamplurimi sacrorum Bibliorum extant translatores? cuique notum est. Quum multæ ideo huiusmodi proferuntur versiones, quænam est præferenda? Hunc dissolvat nodum quicumque ἰσογλωττιστὴς & Linguarum Orientalium ignavus osor. Veritas aliqua de sacris Scripturæ

plura mineralibus est eruenda, hinc multa exhibentur instrumenta, dicat hic, quodnam est adhibendum? Multae variaeque in promptu sunt translationes, quamnam consulamus? Varias easque eruditae textus Biblici extare Versiones in propatulo, in comperto, in confesso est. Hoc autem insuper datur, quod Theologi non minus differunt in interpretatione textus Biblici quam Philosophi in expositione textus Aristotelici. Omnes legis? quemnam seliges? Pagninum? Ariam Montanum? Vatablum? Osiandrum? Tremellium? Vulgatum? LXX Interpretes? Lutherum? quisnam horum est preferendus & quisnam posthabendus? quem commendes & quem condemnes? quomodo certum & genuinum loci alicujus sensum a quovis interprete datum ab illius in alio loco aut ab alius in illo loco notho & spurio dignoscas? Nonne necesse est ut ad Hebraei canonis Lydium quasi lapidem exiges? Quis etiam corruptissimam Vulgatam (quam pro Authentica mandare Tridennum illud non erubuit conciliabulum) vel ultimam aliam Versionem corruptione minima scatere dicat, nisi qui de puro Hebraicae literaturae fonte limpidas probe degustaverit aquas? Quid pluribus? Veritatem aliquam de sacra hac testa depromere animo habes: Hunc in finem magno labore & sudore evolvis Pagninum aut Tremellium: Jam attendis quid dicit textus Biblicus? non, sed tantum quid Pagninus dicit aut Tremellius. Nescis an Deus ita locutus est in ipso textu necne, sed tantum quod Pagninus aut Tremellius ita transtulit.

Sed non mecum impresentiarum institui omnia argumenta quibus sacra haec lingua propugnari potest in arenam trahere, aut omnes objectionum hastas clypeo accipere. Summarium autem eorum quae hactenus dicere conati sumus ad hoc tantum redit, quod nulla vel certiori vel breviori via ad summum illud verae sapientiae & rectae philosophiae cacumen quam per jucundissimos & omnium generum fragrantissimis Divinae sapien-

tiz florulis variegatos Scripturarum campos perveniatur. Et deinde quod nemini in fertilissimis hinc campos patet introitus, nemo ascensos ipsorum carpat flosculos, nisi qui Hebraice loquatur & sacram hanc linguam sibi habet opitulantem. Et ex hinc clare sciam (ni fallor) aliis praeferruntur faces, quibus videntur lucram Philologiam dominam Philosophiam anelliari, & qui ancillam non primam allicunt, optatos dominam amplexus summis blanditiis nunquam impetrabile. Frustra sese optimos ostentant Philosophos qui & optimos sese non ostendant Philologos, utpote qui sacras literas non intelligit veram Philosophiam nunquam censeant, & qui sacram Philologiam non casset, sacras literas nunquam intelligat.

Nec vellem ut, etiamsi brevis, haec, in cuius nexum animum hucusque converimus, ratiocinationis tela ad Philosophiam tantum sed etiam ad Theologiam extendatur. Quodcumque enim argumentum ad demonstrandam illam, quam Philosophis praestant, linguarum utilitatem adducatur, idem pro eandem utilitate simul & necessitate ordine ad Theologiam etiam militabit. Idque quidem a fortiori. Si enim Philosopho qui in huda veritatum contemplatione residet, tantum linguarum usu opus est ad eandem dextre colligendas, quantum majus Theologo cuius officii ratio exigit ut in eandem predicationem etiam sese exerat. Si Philosophus qui proprio suo dulcis huiusce liquoris haustu contentus abit, tanta linguarum acquirendarum necessitate detinetur ad eandem de sacra Scripturarum testa exhaustiendum, quanta majori Theologo, cuius est non sibi tantum sed & aliis etiam expromere & propinare? At quam libens in Satyram hic erumperem? aut potius quam facilis oculos lacrymarum rivalos flagrantem, qui non ob ferream aetatis nostrae naturam, sed ob corruptissimam ferreae huiusce aetatis aruginem continuo fluere? Quot heu! quot & quantos quotidie vide-

re

re est Divinas cathedras ascendentes, brachia jactantes, pulpita rudentes, per plurima lato guttore funditantes, & plausum etiam facili populo ferentes, qui interrim pro certo nesciunt an Divinæ regulæ quadrent, & sacris literis uti a Deo prolatis consonent. Hoc tantum docti sunt, quod Anglicanam translationem aut fortassis Latinam (quam tamen raro consulunt) legere (non dico intelligere) possunt, & inde statim autumant sese abunde satis doctrinæ nactos & sibi & populis spirituali eorum curæ commissis. Et hunc sane in modum, qui aliis viam ad salutem ostendere in se recipiunt, & ipsi oculis capiuntur. Quicquid de Scripturis cognoscunt non propriis sed aliorum tantum oculis hauriunt. Quid est si hoc non est cæcum cæcos ducere, & omnes in foveam præcipitari? Quænam sunt si hæc non sunt inter ultima & ridicula senescentis mundi deliria recensenda? Qui nihil de proprio e Scripturis cognoscunt, aliis Scripturas explicare suscipiunt.

Sed respondeant ipsi elingues hujusmodi sed prædicantes Theologi, Quid contra Papistas, Anabaptistas, Pelagianos, Socinianos, & alios istiusmodi hæreticos & scismaticos tanta & tam aspera proferunt? Hocceine est quia opiniones eorum erroneas esse de ipsis Scripturis didicerunt? Nihil minus. Nemo enim est hæreticorum qui Scripturam sibi etiam non vendicat & in assertionis suæ defensionem profert. Scripturam inquam, at qualem? non puram, non incorruptam, non de ipsis fontibus exhaustam, sed translatam, adeoque corruptam, turbidis rivulis inquinatam. Atque hinc est quod multæ opiniones etiam hæreticæ nulla alia confutatione quam recta & genuina textus ipsius constructione & expositione indigent. Hincque etiam nemini mirum videatur dolendam (utpote Christianorum) Romanensium religionem tot tantisque absurditatibus confertam iri, cum ex ingenua quidem ipsius Bellarmi-
ni confessione (de verbo Dei lib. 2. cap. 10.) *Multa*

cele-

celebrata fuerint Concilia in quibus nulli aut pauci fuerint Hebræa lingua periti. Et proculdubio tot hæreses in Ecclesiam nostram nunquam irrepsissent, nisi tot linguarum imperiti Scripturæ sacræ explanationem & prædicationem suscepissent. Cum autem hæreni quicunque & clypeos & gladios de armario Scripturæ translata ad suas sententias propugnandas & aliorum oppugnandas proferunt, unde sunt repellendi? ex aliis translationibus? quid ita? quid non ipsi suis æqualem ac alii aliis fidem darent? Dantur autem istiusmodi translationes (quarum numero est illa Romanensium) quæ quibuscunque hæresibus & favent & fundum præbent. Aut huiusmodi ideo hæresibus cedendum est & adhaerendum, aut ad ipsos fontes recurrendum. Et deinde, ut hæreses non diruantur, sic nec sine Divino linguarum subsidio ipsa veritas defendatur. *Rogas (inquit Lutherus) causam cur religio nostra sit deridentur? Non alia est quam Linguarum ignorantia.* Hinc enim sæpe evenit ut plurima loca ad religionis nostræ tutelam maxime facientia non proferamus, adeoque & alia loca non ita dilucide imo & aliquando non omnino scientia citemus, unde fit ut non tantum nostra religio magis concussa sit & debilitata, sed & Adversarii in contraria magis magisque obdurentur.

At respondeant iterum & ipsi, quid tanta opprobriorum & convitiomm stigmata Papistis incurrunt dum & ipsi pessimos Papistas agunt? Quid enim inter perquamplurima illa absurda quibus abundat eorum religio magis absurdum & horrendum videatur quam eo tantum rei alicui fidem habere quia *Ecclesia dixit*. Et dicant Theologi nostri quicunque sacrarum linguarum ignari, quodnam aliud fundamentum ad stabiliendam fidei doctrinam habent, quam quod *Ecclesia dixit*. Eo tantum Scripturæ sacræ aut potius translationi illi, in cuius solius lectione versantur, tam mordicus adherent & sententias suas illa ventilant, quia Priores Eccle-

siz

hic Antistites dixerunt ita transferendam, aut ipsi ita transulerant. Certo certius si majores nostri aliam translationem eamque ipsa Papistarum Vulgata decies, si fieri posset, corruptiorem edidissent, ignavi hi nostri linguarum contemptores, eodem quo illam quam jam habemus ætudio amplecterentur: Surdo enim grave & acutum idem sonant; & Cæco lux & nox idem videntur.

At nec adhuc deest oscitantibus tutum satis (ut ipsis videtur) ignorantæ & locordæ asyllum. Quoties enim sibi myrmurantes & alius obgannientes audire licet, Quid nos tantum temporis in linguis addiscendis conseramus, cum tanti & tam eruditi viri, ut Lutherus, Junius, Erasmus & ejusmodi qui tam præclare de Ecclesiis meruerunt hunc laborem nobis præripuerunt? Non adeo perfrictæ fronte nec inflati animi sumus, ut cogitamus nosmet, tardus ingenii nostri aliis sublimes altas aquilas unquam supervolaturos; Non est ut fallu turpido putemus crassum & obtusum nostrum ingenium doctissimos istorum labores unquam correpturum. Oh singularem modestiam & animi verecundiam! Quis sibi præcibus non appeteret, Quis ad cælum laudibus non attolleret? Verisimile quidem est quod adeo ingenue fatentur, crassum & obtusum esse eorum ingenium, & ita proculdubio manebit donec linguis politum, Non autem exinde recte inferunt linguarum studia fore superflua. Quid enim? non major voluptas & gratior animi complacentia ex ipsis fontibus quam ex rivulis hauriatur? Quid si fideli alius manu quocumque eundum est recto tramite perducamur, idone & oculos eruemus? nonne major oblectatio de proprio visu quam de alieno ductu exfurgescet? Et enim in sacris libris (inquit Martinus in Technologia) lumen est oculus quo Divina perspicimus est Hebræa lingua, cujus scientia & fructus dum te sua sponte prius sum sibi oculos eris quibus illa cernuntur & cognoscuntur.

At

At præterea etiam non est ut beatæ istæ animæ, Cælo (uti speramus) jam triumphantes vel quicquam detrahamus, non est tamen ut eorum Versiones pro Authenticis aut ab omni errore descriptis habeamus. Nimis angusta & Divina res est nûsciam in errorem prolabi. Ut doctos illos admiramur homines, sed non ut infallibiles adoramus Deos. Viros illos agnoscimus exquisitè literatos, sed non Prophetas immediate inspiratos. Hoc & ipsi agnoverunt, imo & ostendunt, dum proprias versiones ad incudem toties revocant, & perquamplurimos errores in quos impegerunt & ipsi postea emendarunt. Et respondeant adversari, Cujus de omni erudito illo veterum cœtu translatio etiam ultima recognitione adeo limata evasit ut omnibus postfuturis oia fierent? Et deinde quid si illi ipsa æquæ oculationes? Profecto passercula illud aliquando videat quod acutum & volubilem aquilæ osulum plangit. Dies diem docet, & quod bene doctorem latuit, hodie rudiori innotescat. Denique nihilne ad fidæ certitudinem & animi firmitatem facit, si ipsum Deum propria sua dialecto audiamus & intelligamus nos alloquentem? Admodum incerta quidem sunt colloquia quæ per interpretes tantummodo instituntur. Linguarum inscû nihil de proprio ipsius Dei ore capiunt, sed per interpretem cum Deo loqui compelluntur. Quid si ideo tua qualicumque linguarum peritis quæ polles, aliorum translationes non corrigas & emendes, approbes saltem, & earum veritati & tui adicias calculum. Si tibi autem parum aut nihil referre videatur, an quæ aliis inculcas a te approbentur necne, modo ab aliis approbata fuerint, scias, vellem, nisi tuum etiam subeant *Approbatum est*, etiamsi vera sint quæ dicis, ipse tamen vera non dicis. Ad veracitatem enim requiritur ut assensus voluntatis, sic & consensus intellectus. Si intellectus enim non clare & distincte percipit propositionis prolatae veritatem, quamvis in se sit vera, tibi ta-

men

men non ita est, nec a te pro vera judicetur. Impossibile autem est ut quicquid clare & distincte percipias vel per consequens recte judices e solis Scripturæ versionibus, siquidem necesse est ut dubius & pendulus semper hæreas, an fideliter de textu originali transferatur. Et antequam hæc dubitatio deponatur, quomodo in actum judicii procedas? Si autem ipse propriis illisque acutis criticisque oculis ipsum textum introspicias, si versionem quam consulis non improbes saltem approbes, atque ita illa quæ profers non tantum vera erunt, sed nec ipsorum veritas te latebit, adeoque & ipse vera proferas. Aliter autem multa doceas aliisque præcipias quæ ipse nescis an sint docenda & præcipienda necne. Hisce ideo perpensis quis non obstupesceret, tot ubique divina S. S. Theologiæ studia aggrederentur, priusquam sacram Philologiam vel summis labiis tetigerunt. At oh quis audaces & temerarios hujusmodi sciolos in divinas Cathedras se intrudentes, & mandata Dei vacuo & inani pectore effundentes siccis oculis intueatur aut intacto corde meditetur? Si hæc autem & hujusmodi serio adverterentur, sperandum sane esset nos doctiores veritatis Divinæ prædicantes & fortiores religionis nostræ defendentes in posterum habituros.

Ut autem quæ de Linguarum usu dicta sunt non tantum ad Philosophiam sed etiam idque præcipue ad Theologiam extensa, sic & paucula illa quæ hætenus de ipsis linguis delibata, non tantum de linguis Originariis, Hebraica, Chaldaica & Græca, sed & de aliis quibuscunque Orientalibus, præsertim Syriaca, Arabica, Samaritana, & Chaldaica in rivulis æque ac in fonte fluenti, intellecta vellem. Non enim est ut in eorum sententiam nos conspiremus, qui linguas originarias ad cælum afferunt, at alias interim cæno conculant, stœci & nauci faciunt. Hi sunt illi qui matrem solummodo ambiunt, at filias negligunt & despiciunt. At quid pro se blaterant? viz. totus Scripturæ sensus in ipso textu ori-

originario continetur, quid ideo aliis linguis quam originariis opus est? Hoc & nobis in confesso est, Totus Scripturæ sensus in solis linguis Originariis tanquam in sacris mineralibus continetur; ac hoc insuper detur, quod per alias linguas tanquam per tot instrumenta, verior faciliorque eruatur: adeo ut quicumque ad alias linguas præter Originarias cognitionem suam non ele-
vavit, difficilem subibit provinciam aliquem Scripturæ locum exacte & ad amussim interpretari. Hoc autem est quod nobis jam incumbit paucis demonstrandum. Quo dilucidior autem res fiat, illustriorque veritas appareat, duas has breviter ponam conclusiones.

Primâ concl. *Perinde est, parum ac nihil, aut non exacte ac non omnino linguam Hebraicam callere.* Primo, fateor, aspectu mira hæc videatur assertio, & ab omni ratione aliena, audacter tamen pronuncio. Quid enim si linguam hanc sacram legem scribamve? hoc-cine solum ad Scripturæ sensum in illa contentum intelligendum adjuvabit? Nequicquam: hoc & faciant typographi, quodlibet vocabulum dextre & exacte legant scribantque, dum interim ne hilum intelligant. At quid si ope alicujus translationis, ex. gr. Tremellianæ locum aliquem exponam, hoc-cine ad intimum loci illius sensum indagandum aliquid conducet? nequicquam. Hoc sane non est Tremelliam per textum Biblicum, sed textum Biblicum per Tremellium examinare. Hunc autem in modum sæpe vidi (oh si nunquam polihæc visurus essem) per plures mire sibi complacentes & applaudentes si modo videant se ita exposuisse ut ipsæ Tremellius aut alius istiusmodi translator exposuit. Proculdubio si hoc sufficeret, non opus esset linguæ Hebraicæ studio, modo Latinam aut aliam linguam in quam sacræ literæ transferuntur, calleremus. Quid enim conducit Lingua Hebraica ad Latinam intelligendam? At alius paulisper progrediamur: Quid si in linguam Hebraicam tam alte penetremus ut aliquem Scripturæ lo-

cum sine translatoris alicujus adminiculo exponamus? Hocine aliquas feret suppetias ad veritatem detegendam, & intimum illius loci sensum enucleandum? Iterum respondeo, Nequicquam. Nihil, inquam, locum aliquem exponere adjuvabit, nisi insuper etiam ultimas vires, intimam *ἐνύμνησιν* & valentiam cujusque phrasæ & vocabuli oculis plusquam aquilinis inspiciamus. In hoc enim latet præcipua sacre hujusce lingue excellentia, quod vocabuli cujusque emphasin aliis linguis prorsus ignotam, illisque (sicut dicam) inexplicabilem in hac dilucide videamus. Atque hinc est quod *ἀπορρηγνύμενος* assero, *Perinde esse parum ac nihil, aut non exakte ac non omnino linguam Hebraicam callere.*

Secunda concl. *Impossibile est ut quis linguam Hebraicam exakte calleat, nisi qui alias Linguas Orientales aliquo modo callet.* Hanc autem ut evictam, probatam, & stabilitam darem conclusionem, paucis demonstrare conabor, quid aliz linguarum Orientales, Syriaca, Chaldaica, &c. ad linguam Hebraicam in ipso textu atque & ad verum textus ipsius sensum intelligendum faciunt. Tria ideo sunt ad quæ Linguarum Orientales conducunt, sine quibus nec sacram linguam callere, nec sacram Scripturam intelligere valeamus. 1. Ad textus ipsius conservationem & confirmationem. 2. Ad vocabulorum explicationem. 3. Ad phrasium & idiomorum illustrationem. Hisce autem demonstratis, non verendum est quin conclusionis veritati etiam ab invito fides extorqueatur. Singula ideo levi pede percurram.

Primum, inquam, ad quod Linguarum Orientales conducunt, est ad textus ipsius conservationem & confirmationem. Hoc autem ut clarius elucescat, paucula præmittenda sunt de reverenda harum Versionum antiquitate, de qua & fuscè & doctè disputat Reverendissimus noster Brianus Waltonus S. S. Theol. D. in Prolegomenis suis ad Biblia Polyglotta; nos summaria tantum attingemus.

attingemus. Chaldaica igitur Paraphrasis (ut ab illa telam exordiar) a 70 annorum captivitate originem suam duxisse ab omnibus reputatur. Judæi enim tunc temporis ut aliorum jugâ subire sic & istorum linguam addiscere coacti erant. Quo fit ut post tanti temporis effluxum propria & vernacula oblivionis tumulo sepulta jacuit. Unde licet nonnulli eorum redutum ætate præsertim & dignitate grandiores, ut & sacerdotes & Levitæ Hebræam vernaculam retinebant, plebis tamen & juventutis etiam in hac lingua imperitiæ & insciitiæ necessario consulendum erat, ut Scripturas viz. in templo & synagogis ut perlectas sic & intellectas iis darent. Hinc ideo tota SS. Scriptura lingua omnibus tunc temporis tam bene nota, Chaldaica viz. (quam in captivitate didicerant) donata fuit, quæ Versio ܡܝܕܝܬܐ sive *Explicationes* audit. Adeoque sacra Biblia in publicis synagogis non tantum Hebraice sed & Chaldaice Judæorum auribus infuderunt. Hoc autem facillime e loco illo Neh. 8. 8. eliciatur. *Legebant enim librum istum legem Dei explanate, & exponendo sensum dabant intelligentiam per Scripturam ipsam.* Hunc locum ita explicant Talmudici; *Legebant in libro illo in lege Dei,* is fuit textus Hebraicus: *Explanate,* illud fuit Targum. At nec desunt exemplaria perquam vetusta quibus videre est Textum Hebraicum & Paraphrasin Chaldaicam alternatim scripta, adeo ut singulis versibus Hebraicis Paraphrasis Chaldaica statim subjecta ad amussim respondet. Hujusmodi exemplar se Argentinx vidisse testatur Buxtorfius: & simile Dr. VValtonus, ipso teste, Pentateuchi MS. e Bibliotheca VVestmonasteriensis habuit. E quibus clarissime inferatur Paraphrasticam hanc Chaldaicam Scripturarum explanationem ab ipsa captivitate & occasionem & ortum sumpsisse. Non autem est ut Paraphrasibus Chaldaicis Bibliis nostris insertis & manibus nostris contritis tantam vetustatem concedamus: nullum enim

jam extat Targum ante Jonathanem & Onkelosum scriptum. Duo autem illi insignes & magni nominis Rabbinæ, Onkelos viz. & Jonathan Ben-Elziel, quorum primi in Pentateuchum, alterius in Prophetas jam extant Paraphrases, coætanei erant; uterque enim tempore Hillelis senioris ante Christum annis circiter 40. floruerunt. Quod autem ad Targum in Hagiographa confectum, antiquitate aliis cedit: hoc enim vulgo inscribitur cuidam R. Josepho qui cæcus fuisse perhibetur, quique aliquot etsi non admodum multis post Christi tempora annis vixit. Hinc autem aliquomodo Chaldaicæ hujusce Paraphrasis antiquitatem videamus.

Quod ad Syriacam Vet. Test. translationem attinet, constans & perpetua viger traditio, hanc omnes post Christi tempora factas antiquitate superare. Tempore enim Thaddæi Apostoli scriptam & ejusdem cum Syriaca N. Test. Versione antiquitatis e se communi doctorum ore affirmatur. Quid autem multa accumulæ de antiquitate translationis Syriacæ N. Test? Quis enim nescit primo statim nascentis Ecclesiæ sæculo vel ab Apostolis ipsis, ut aliqui volunt, vel a discipulis suis, viris Apostolicis, confectam fuisse? Quid aliud sibi vellet incorrupta sermonis elegantia? Quid in antiqua illa & verissima VVidmanstadii Editione, defectus Epistolæ Petri 2. Johannis 2. 3. S. Judæ, Apocalypseos, & Accusationis Adulteræ. quæ ipsa etiam apud Chrysostomum, Theophylactum, & Nonnum deideratur; quid (inquam) nisi quod libri isti primis Ecclesiæ temporibus publico Ecclesiarum consensu non recepti erant; Adeoque & hic Syrus vel nunquam vidit, vel tanquam non Canonicos repudiavit? At nec illi proculdubio prædicti libri citius canone quam lingua Syriaca donati erant, quorum Apocalypsin Lud. De Dieu, & post eum Epistolæ omnes Doctissimus noster Pocockius Oxoniensis edidit, & omnes simul in Bibliis nostris Polyglottis completi extant.

Quod

Quod autem ad Arabicam Versionem spectat, nec de auctore nec de tempore aliquid certum determinari potest. Pentateuchus vero non multum variare videtur a Pentateucho R. Saadix, qui unus erat isque inter Gaones (ita appellabantur Scholarum Babylonix rectores) celeberrimus, qui floruit circa annum Christi 909. unde probabilem est conjecturam facere eundem omnino esse: ut nec improbable videtur Arabicam totius Scripturæ Versionem eadem canitie decorari. Ut denique de Pentateucho Samaritano aliquid dicamus; Communis est historiæ & linguæ sacræ peritorum sententia, characterem illum quo Pentateuchus noster hodie conscribitur, eundem esse quo Deus legem Moysi tradidit, & qui in ipsis tabulis Moysi a Deo datis exaratus erat, quoque ipsi Judæi usi sunt usque ad 70 annorum captivitatem, quo tempore novam linguam edocti & novum characterem linguæ illi Chaldaicæ seu Assyriacæ proprium & peculiarem didicerunt, primum Samaritanis relinquentes. Certum autem est Samaritanos eadem exemplaria cum Judæis ab initio habuisse, eaque literis antiquis Hebraicis seu Samaritanis conscripta, adeo ut etiam si (quod tamen dubitatur) non Authentica autoritas, maxima tamen utilitas huic ascribatur. De Versione autem Chaldaeo-Samaritana, a quo vel quando facta sit non adeo facile est determinatu. D. Mich. de Jay in Præfatione ad Biblia Parisiensia eodem tempore quo Samaritani in eandem cum Judæis religionem consentiebant, factam fuisse arbitratur. At D. Waltonus verisimilius multo ante Christum natum, non multum viz. post Esdram et Nehemiâ conflatam esse judicat.

Hiscæ ideo serio exagitis, assertio nostra ulteriori (ut opinor) probatione nequicquam indiget. Hoc enim concessio (quod negari nequit). Versiones hasce jam laudatas tam provectæ ætatis esse ut ipsius Christi tempora vel exæquent vel exuperent, facile exinde easdem ad

textum Biblicum conservandum & confirmandum plurimum conferre concedetur: Utpote extra omnem controversiam aleam positum est, fontes tot ab hinc annis puriores & incorruptiores fluxisse quam ut ad nos derivantur. Tunc temporis tot scribe non dormitarant & ab archetypo deciderant; Tot invidos & hæreticos in particularium codicum corruptionem ignis infernus non inflammavit; Tot dies injuriam suam non perfecerant; Tot variae lectiones in ipsum textum non irrepserant; Verbo, Tot commixturas & conturbationes sacra hæc lympa non persenserat, sed pura & sincera undique scaturivit. Cum ideo prædicti rivuli de fontibus purioribus derivantur, & ipsi puriores fluant necesse est: adeo ut ex hisce Versionibus quomodo ipse textus priscis illis temporibus sese habuit certiores nos habeamus. Atque hinc fit ut si qui hæretici textum nostrum corruptionis arguant, & suum (a seipsis fortasse corruptum) pro hæresi sua plura facientem, veriorē jactitent; si vetustæ hæ translationes textus nostri vestigia ad amissim premant, & eundem sensum exprimant, Quis non videat textum nostrum verum, antiquum, & ab ipso Deo traditum; eorum autem novum, falsum, a seipsis inquinatum? unde ipsi & ipsorum textus confutentur, nos & noliter abunde confirmemur. Si scribe autem in transcribendo aut correctores in corrigendo de diligentia debita unquam remiserunt, & ab ipso textu uspiam aberrarunt, nos modo linguarum peritia induci eos corrigamus, & ipsum textum licet non in ipso textu, in Versionibus tamen (præsertim ubi plures consentiunt) perlegamus. Exemplo uno vel altero rem totam explicem. Locus ille Gen. 3. 15. quem Papiæ tam misere torquent & depravatam judicant, e Versionibus hisce antiquis contra omnia eorum spicula fortissime munitur, stabilitur, confirmatur. Chaldeus enim *ܢܝܬ*, Syr. *ܐܢܝܢ* Sam. *אֶתְּ* illæ, non *מֵת* illæ,

illa, legit. Sic & locus ille Jud. 16. 31. e quo Jacobus Gordanus Hundlaus Scotus contra textus Hebraici veritatem & puritatem militaret, e Versionibus hisce abunde corroboratur. Dicit ipse, uti & M. Marinum Brixianum idem ducit testantem, olim ibi non עָשִׂים ut in codicibus nostris, sed אֲרָבַיִם שָׁנִי scriptum fuisse. At non alia opus est Jesuitæ refutatione & loci illius confirmatione quam sola Versionum antiquarum inspectione. Omnes in unum hoc conspirant. Chald.

עָשִׂים שָׁנִי Syr. ————— Arab.

— — — — —

عشرين سنة viginti annis. Perquamplurima hujusmodi loca in sacris Scripturis passim occurrunt,

quæ solidam satis confirmationem ex antiquis hisce Versionibus recipiunt. Cujusmodi autem in locis per Versiones hæcæ conservatus dicatur textus Biblicus? Istiusmodi nimirum in quos temporum injuria aut scribarum incuria menda aliqua aut errata irreps-erint: Pleræque enim irregularium scriptio- numque istiusmodi erratorum post factas hæcæ Versiones textum occuparunt ut 2 Sam. 18. 12. legitur שָׁמַרְמִי בְנֵעַר בְּאַבְשָׁלוֹם.

Hic locus graviter & Grammaticos & Interpretes torfit, quocum viz. verbo pronomen illud מִי cohæreat. Respondet Buxtorfius, cui Glassius aliique assensum præbent, hic esse ellipsin verbi, hunc in modum שָׁמַרְמִי בְנֵעַר בְּאַבְשָׁלוֹם

observe quis in puerum in Absolomum, viz. יִשְׁלַח יָדוֹ mittat manum suam seu incurrat. At si antiquas hæcæ & nunquam satis consultas inspexissent Versiones, non figuram sed erratum idque ex scribarum neg-

24 *De Linguarum Orientalium præstantia, &c.*
ligentia deprehendissent. Chaldaica enim Paraphra-
sis vertit, **אֲמַתְּמִירָא לִי בְעוֹלָמָא בְּאַבְסוֹלוֹם** *estote*
circumspecti mihi de pueri de Absolom. Syr. **וְנִחַסְתִּי**

ⲉⲛⲟⲩ sic & LXX **φυλάξτε μου** *servate vel custodite*
mihi puerum Absolomum : E quibus sole meridiano
clarius elucescit textum cum Translationes hæ ex illo
deductæ erant, non **ו** sed **ל** habuisse, & **ו** pro
ל scribæ vel typographi vitio interseri. Arabica,
fateor, translatio utrumque omittit, pro Versionibus
tamen maxime facit **احفظوا** *curam habete* *Abso-*

lomis pueri. At quidem datur & aliud præter earum
antiquitatem quod Versiones hoc in loco confirmat,
viz. quod inter **שֶׁמֶר** & **ו** datur Maccaph, quæ qui-
dem linea si esset **ו**, esset frustranea, imo vitiosa; at
si esset **ל** ut protuldubio semel fuit, non potuit non
adesse. Sic 2 Sam. 8. 3. in primis exemplaribus ver-
ba legebantur **בְּנַהַר פָּרָה** *in flumine Euphratis*,
sed nescio quo infortunio **פָּרָה** textu excidit, & ni-
hil præter nudas vocales relinquitur, at in omnibus
canitie venerandis hisce Versionibus fidelissime con-
servatur, uti cuiquam illas consulenti patebit. Sic &

Jos. 15. 47. legitur **הַיָּם הַגָּבֹל וְהַיָּבֹל** *mare ter-*
mini & terminum, si versiones hoc in loco consulun-
tur, statim liquebit vel scribas vel typographos hic
errasse, & **ב** pro **ו** posuisse, **הַגָּבֹל** pro **הַיָּבֹל**
magnum. Omnes enim Versiones ita legunt, quibus
& Masoretica correctio marginalis subscribit & asti-
pular. At infinitus essem si omnes huiusmodi lo-
cos a Versionibus conservatos vel enumerem: suffi-

ciet

ciat ideo impraesentiarum unicum alium tantum adno-

tare. Gen. 4. 8. וַיֹּאמֶר קַיִן אֶל הָבֶל אָדָם & dixit Cain ad Hebel fratrem suum. Hic sensus sane man-
cus & mutilus apparet, ut e solis textus Hebraici vo-
cibus eruitur, adeoque & aliquid desiderari videtur,
quod tamen in sacris Versionum Thesauris non dico sup-

pletur sed conservatur. Videamus paulisper Syr. כָּיִן

כָּיִן חֹבֵבִיל אֶבְרָם בֶּן־אָדָם חֲפָדָה

et dixit Cain ad Abelem fratrem suum, Eamus seu descen-
damus in desertum. Sic & utrumque Targ. Onkelos &
Hierosolymitanum. Et dixit Cain ad Habel fratrem suum

אֵיתָא וְנַפּוּק לְאַפִּי בְרָא וְנַפּוּק אֵיתָא Veni & eamus in superfi-
ciem agri. Targum Jonathan Ben-Uziel וְנַפּוּק אֵיתָא

וְנַפּוּק אֵיתָא Veni & eamus ambo in agrum: ubi

etiam sermones quos Cain & Abel tunc temporis
conferebant fuisse exhibentur. Sic etiam & Versio Sa-
maritana וְנַפּוּק אֵיתָא וְנַפּוּק אֵיתָא eamus in campum. Nec Ver-

sio tantum sed & ipse textus Samaritanus (e quo tex-
tum Hebraum corrigere non est ex Versionum rivu-
lis fonti integritatem conciliare, sed ex uno exempla-
ri aliud & fortasse e vetustiori recentius emendare) ita
legit וְנַפּוּק אֵיתָא וְנַפּוּק אֵיתָא eamus in campum. Plenorem

autem loci hujusce discussionem aliis relinquimus exa-
gitandam. Ipse hoc tantum addam, me, salva aliorum
reverentia, arbitratum hunc locum inter alios in Ver-
sionibus conservatos merito posse recenseri, utpote qui
tot Versionibus ipso textu Samaritano roboratis, emen-
datus videtur. Aliorum autem judicio, modo solidis
rationibus annixo, nostrum hic submissum damus. Hoc
autem dum dicimus, & errata textus Hebraici in Versio-
nibus correctis asserimus, אֱבֹרִיחַ, authoritati & in-
tegritati Scripturarum nihil detrahimus: etiam si enim
plurima

plurima hujusmodi sphalmata & errata e scribarum ignorantia & officantia aut aliis de causis in textum Hebraicum irrepperint (quod Xeri & Cetib aliaque Variantes Lectiones a doctis collectæ liquido demonstrant) manet tamen Divina norma & regula ad quam omnes Versiones sunt exigendæ. Licet enim omnibus levioribus labeculis & erratulis texum immunem asserere, esset urgenti omnium Doctorum consensui, imo & eorumque cujusque sensui in iis vel mediocriter versati oppugnare; ita tamen invigilavit Divina providentia & Ecclesiæ ipsius diligentia, ut in omnibus ad salutem necessariis, ad fidem & mōres pertinentibus purus, synterus, & incorruptus ubique manet & ita in ultima secula remanebit.

Secundo, *Ad vocabulorum explicationem.* Aque hic sane latet magna & incredibilis linguarum Orientalium utilitas, quod multas voces in textu Hebræo reperire est quæ non nisi ex aliis linguis sibi cognatis lucem accipiant. Licet enim lingua Hebræa, aliarum mater, olim satis grvida & magno vocabulorum numero decorata, mutila tamen & exigua tantum sua parte in textu hodie extat, unde ex aliis linguis suppleri debet & explicari. Multa in Vet. Test. Hebraica vocabula semel tantum aut bis occurrunt: Quomodo hæc nisi ex nota aliarum linguarum consuetudine sunt exponenda? At præterea reverendi harum Translationum auctores temporibus quando lingua hæc sacra illis erat vernacula longe propiores floruerunt, unde felicior explicatio ex illis merito expectetur. Vocabulorum enim hujusmodi raro occurrentium & inusitatorum significatio illis ex majorum traditione accepta melius nota erat quam nobis jam degentibus esse possit. Exemplum unum aut alterum proferam; Gen. 41. 45. *Et vocavit Pharaoh nomen Joseph, פַּאֲרֹאֹה סַפְּרָאִי Saphraath Pahaneach.* Quid sibi vellent hæc nomina quæ Pharaoh Josepho imposuit omnes linguarum

Linguarum imperitos penitus fugit. Atque hinc est quod nonnulli de oscitantibus huiusmodi sciolis vocem esse Ægyptiacam somniant, adeoque & nobis ignotam. Consulantur autem Versiones antiquæ, & dispersis tenebris lux e vestigio orietur. Versio Samaritana exprimit אֲזַיִת אֲרָמִי *abscondita revelans*. Targ. Jonath. בְּרָא דְסֵתְרָא סֵתְרָא *virum secretorum manifestatorem*. Targ. Onk. בְּרָא דְסֵתְרָא נִלְיָן לֵיהּ *Vir cui secreta revelantur*. Hisce etiam astipulatur Arabica translatio, ut & Syriaca, quæ hanc etiam reddit nominis illius rationem, vocavitque Pharaoh, nomen Josephi يوسف سبنا سبنا سبنا

سبنا سبنا سبنا سبنا *Sapbnath Paanach cui secreta aperta sunt.* Quis tot testibus non fidem haberet? Proculdubio Vulgatæ Latine author si tantam aliis linguis Orientalibus quantam Originariæ navasset operam, nec tantæ derisioni nomen suum tribuisset, nec Josepho tam falsum nomen indidisset. Quid autem, eo iudice, vocavit Pharaoh Josephum? viz. *Salvatorem mundi.* Quis aliquid horum vocabulorum e textu eliciat? Satis autem se excusatum habere opinatur, dum interponit, *Lingua Ægyptiaca:* Verba profecto textui æque ignota ac ipsa verba in textu ei. Hunc autem in modum nos aliorum despectui & derisui prostituimus, dum Hebrææ linguæ nos totos damus nihilque aliis reservamus. Cum revera etiam illæ sine hac possunt, hæc tamen sine illis edisci nequit. Simile autem huic quod Pharaoh Rex Ægypti Josepho, est nomen illud quod Christus Rex Regum Petro imposuit, ut aliqui enim in illo, sic alii in hoc exponendo misere hallucinati sunt. Joh. 1. 42. οὐ καὶ θῶς Κηφᾶς ὁ ἀποστόλος ὁ πῶλος. *Tu vocaberis Cephas quod interpretatur Petrus.* Scires unde vocabulum

bulum illud *Κεφαί* originem suam duxit? Consulas Cardinalem Betronium & invenies eum cum Optato Melevitano aliisque ejusdem farinae miseris linguarum inscijs ex lingua Græca derivantem. *Κεφαί* (inquit) dicitur *ἀπὸ τοῦ κεφαλῆς* a capite, atque hinc ingens producit mysterium, imo & simul ingens ignorantiae specimen. *Petrus* (inquit) est *Κεφαί* i. e. *ἀ κεφαλῆς*, quia totius Ecclesia Catholica caput & fundamentum est, qui suam etiam vim Pontificibus Romanis continua successione communicavit.

Spektatum admissi risum teneatis amici?

Profecto si vel minimam linguæ Syriacæ imbibisset cognitionem, nec aliis tantum risum nec sibi tantum derisum movisset. Quid enim aliud est *Κεφαί* in lingua Syriaca, quam Servator noster locutus est, quam *ܡܬܝܢ* seu *ܡܬܪܦܐ*, quæ interpretatio & in ipso textu innuitur. Atque hinc est quod Syrus non interpretatur, sed tantum dicit, *ܢܝܢܐ ܠܡܬܐ ܡܬܪܦܐ*

Tu vocaberis Petra. Est vocabulum illis satis notum, ideoque nec interpretatione indiget. Ut autem Syriaca sic & Chaldaica lingua multum confert ad hujusmodi vocabulorum explicationem. Gen. 30. 14. *Et reperit ܡܕܪܐܝܐ*. Multum inter se discrepant interpretes de genuina vocabuli hujusce significatione, nec aliunde peti potest quam ex Chaldaica paraphrasi Jonathanis & Onkelos, qui verbum illud alio Rabbiniis satis noto reddunt, verbo viz. *ܡܕܪܐܝܐ* (quam vocem etiam & Syrus retinent) *mandragora*. Sic etiam & dantur quædam in Novo Fœdere quæ non nisi ex Hebræorum libris præsertim Chaldaica Paraphrasi intelligantur, ut 2 Tim. 3. 8. hic Jannes & Jambres dicuntur Mosi restitisse. Quinam hi Jannes & Jambres fuerunt frustra quæritur nisi in Paraphraste Jonathane in Exod. 3. 15. & 7. 2. quibus locis dicitur illos fuisse principes Magorum. At nec linguæ

Arabica

Arabice suum in hac re desideratur commodum, ut Ex. 12. 9. *non comedatis ex illo* נֶאֱמַר. Quid hoc vocabulo indigitetur, sine lingua Arabica cognosci nequit. Alibi sane in textu significat *nunc* vel *obsecro*, quæ tamen significatio huic loco non omnino quadrat. Arabicis autem hoc dubium statim resolvitur, quibus

نِיא significat *crudum fuit*; quod etiam vocabulum in Arabica translatione retinetur, *No comedat quicquam ex eo* نِיא *crudum*. Sic nomen Dei אֱלֹהִים genuinam suam significationem e lingua Arabica tantum petit, quæ الله est *religiose colere, adorare*. Job

41. 9. occurrit vocabulum עֵשֶׂת־יֶשֶׁר quod e lingua Arabica solum lucem accipit, quæ عَطَس est *ster-*

nuntare. Hic autem liber Jobi (quem Arabum Theologam nominat Bibliander) per plurimis hujusmodi scattet Arabismis, ut quidem & tota Scriptura. Unde illud Kimchi in præf. ad lib. Rad. citante Reverendo VValtono) *Apud magistros docetur quod linguam didicerunt ex lingua, quod explicat de Hebraicarum quarundam vocum ex Arabismo intelligentia, ut Psal. 55. 23. Projice יִהְיֶה, nesciebant quid per יִהְיֶה significaretur donec ex Arabæ mercatore audivissent, Cape יִהְיֶה Onus tuum & impone camelo*. Nos omnibus linguis Orientalibus ordine ad Hebræam idem applicemus, viz. quod lingua Hebræa ex aliis linguis discitur.

Tertio, *Ad phrasium & idiotismorum illustrationem*. Hoc autem ex eodem, quo prius, fonte fluit, quod celebres

celebres nimirum veterum harum translationum præsertim Paraphrasium Chaldaicarum autores, propius ad tempora quibus lingua Hebræa vernacula viguit, vitam transigentes, varias ipsius loquendi formulas sibi a majoribus traditas atque ita in omnes posteros traductas, melius tenere & verius fideliusque explicare potuissent quam qui longiori intercapedine ab hisce temporibus separantur. Hoc autem exemplis potius quam verbis demonstretur, Hof. 2. 14. Dicit Deus ire faciam eam desertum וְדַרְדַּר עַל לְבָבָהּ et lo-

quar ad cor ejus. Quid per Ad cor loqui indigitetur nullibi nisi Paraphrasi Chaldaica Jonathanis explicatur, quæ ita נַאֲרָאִיזְנִי, וְבִיד עֲבָדֵי נְבִיאָא אִסְלִל, וְדַרְדַּר עַל לְבָבָהּ

Et per servos meos Prophetas loquar consolationes ad cor ejus. Hanc etiam expositionem & abunde confirmat Syrus Novi Testamenti

Interpres, dum verbum παραμυθῆσαι nunc per ضَلَّ consolatus est, nunc per حَضَّ locutus

est ad cor exprimit, Joh. 11. 19. Ἰὼ παραμυθῆσάς τινά αὐ- τούς, Syr. بِصَلِّمَ حَضَّاهُمْ ut loquerentur ad cor eorum; at ver. 31, παραμυθήμενοι αὐτὰν, Syr.

حَضَّاهُمْ consolantes eam. Sic etiam & παραμυθῆναι seu παραμυθία nunc reddit per ضَلَّ

locutio ad cor, Phil. 2. 1. Nunc autem per ضَلَّ consolatio, 1 Cor. 14. 13. E qui-

bus dilucide apparet phrasin hanc Ad cor loqui per totum Orientem idem valere ac consolari: Atque

ita passim alibi in Vetere Testamento accipitur, ut
 Gen. 50. 21. Ruth. 2. 13. Esaiab 40. 2. & alibi.
 Sic Psal. 33. 3. **וְיִשְׂרָאֵל בְּתוֹרָתוֹ** *benefacite ca-*
nendo cum jubilatione: quid phrasis hac *benefacere ca-*
nendo valet e versionibus tantummodo hauriatur.
 Hanc autem phrasin optime illustrant translatio Sy-
 riaca & Arabica. Syr. **وَصَلِّحُوا قُلُوبَكُمْ حَقْلًا** *ca-*

nite decenter cum voce. Arab. **يَتْلُوا لَهُ حَسًا**

psallite ei bene cum júbilo: E quibus patet *benefacere*
canendo & *bene canere* phrasen esse aequivalentes.
 Sam. 28. 7. **אִשָּׁה בְּעֶלְמָא אוֹב** *ma-*
liercm dominam pythonis. Quid per hanc phrasin in-
 telligitur explicat Targum. **אִשָּׁתָא דְּיִדְעָא לְאַסְפֵּי**
בְּיָדָא *mulierem qua scias educere pythones:* Et Syr.

אִשָּׁתָא דְּיִדְעָא לְאַסְפֵּי בְּיָדָא *mulierem qua ascendere fa-*
ciat Pythones. viz. Pythonissam. Perplures autem
 hujusmodi formulas a verbo **בָּעַל** ortas ex hisce ver-
 sionibus explicatas reperire est. Ut Gen. 49. 23. Ex.
 24. 14. 2 Reg. 1. 8. Prov. 18. 9. & 22. 24. & pas-
 sim alibi uti legenti occurrunt. Ad hæc etiã revo-
 canda sunt loca obscura quæ hisce Versionibus illu-
 strantur. ut Ex. 12. 40. *Et commoratio filiorum Israel*
qua habitaverunt in Aegypto triginta anni & quadrin-
genti anni. Quam misere hic locus Interpretes vexa-
 vit cuique notum est, nec sine causa. Certissime
 enim ex ipsa Scriptura colligitur Israelitas non mul-
 tum supra ducentos annos Aegyptum incoluisse. Co-
 dex autem Samaritanus omnem difficultatem tollit,
 qui legit, *Commoratio autem filiorum Israel & eorum*
patrum qua habitaverunt in terra Chanaan & in ter-
ra Aegypti, quadragintorum sunt & triginta anno-
 rum.

ria enim nulla pars insignis est, cum aliquam ideo
partem exciderit. Si illa, quae juberet, occurrat, tan-
tum momento Deo pergerent; si illa quae prohiberet,
desisterent; si illa quae nihil habuit inscriptum, hanc
reposuerunt, donec alia prodiret quae vel veraret vel
juberet. E quibus loci allegari sensus dilucidissimus
apparet.

Non est autem ut pluribus exemplis in proferen-
dis ultiores moras ageremus. E dictis enim modo
libero animo volutatis, perspicue satis liquet quantum
Linguae praedictae Orientales ad Linguam Hebraicam ex-
acte ediscendam & ad textum Hebraicum perfecte intel-
ligendum conferunt. Nec est ut quis Divina harum Lin-
guarum studia superflua opinetur, eo quod omnes linguas
ignotas & quicquid in iis continetur, in notas habemus
translatas. Non sane me latet dari mirum quendam
& prodigiosum hominum genus qui omnia dialecta
adeo oscitantur & ignorantur quæritantes subterfugia,
hanc quam in Hebraicam etiam in alias Linguas Ori-
entales conjiciunt tragulam. Eo viz. quod quascun-
que ipsius textus habemus Versiones, easdem & in
Latinam habemus versas, hinc statim colligunt quic-
quid commodi ex antiquis huius textus versionibus hau-
riatur, idem & ex earum Versionibus exugatur. Hoc
sane spiculum non ex iudicii sed ignavia pharetra de-
promptum videtur. Cum hac autem sagitta eadem
est cum illa quæ in Linguae Hebraicae latera vibrata
fuerit, iisdem mediis quibus ab illa etiam & ab aliis lin-
guis reflectatur. Atque insuper tenendum est Versionum
versiones saepenumero claudicare, quæ nunquam ver-
borum emphasin, aliquando nec ipsum sensum expri-
munt. Et deinde præcipuus Versionum usus a cog-
nata illarum ad Originariam vicinitate dependet, quæ
tamen in versionibus minime apparet. Adeo ut ipsæ
profecto semper reputavi Versionum versiones solas
consulere, idem esse ac littus arare, aut in ipso aere
piscari,

piscari; e quibus viz. fructus aliquid aut commodi nunquam eliciatur, nec quicquid per laborem præter laborem metatur. At præterea, quid est quod miseros hosce, ignavis vernas à tam sacro studio deterret? proculdubio nihil aliud quam difficultatis suspicio. Gravi nimirum formidine anguntur multum laboris exhaustiendum, multos dies solis Musis consecrandos, noctesque multas vigiles transigendas, priusquam vel mediocri Linguarum cognitio attingatur. Non autem est ut hac in re mens metu concidat, vel pavore vel minimo concutiat. Mira enim harum Linguarum facilitas omnibus in iis vel mediocriter versatis bene perspecta fuerit: Post acquisitam enim Linguam Hebraicam, quæ, ut in se est, sic & ab omnibus omnium facillima existimatur, quispiam in intimos cujuscunque aliarum recessus, pauculas solummodo indies impendens horulas menstruo aut ad summum bimestri spatio, idque proprio Marte penetret. Nec hæc ab aliorum tantum sententia sed & a propria experientia prolata. Cum primo enim sacra hæc studia aggressus sum (absit invidia dicto) neminem habui qui errantem corrigeret, dubitantem resolveret, aut recte perspicientem confirmaret: Nihilominus omnis nostra, qualis qualis est, Linguarum cognitio, non multos annos, imo quidem nec multos menses serio illis deditos, ab aliis studiis diripiebat. Imo quidem quod ad Linguam Syriacam spectat, nondum bimestre spatium in illa transegeram cum tot observatu digna inter legendum collectissem, ut de emendandis & corrigendis veterum Grammaticis, imo & statim de nova compingenda cogitatio subit. Non hæc ad genium nostrum ostentandam, sed ad gloriam Dei cœlestis mei Patris celebrandam, ad miram Linguarum facilitatem demonstrandam, & ad alios in studia hæc adeo utilia pariter & facilia animandos, excitandos, erigendos.

At præter ea quæcunque hætenus dicta quæ omnes
Linguas

Linguas Orientales nobis commendent, datur & aliud quod Linguam Syriacam præ aliis celebrem illustremque reddit; quod, hæc viz. ipsius Christi Servatoris nostri vernacula fuerit, Divino ipsius ore consecrata. Hoc autem a Judæorum historia clarissime demonstratur. Judæi enim post 70 annorum captivitatem propriam Linguam, ob tam longam cum Chaldaicis consuetudinem, oblivione contriverant, adeo ut Babylone Judæam tandem reduces, novam linguam isti loco antea prorsus ignotam, Chaldaicam viz. seu Syriacam secum duxerunt. Cum hæc ideo Lingua in Hebraice locum Vulgaris & Materna successerit, & jam apud Judæos Vernacula floruerit, Christus æternus Dei Filius ex cælo descendit, utero concipitur, & tandem in vitam naturalem emergit, adeoque & hanc Linguam a sceleribus Virginalis matris uberibus simul cum lacte suxit, & ut ipse ad proveciorem adoleverit ætatem, ore suo sanctissimo hanc ipsam magis magisque sanctificare dignatus est. Et deinde quid aliud sibi velent tot Syrorum vocabula per totum Novum Fœdus dispersa? Quid quod Evangelistæ cum non tantum sensum, sed & ipsa verba quæ Christus locutus est, exprimerent, Syrorum vocabula retinent? Hujusmodi autem Syrorum vocabula passim occurrunt, ut *Papa*

ῥαα Raca. Mat. 5. 22. *μαμωνά* *ἰαχάβ* *monu-*

no, Mammona. Mat. 6. 24. *Βαρ' ἰουά* *ἰαχάβ* *Fili-*

us columba. Mat. 16. 17. *Καβαχάσι*, *ἰαχάβ*

deservisti me. Mat. 27. 46. *Βοαγγύς* *ἰαχάβ*

Filii tonitru. Marc. 3. 17. *ταλιθά κοδμ* *ἰαχάβ*

ⲙⲁⲣⲥⲟⲩ ⲡⲓⲛⲉⲗⲗⲁ ⲡⲓⲣⲓⲅⲉ. Mar. 6. 41. ⲕⲟⲣⲃⲁⲛ ⲛⲓⲛⲟⲩⲟⲩ

Marc. 7. 11. Γολγοθᾶ (in textu dicitur, οὐ τὴν λεγόμενὴν Κεθρίου τόπον ὅν λέγεται Ἑβραϊστὶ Γολγοθᾶ. id est autem Ἑβραϊστὶ non ita intelligendum est ac si verbum esset pure Hebraicum, sed per Linguam Hebraicam in Novo Testamento intelligitur Lingua Syriaca Judæis sive Hebræis tunc temporis vernacula) Hoc autem Sy-

riace est ⲛⲁⲛⲟⲩⲟⲩ ⲉⲣⲁⲛⲓⲛⲟⲩⲟⲩ ⲉⲣⲁⲛⲓⲛⲟⲩⲟⲩ, Johan. 19.

ⲉⲣⲁⲛⲓⲛⲟⲩⲟⲩ ⲉⲣⲁⲛⲓⲛⲟⲩⲟⲩ ⲉⲣⲁⲛⲓⲛⲟⲩⲟⲩ, Syrus hoc voca-

bulum non interpretatur quia omnibus hanc Linguam callentibus satis notum est, Marc. 7. 34. ⲁⲃⲃⲁ

ⲉⲣⲁⲛⲓⲛⲟⲩⲟⲩ, Marc. 14. 36. ⲕⲉⲣⲁⲛⲓⲛⲟⲩⲟⲩ ⲉⲣⲁⲛⲓⲛⲟⲩⲟⲩ.

Joh. 1. 42. Ἀκαλῶμα ⲉⲣⲁⲛⲓⲛⲟⲩⲟⲩ ⲉⲣⲁⲛⲓⲛⲟⲩⲟⲩ Ager sanguis-

nis. Act. 1. 19. ubi observandum quod dicitur, ⲉⲣⲁⲛⲓⲛⲟⲩⲟⲩ ⲉⲣⲁⲛⲓⲛⲟⲩⲟⲩ ⲉⲣⲁⲛⲓⲛⲟⲩⲟⲩ (seu ut Syrus, Lingua regionis) Ἀκαλῶμα, ex hisce enim verbis Linguam hanc Syriacam tunc temporis πῶς ἰδὲν δαλῶ-
κτοῦ, proprium eorum idioma fuisse aperte constat.

ⲙⲁⲣⲥⲟⲩⲁⲩⲁ ⲉⲣⲁⲛⲓⲛⲟⲩⲟⲩ ⲉⲣⲁⲛⲓⲛⲟⲩⲟⲩ Dominus noster venit. 1 Cor.

16. 22. Quis in hisce & hujusmodi vocabulis Servato-
ris nostri vernaculam non legat? At nec vocabula
tantum Syriaca sed & ipsi Syriacismi passim occur-
runt: multa proferrentur exempla ad hoc demon-
strandum, viz. fontem Græcum non pure fluere sed
Syriacismis mixtum: unicum feligam, Luc. 14. 18.
Et ceperunt ἀπὸ μᾶς excusare omnes. Non est ut
tam acriter hic contendamus pro interpositione βου-

hæc ipsi Christo vernacula. Quis non edisceret?

Dum in Divina autem hæc linguarum studia instanter alio impellerem, non est quasi quispiam neglectis aliis se totum hisce daret: Hoc sane esset fundamentum jaceret sed nihil superstruere; seu nauci frangere sed nucem non degustare: Sed tantum ut ab his ducamus initium, atque ita ad Theologiam aut Philosophiam, quo viz. genius trahit, progrediamur. Et quidem cum Linguarum periti semel evasimus, quænam studia futura sunt difficilia? Quot libros Physicos, Metaphysicos, Medicos, Mathematicos, aliarumque artium & scientiarum eruditos, hisce linguis exaratos adeoque & aliis ignotos, nos evolvamus? Sed quid moror istis? Harum Linguarum gnari & sacras Scripturas legamus: legamus? imo & intelligamus: e quibus solis veræ sapientiæ dulcedo, rectæ philosophiæ & Theologiæ perfectio extrahatur. Hæc solas quicunque recte percipiat, veri ingenii argutiam præ se feret & animum Theologicum spirabit & vere Philosophicum. Harum ideo studio invigilemus. In vernantissimis hisce Scripturarum prætis nocte dieque expatiemur: Hic amoenissimos colligamus flosculos, Divinas intelligo Christi gratias, quarum fragrantia terris delectemur, & e quibus gloriæ corona cœlis contextetur, quæque etiam splendidissima gloriæ corona ipsa æternitate coronabitur.

3
i.
e

DOCTOPIENTISSIMO,
&
NOBILISSIMO
Literarum & Literatorum Meccenati
D. ANT. TUCKNEY SS.

Theologiae Doctori, & ejusdem facultatis in Cele-
berrima Academia Cantabrigiensi, Professori,
& St. Johannis Collegii Praefecto.

Praes hae nostrae (Professor & Praefecte admodum reve-
rende) te aliquo modo agnoscat patrem, adeoque & te omni
modo ambis patronum: Nisi quod Paternis amoris tui
radiis concepta & fota fuisset, in lucem solarem nunquam
prodiisset. Ardentissimus enim tuus ille erat Lingua-
rum Orientalium amor, de sacris cordis tui recessibus
continuo ebulliens, qui animum nostrum in hac studia
primum inflammavit. Ardentissimus, inquam, tuus Lin-
guarum Orientalium amor, quo non in nostro tantum sed
& in aliorum perquamplurimum pectoribus sacer hic
ignis accenditur. A te acceptum ferat Ecclesia, tibi ater-
nas agant habeantque gratias Sacrarum Literarum stu-
dij, quod ad sensum Scripturae eruendum latior & fa-
licior jam patet aditus. Tempus erat quo S. S. Theo-
logiae cultores in Versionum & Translationum atrio qua-
si & vestibulo contenti stabant, jam autem in ipsum
Sanctum Sanctorum cum summo Veteris Testamenti sa-
cerdoti, in ipsa Dei loquentis adyta penetrare flagitant.

Tempus erat quo עִבְרִית vel ipsi characteres
miri videbantur & monstrosi, jam autem ipsa non mi-
nus quam Latina aut Graca colitur. Jam Alma ma-

Paucula hæc errata quæ ex Typographi incuria irrepre-
runt, Benignus Lector, priusquam libellum hunc evol-
vat, sic corrigat.

P Ag. 13. lin. 1. lege ettal. p. 25. l. 20. l. Faminianorum. p. 31. (13).
p. 56. l. 14. Benonin (plur. ⁷⁸ Benoni) p. 81. 13. illi. p. 89. ⁹¹ l. 3.
⁹⁶ bis. 96. 6. post penultimam addas notam interrog. p. 137.
10. Testamento. p. 138. l. 14. interrogativum. p. 138.
l. 6. ut. p. 140. 10. dele ¹⁰ Et si quæ alia sequuntur, inter legendum
emendentur.

In tractatu de Linguis Orientalibus.

pag. 3. l. 35. hallucinatur. p. 4. 22. interlin. p. 6. 1. sicrumque. L. 4.
spicarentur. p. 7. 35. cunctiretis. p. 9. 21. prorupimus. p. 13. 30. post
cicis diu. addas notam interrog. p. 13. 37. in illa. p. 26. 7. ¹⁰
p. 34. 31. ostentandum.

Epistola Dedicatoria.

fra prateritis imbecillitas, ipsi suppleant. Interim autem non vereor quin aliquis ipsam medullam sacra huiusce lingua, in aliis Grammaticis ob V.T. indigentiam, desideratâ, ex opella hac nostra sugat. Hinc, hinc est quod sacra quaedam audacia animum nostrum occupavit, qua spero te equi bonique consulturum, si primitia haec nostra messis, (utpote primis & calidioribus juventutis, cum mundum scilicet vigeſimam viderim aristas, & postremis canicularibus collecta diebus,) primo Deo & deinde Tibi (& postremo toti etiam Collegio) melioris loco Sacrificii, ob innumera tua in me collata beneficia, Eucharistici, offerrentur. Non est, fateor, ut aliquid de talis opelle dignitate gloriola aucuparer: quod autem tuis sub auspiciis, tua sub tutela emissâ fuerit & patrocinio, nemo, uti spero, hunc honorem mihi denegaveris. Valeas itaque (Dignissime Praefecte & Professor Reverendissime) Deo, Ecclesiae, Academia, Collegio, tibi & nobis vivas valeasque. Imo Deus Opt. Max. in terris valetudinem & aetatem plusquam Nestoream, & in Caelis vitam aeternam largiatur. Ita ardens fervensque exoptat & precatur

Ex musaeo nostro sub aedibus
D. Joh. Maynard,
Londini. Jun. 23. 1658.

Honoris tui observantissimus

Gul. Beveridgins

φίλωνος ἡμετέροιο.

Praefatio

Epistola Dedicatoria.

rer Academia & linguas Orientales didicit. Jam bi-
na ipsius ubera puro & Sincero politioris Litteraturæ
lacte distenta tument. Vix unicum est videre musæum li-
teris librisque Hebraicis destitutum. Imo in bicipiti
hoc Parnasso sacra hæc lingua tam altis radicibus egerit,
ut omnes pene Musæ in hoc unicum studium consen-
siant. Adeo ut non tantum lingua Hebraica sed &
alia Orientales adorantur : non tantum mater sed &
ipsa filia ambiuntur. Et ex multis quibuscum mihi
res fuerit, propriis hausit auribus, se aliis, linguam præ-
sertim Syriacam, sacram illam Jesu Christi Servatoris
nostri vernaculam, addituros. Quod cum apud me ta-
citus revolvi, non potui non gravissimo doloris tangi
pungique stimulo, quod tanta nobis sit Syriacarum Gram-
maticarum indigentia, ut vix una inter omnes biblio-
polas sit inveniri : aut si qua forte fortuito invenia-
tur, proh dolor! tanto exponitur quaestui, ut vel ipsum
pretiū perquamplurimos a tam Sacro studio deterret. Et
quod magis adhuc dolendum fuit, si qua forsitan inventa &
cōsumpta fuerit, ad Novum tantū Fædus intelligendum in-
serviret. Nec mirum videatur: Quicumq; enim eruditi in
sacris hisce studiis Grammaticalem antehac navarunt opti-
ram, nunquam tam beatos habuerunt oculos, quibus ve-
tus Testamentum Syriacum, Cimмериis tunc temporis in-
voluntam tenebris, intuerentur. Cum hoc ideo ineffabi-
li Dei gratia & incredibili Piorum & Doctorum nostra-
rum industria in manus nostras accidit, legi & perlegi,
(quantum videlicet graves aliorum negotiorum compedes
quibus devinctus fuerim, paterentur) ut aliqualem sal-
tem in utrumque Fædus Grammaticam colligerem. Non
quasi tam superbienti evehebar animo, ut perfectam & un-
dique completam compingere susciperem Grammaticam.
Absit, procul absit ut turgida istiusmodi cogitatio nostris in
præcordiis hospitetur : sed animo tantum habui, ut im-
mensi hi nostri labores doctioribus aliis & eruditiori-
bus saltem incitamento fuerint, ut quod juvenilis no-
stra

Præfatio ad Lectorem.

mini largiaris, quod sedulo lectum & intellectum, & fidei animo inscriptum vellem, utpote quod saepe occurrit, idque venustis Syriacismi scatens. Prædictis una hebdomade superatis, jam ipsum verbum invadas; tui & totam hebdomadam liberaliter impertiaris. Hic autem regulis generalibus & specialibus haud oscitanter observatis, (haec enim multum lucis ad Paradigma intelligendum afferunt, multumque ad ipsam lingua medullam exugendam conferunt) Paradigma verbi perfecti tenaci animo infixum habeas necesse est. Hoc cognito non est ut multum sudoris inter verba imperfecta emittas; pauculis enim illis quæ hinc & inde inter ista disperguntur, regulis serio perpenfis, hæc ex Perfecto statim cognoscentur. Inter Imperfecta verbæ desinentia } & eorum inflectionem præcipue attendas, utpote quæ & frequentiora & verbo Perfecto dissimiliora occurrunt. Hincq; est quod fusius & plenius hæc quam reliqua explicantur. Quod ad partes orationis indeclinabiles ad finem primi libri detrusas spectat, illas etiam in hac hebdomade obiter includas. Primo libro prostrato, ad secundum te protinus accingas, quem equali imo majori facilitate in fugam des. Vellem autem ut totum a capite ad calcem legas, adeo ut omnes regulas, cum opus fuerit, in memoriam revoces. Maxima difficultas capite 4. de Pronomine verbo latet. Non autem est ut nimis scrupulosus sis in affixis illis animo committendis, modo semel bisve diligenter perlegas sufficiat: intimius autem eorum scrutinium & particulariorem cognitionem ad praxin referas; et si quid inter legendum occurrit de memoria sinu lapsum, huc recurras & diligentius recondas. Una autem hebdomada ad librum hunc secundum percurrendum satis superq; erit. Nec etiam est ut plus temporis in tertium profundas. Hoc autem obnixè peto, ne ad praxin te conferas donec figuras hæc Grammaticas pene ad unguem didicisti. In hisce enim præcipui lingua idiotismi, & peculiare & elegantiores loquendi formula continentur. Adeo ut mirum profecto videatur, priores Grammaticos has ut & totam pe-

Præfatio ad Lectorem.

ANimo semel habui (Benevole lector) aliquid de linguarum Orientalium præsertim Syriacæ (uti mos apud alios Grammaticos invaluit) præstantia, utilitate, ac necessitate hic præfari. Dum hac autem mecum scripi voluisti, tot in animum se catervatim intruderant, ut præfationis limites longe transilirent. Istis ideo hic omissis & in alium locum reservatis, paucula tantummodo de operis scopo & linguam hanc addiscendi ratione præfari libet. In ipso autem limine præmonendum est, neminem Syriam facile introiturum, nisi qui Judæam primam invasit: quod nemo viz. linguam Syriacam facilius ediscat nisi qui Hebraicam aliquo modo caller. Hebraicus ideo es? huc accedas, & dicam quomodo mensuro spatio, modo horulam unam & alteram in libello hoc evolendo indies impendas, etiam Syriacus evadas. Prima itaque & secunda Grammaticæ pagina potestatem Alphabeti Syriaci per literas Hebraicas tibi non ignotas habes expressam: adeo ut omnes literas Syriacas ita exprimas ut easdem in lingua Hebraica exprimere solitus fuisti. Omnes ideo literas hic expressas & subsequente parte capituli explicatas primo die memoria tradas fideliter custodiendas. Proximo consonantibus vocales adjicias, e quibus perfectum exsurgescet vocabulum. Hisce tertio die alias addas vocabuli circumstantias, ut Dagesh, Raphe, &c. 3°. et 4°. capite comprehensas. Jamque ipsam lectionem aggrediaris, qua ex hisce cognitis sponte orietur. Qua etiam ut facilius attingatur, cuique vocabulo Syriaco literas & vocales Hebraicas subjeci, per quas lectionis veritatem examines & eandem multum promoveas. Lectione absoluta in nomen procedas, cui duos concedas dies. Ad declinationes autem memoria imprimendas multum adjuvabit, si exempla ad utriusque finem producta diligenti animo insigas. In hisce enim præcedentes regula continentur, explicantur, confirmantur. Proximum diem Prono-

mini

GRAMMATICÆ SYRIACÆ

LIBER PRIMUS.

CAPUT I.

De Consonantibus.

In fine In med. In initio Potest.

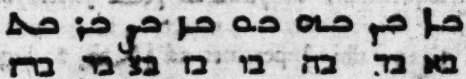
Olaph	ܐ	ܐܐ	ܐܝ	ܐܘ	ܐܘܐ
Beth	ܒ	ܒܐ	ܒܝ	ܒܘ	ܒܘܐ
Gomāl	ܓ	ܓܐ	ܓܝ	ܓܘ	ܓܘܐ
Dolath	ܕ	ܕܐ	ܕܝ	ܕܘ	ܕܘܐ
He	ܗ	ܗܐ	ܗܝ	ܗܘ	ܗܘܐ
Vau	ܘ	ܘܐ	ܘܝ	ܘܘ	ܘܘܐ
Zain	ܙ	ܙܐ	ܙܝ	ܙܘ	ܙܘܐ
Cheth	ܚ	ܚܐ	ܚܝ	ܚܘ	ܚܘܐ
Teth	ܛ	ܛܐ	ܛܝ	ܛܘ	ܛܘܐ
Jud	ܝ	ܝܐ	ܝܝ	ܝܘ	ܝܘܐ
Coph	ܥ	ܥܐ	ܥܝ	ܥܘ	ܥܘܐ
Lomad	ܠ	ܠܐ	ܠܝ	ܠܘ	ܠܘܐ

Præfatio ad Lectorem.

ne Syntaxin tam alto silentio præterisse. Ne quid autem ad perfectum hujusce linguae sacra adeo nobilisque cognitionem desideretur, præter accentus, sententiarum distinctionem, & numerandi rationem, paucula de arte Metrica hisce subiunxi, quæ, si in Poëtos delectamenta natent unquam saluta dentes, ad otia consulas. Toto libello hoc jam revolutio (quem ideo tam minutum et contractum iui ut citius, imo menstruo, ut videtur, spatio a quovis mediocris ingenio, ab aliis longe citius, revolvatur) ipsam praxin aggrediaris, qua in regulis aliisq; in libro contentis recolligendus te exerceas, & ad ulteriorem lectionem paratior evadās. Ut hanc autem feliciter instituas, Lexicon Ferrarii, aut si illud nullibi prostat, Trostii, aut Buxtorfii Junioris Lexicon Chaldaicum & Syriacum in promptu habeas. Nullam (sciteor) horum ad Vetus Test. intelligendum (Ferrarii Lexicon optime) inserviet. Nec ullum aliud adhuc e Vet. Test. collectum extat, Bibliorum nostrorum πολυγλωττῶν Editores inter alia linguarum Orientalium Lexica, unum Syriaca se promiserunt edituros. Faxit Deus promissi stent et fidem obligatam liberent. Si aliter autem forte fortuito eveniret, Lexicon a nobis jamdudum inceptum, sed ob melioris illius in omnes linguas conceptam spem diu neglectum, plenum et perfectum dare conabor. Si in libello autem hoc jam edito rudis et incomptus stylus tibi fortasse non arrideat, scias vellem me non Rhetoricum sed Grammaticum hic agere, nec linguam Latinam ad ornandam sed linguam Syriacam ad docendam studere. Nec inconsulto quidem fenestras hasce ad lumen intromittendum precipue exactas obscuro Rhetorices fūco & pigmentis non illivi, ne precipuus earum usus impediretur. Quo magis enim ornata eo magis etiam obscura essent. Si quid autem arrideat, si quid commodi & emolumenti è laboribus hisce nostris tibi exsurgescat, id, ut & quocumque tibi a Deo solo acceptum seras. Et interim nihil mihi nisi opuscula & errata, nihil mihi nisi mendæ, & ἀμαρτήματα ascribas. Et ut omnia à Deo accepta habes, sic & ei aternas habeas, agas, deasque gratias: cui sit laus & gloria nunc & in secula seculorum.

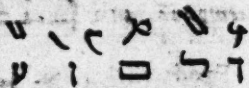
G. B.

nexum hunc non patiantur, manent ut in prima columna depinguntur. Quæ habent terminum dextrorsum tantum spectantem, cujusmodi sunt reliquæ octo in secunda columna, antecedenti tantum annectantur, sic

§. 3. Præterea Formæ L ; , nullo modo annecti possunt. Hinc L ; , semper scribuntur in principio dictionis, ac in medio & fine, (ubi etiam forma scribitur,) quando antecedens littera cum consequenti connecti nequit.

In fine dictionis sequentes nonnihil mutantur, uti videre est in tabula.

§. 4. Duabus illis literis } & > concurrentibus,
prior posterioris sequitur ductum : ideoque si } pra-
cedat, sic pinguntur > > ; si >, sic || >. Ac
notandum est, si duo > > in fine concurrant, in Bi-

blis nostris Polyglottis, sic scribuntur, ; at in an-

triquis codicibus sic **III**, ut **III°** malel, locu-
tus est. Aliquando vero in initio etiam vel in medio,

sic scribuntur, ut הלליו הללו i.e. in
nostris, Joh. 3. 2. sed hoc rarissimum.

Et alia ligaturum ligatura, quandoque in Bi-
bliis per glottis observanda, ut 79, 127

Mim.	מ	מ	מ	מ	מ
Nun	נ	נ	נ	נ	נ
Semchath	ס	ס	ס	ס	ס
Ac	א	א	א	א	א
Pc	פ	פ	פ	פ	פ
Tsode	צ	צ	צ	צ	צ
Koph	כ	כ	כ	כ	כ
Rish	ר	ר	ר	ר	ר
Shin	ש	ש	ש	ש	ש
Tau	ת	ת	ת	ת	ת

§. 1. Quædam inter hæc Syrorum literas aliis annectantur, quædam vero non; & earum quæ annectantur, quædam & antecedenti & consequenti, aliæ antecedenti tantum annecti possunt: Hæcque facile ex hac tabula dignoscantur.

§. 2. Quæ ideo habent terminum alicujus lineæ dextrorsum simul & sinistrorsum spectantem, cujusmodi quatuordecim in secunda columna collocantur, utrinque annecti possunt, sic

ש פ צ כ ר ת א ס נ מ

At hæc literæ si ante vel post se habent alias, quæ nexum

didicit. Hinc ante interdum ponitur } & vo-

alem suam (*) in } transfert, ut pro } id ma-

gis fit } Sic } ehad meminir.

§. 6. Ratione organi literæ dividuntur in *Gutturales, Linguales, Palatinas, Dentales, & Labiales*; ut

in hoc autem distinctione communis regula est,

quod, *Literæ ejusdem organi facile inter se commutan-*

tur. Per hoc modo multæ voces Hebrææ in linguam

Syriacam transmigrant, ut ab Heb. } *averam*, fit

Syr. } Sed hæc usu potius quam

præceptis Grammaticis sunt discenda; nos brevitati stu-

demus.

§. 7. Ex literis illæ 3 } sunt quiescentes, } qui-

escit in }, & } in medio & fine, ut } *Alabo, Deus*;

meculro ci-

bus; } *byja consolatus est* : in () quiescit

in medio, ut } *minro verbum* ;

quiescit in () in medio, & fine, ut } *malcu re-*

gnum : in vocali () quiescit tantum in nominibus pe-

reginis, ut } *Jud* a quie-

scit tantum in () & () idque in medio & fine, ut

יִשְׁכָּק

Ischek

vel

vel

i

!

!

Heb.

שָׁרָא

Chevra

וֹדֹם

Odom

vel

vel

o

!

!

Heb.

זִקְנוֹפֹה

Zequopho

וְרִיזָה

Urijo

vel

vel

u

o

!

!

!

!

!

Heb.

חֲרֹסֶסֶה

Orsosse.

Sic

ב

b

vel

b

b

b

b

b

b

b

b

b

b

b

b

ba

be

bi

bo

bu

ב

b

b

b

b

b

b

b

b

b

b

b

b

b

b

§. 2. Formæ punctorum situm suum semper observant excepto unico illo in *orsosse* seu *Urijo*, Quod aliquando est supra o, valetque [u] breve, seu Heb., ut בּוּ. Aliquando vero infra, valetque [u] longum, seu Heb. בּוּ. Reliquæ vocales non

distinguantur quantitate sicut Hebraicæ, uti nec agnoscant Pathach furtivum, sicut illæ.

§. 3. Formæ notarum nunc infra, nunc supra litteram pro commoditate collocantur, ubi notandum, quod (v) nunquam scribitur sine o, nisi in וּבְּ

omnis & וּבְּ propter. Hic etiam notandum,

ut **וְהָיָה** Esben, bibam illud. 3. [in] precedente (ו,) ut **וְהָיָה** nanvedin perdes eum. [on] post alterum o cum vocali (ו,) ut **וְהָיָה** spondeio promissio. Jud vero facit a Diphthongos, 1. [ai] precedente (ו,) ut **וְהָיָה** malkai reges mei. 2. [oi] precedente (ו,) ut **וְהָיָה** Kadmoisto prima.

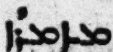
CAP. III.

De Sheva, Dagesh, Raphe, & Mappic.

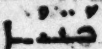

§. 1. **O**mnis consonans vere destitutus vocali intelligitur sub se habere Sheva simplex. Primo, dixi, vere destitutus, quia consonans aliquando non videatur habere vocalem, cum revera habet, quoniam, ut dixi, omnis vocalis non semper exprimitur, sed aliquando subintelligitur. 2. dixi, intelligitur, Sheva enim nunquam apud Syros exprimitur, sed eo nomine quod nulla vocalis exprimitur nec exprimi debet, Scheva intelligitur. 3. Dixi, simplex, Syri enim nullum agnoscunt Scheva compositum.

§. 2. Scheva nunc mobile est, nunc quiescens, mobile est. 1. In initio Dictionis. 2. Post socium. 3. Post Dagesh i. e. quando litera Schevata habet vim rē Dagesh, ut in Conjug. Pabel, ut **וְהָיָה** catebōb. scripsit eam. 4. Aliquando post vocalem longam. Quiescit vero post brevem, plerumque post longam, & aliquando in fine. Sed hæc habet cum Heb. communia.

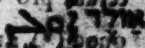
quod vocalis *odum* ad ea adhibetur, quæ Hebraicis characteribus per *camets longum* efferruntur: adeoque si vox Syriaca illis characteribus scribatur, *odum* per *camets* exprimitur, ut *revelans.*

 verbum.

§. 4. Utraque autem figura in eadem dictione pro libitu permisceantur. Neque omnia consonans, in antiquis præsertim codicibus, semper suas debitas habet scriptas vocales, sed aliquando syllabas, imo tota dictio desinitur vocalibus, quæ ex analogia Grammatica sunt supplendæ. Hunc etiam in modum *vocales*, in illis præcipue codicibus, non semper illis literis ad quas pertinent, ascribuntur, sed quandoque præcedentibus literis, quandoque subsequenter, ut in

 filiis, ibi (✓) ponitur supra , cum revera pertinet ad sequens , & debuit recte scribi

 benais. At hoc etiam ex analogia Grammatica est corrigendum. Dicit autem in antiquis præsertim codicibus. In Bibliis enim nostris *Polylottus* tanta, tam incredibilis adhibetur diligentia, ut non tantum omnis dictio, plerumque omnes suas habet vocales (ubi ullas, in quibusdam enim libris nullæ ascribuntur vocales quia non erant in primis exemplaribus) sed & quæque litera propriam.

§. 5. Ex hisce vocalibus cum consonantibus & constanter Diphthongi. ideo quatuor facit Diphthongos, primo, [*au*] præcedente (✓) ut *anteds* *genmis.* 2. [*ay*] præcedente (✓) & interveniente

§. 7. Schewa aliquando mutatur, idque 1. sub gurguribus in (") vel (*), ut **יוֹלֵךְ** **אֶלֶּךָ** **דַּעַם** pro **יוֹלֵךְ** **אֶלֶּךָ**. Sic & **אֶמַר** **אֶמַר** dixit pro **אֶמַר** **אֶמַר**. 2. In verbis a Jud incipientibus mutatur in (*), ut **לָמַדְתָּ** **לָמַדְתָּ** didicisti, pro **לָמַדְתָּ** **לָמַדְתָּ**.

Hic etiam diligenter observandum quod Schewa quiescens sequente Schewa mobili mutatur in vocalem (*), ut **מִשְׁכָּנוֹ** **מִשְׁכָּנוֹ** tabernaculum ejus, pro **מִשְׁכָּנוֹ** **מִשְׁכָּנוֹ** Gen. 9. 21. **מִשְׁכָּנוֹ** **מִשְׁכָּנוֹ** Gen. 40. 13. **מִשְׁכָּנוֹ** **מִשְׁכָּנוֹ** alere, pro **מִשְׁכָּנוֹ** **מִשְׁכָּנוֹ** Exod. 29. 16. **מִשְׁכָּנוֹ** **מִשְׁכָּנוֹ** occidatur, pro **מִשְׁכָּנוֹ** **מִשְׁכָּנוֹ** Lev. 14. 16. **מִשְׁכָּנוֹ** **מִשְׁכָּנוֹ** Dent. 14.

11. Sed hujusmodi perquamplurima legenti passim occurrunt. Unicum ideo aliud mihi observasse sufficiat, vid. quod hanc ob causam o quæ efficit Diphthongum aliquando movetur, & Diphthongus deperditur, ut **מִשְׁכָּנוֹ** **מִשְׁכָּנוֹ** stella, pro **מִשְׁכָּנוֹ** **מִשְׁכָּנוֹ** Gen. 15. 5.

§. 8. Dagesh est punctulum supra literas begadkephat

§. 3. Schewa nunquam immediate præcedit $\tau\bar{\rho}$ Olaph, ideoque $\}$ semper transfert vocalem suam in præcedens Schewa, ut pro הָיָה שָׁמַר petiit, fit שָׁמַר הָיָה , pro מֵאָה מֵאָה Centum, fit מֵאָה מֵאָה .

§. 4. Jud initiale nunquam sub se admittit Schewa mobile, sed pro eo semper recipit (׳), illudque (׳) transfert in literam servilem, si quæ præcedat, & ipsum fit quiescens, ut pro אֶחָד לָךְ natus est, fit אֶחָד לָךְ .

§. 5. Duobus Schevajim in initio vocis concurrentibus, prius mutatur in (׳), ut in פָּקַד פָּקַד jussit, ׃ habet Schewa, præfigas ׃ , quod etiam debuit habere Schewa, & fit פָּקַד פָּקַד & jussit. Et hæc vocalis (׳) invariata manet, alia litera accedente, ut $\text{שְׁמַיָּה מַלְאֲכֵי}$ cæli, præfigas ׃ quod debet habere Schewa, & erit $\text{שְׁמַיָּה מַלְאֲכֵי}$ in cælis, præfigas iterum ׃ quod etiam debuit habere Schewa, & tamen (׳) supra ׃ non mutatur, sed fit $\text{שְׁמַיָּה מַלְאֲכֵי}$ qui in cælis Mat. 6. 10.

§. 6. Hic autem observandum, quod verbum in quo vocalis $\tau\bar{\rho}$ $\}$ transfertur in locum præcedentis Schewa, literas illas ׃ ׀ ׃ ׃ sibi præfixas retinere, ac si adhuc inciperet cum Schewa, ut שָׁמַר שָׁמַר petiit.

phat positum, quod tollit earum aspirationem, ideoque vocatur **שְׁוָה קֶשֶׁת** *Kushei dagesh*. Impri-
mitur autem illis literis, 1. ab initio vocis, ut
יְחִי נַחֲמָנִי *discipulus*. 2. Post literam
quiescentem, ut **מֶלֶךְ נָחֵם** *rex*.

§. 9. Raphe est punctulum infra lineas *begadkephai*
positum, quod illas cum aspiratione pronuntiandas osten-
dit, ideoque dicitur **רָפֵה** *mollicies*: Imponitur
autem illis literis, 1. Si ipsæ efferantur per Schewa
quiescens, ut **רָפֵה בְּרֵךְ** *brach genu*: nisi aliud

Schewa quiescens precedat; tunc enim habent **רָפֵה**
Kushei seu Dagesh, i. e. non aspirantur, ut **רָפֵה**

בָּרַח, non *barah*, rapuisti; **רָפֵה** *plagi*,
non *plageth*, divisisti vel separasti. 2. Post Schewa mo-
bile, ut **רָפֵה בֵּרַךְ** *bur-kho*, benedictio.

3. Post quasvis vocales, ut **רָפֵה** *echal*
comedit.

§. 10. Hic præterea notandum, quod ubicunque Da-
gesh forte apud Hebræos vel Chaldaeos locum habet, ibi
etiam apud Syros literæ per Kushei sunt efferendæ,
ut in conjugationibus gravibus, defectivis prima *hau*,
vel secunda radicali & nominibus ab hinc derivatis &
ejusmodi, quæ usu discantur. At tales quidem voces
leges ræ Dagesh fortis observant, ut **רָפֵה**

id vocalem, vel tempus, vel Kufhoi, vel aliquid simile significat. At puncta hæc non tantum pluralibus, sed singularibus Collectivis apponuntur, & etiam aliquando, etsi admodum raro, aliis singularibus, at quæ etiam tum significationem habent pluralem, ut Jacob. 3. 3. **חֲסִידָיו בְּפִי** in ore equorum, ubi

רִבְבֵּי est nomen singulare, at habet significationem pluralem, ideoque habet *Ribbi* seu duo illa puncta superscripta.

At pluralibus semper ascribuntur, nisi in masculinis in **ם** quando verbi substantivi vim in se habent, ut

יְהוָה יִשְׁחָדֶיכֶם i. e. qui potentes estis.

In verbis autem hæc puncta denotant tantum femininum genus pluralis numeri, ut **פְּרִי** mandate fœm.

§. 4. Ut punctum sic etiam *Lincola* pro vario situ varia indicat, ut, si supra ponatur, indicat 1. Vocem contractam, ut **עַם** pro **עַמְּךָ** gloria. **קַדְשׁ** pro **קַדְשֶׁךָ** Sanctus. **יְהוָה** pro **יְהוָה** gratia, quæ sæpe ita contracta occurrunt in Revelationibus a Lud. de Dieu editis. 2. Literam numerum indicantem, ut **ב**. 2. **ג**. 4. 3. Vocativam particulam **וְ**. 4. Indicat literam subjectam quiescere & per Schera efferendam esse sequente altera litera quiescente, ut, **מַלְכָּה** **מַלְכָּה** regina : & hinc a quibusdam

illa. *וְהָיָה כִּי יִשְׁכַּח* *ipſe*. Sic *וְהָיָה* *quis?* *וְהָיָה*

ex. Sic denique *וְהָיָה* *malus*. *וְהָיָה* *miser*. Sic *malus* & *miser* non puncto, sed tantum puncti ſitu diſtinguuntur. Alia inter legendum poſſis obſervare.

§. 2. Inter verba hoc punctum *perſonas* & *tempora* diſtinguit. Idque 1. ſubſcriptum denotat omnes *perſonas præteriti*, excepta prima ſingulari, ut *וְהָיָה* *mandavit*, &c. At tertia ſingularis ſceminina habet punctum ſuperſcriptum, ut *וְהָיָה* *mandavit illa*.

2. Aliquando denotat *imperativum* & *infinitivum*.

3. Omnes *perſonas Futuri* exceptis primis utriuſque numeri, ut *וְהָיָה* *mandabit*. Superpoſi-

tum indicat 1. *Primam præteriti*. 2. *Benoni*, ubi etiam denotat vocalem. 3. *Primam ſingularis ſimul & pluralis futuri*, ut, *וְהָיָה* *mandabimus*.

§. 3. *Ribbi* (*וְהָיָה* i. e. *multiplicatum*) ſit ex duobus punctis ſimul concurrentibus, quæ denotant in nominibus utriuſque generis numerum pluralem, ut *וְהָיָה* *mandabimus*.

וְהָיָה *mandabimus* i. e. *ſepulchra patentia ſunt gubernatorum*: ubi etiam obſerves, quod litteræ ſ quæ ſemper unum punctum in vertice geſtat, unum ſolūmodo recipit, quod ſi unquam ſecundum addatur, id

necti possunt, ducunt lineam, quæ utramque conjun-
gat, vel aliquando lineam connexionis longiorem fa-
ciunt, ut **נְשִׁמְשֵׁנִי לְפָנֶיךָ** ministrabit mihi. Et
sic in cæteris.

Exemplum Læctionis.

אָמַר הוּא דְּמַסְהֵר אָמַר הוּא דְּמַסְהֵר
הָלִין אֵין אַתָּא אַנָּה הָלִין אֵין אַתָּא אַנָּה
עַל אַמִּין דָּא מְרִינָא עַל אַמִּין דָּא מְרִינָא
יֵשׁוּעַ מִיבֻחָה דְּמָרָן יֵשׁוּעַ מִיבֻחָה דְּמָרָן
יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא עִם יֵשׁוּעַ מְשִׁיחָא עִם
כָּלְהוֹן קְרִישָׁא אַמִּין כָּלְהוֹן קְרִישָׁא אַמִּין

*Dicit ille qui testatur ista, Etiam venio cito, Amen.
Veni Domine Iesu. Gratia Domini nostri Iesu Christi sit
cum omnibus vobis Sanctis, Amen. Revel. 22. 20.*

C A P. V.

De nomine ejusque Accidentibus.

§. 1. **I**N prima hac Grammatices parte, seu in vo-
cum singulatum proprietate explicanda, com-
munem utpote planiorem observabimus methodum, &
omnes partes orationis quanta possumus brevitate per-
curremus.

busdam nominatur **ܡܪܬܢܐ** *marhtono*, quasi *curre-
re faciens*, quia facit ut litera quæ subjicitur cursim
proferatur. Si infra ponatur, indicat 1. *Otium* il-
lius literæ cui subjicitur, ut vid. in pronunciando oc-
cultaretur : ut **ܡܕܝܬܐ** *mdiso urbs*. Sic **ܚܢܐ**

ܚܢܐ *har-nash* *Filius hominis*. **ܚܢܐ** *Kore-no*.

Voso ego. Hinc sæpe evenit, ut litera cui hæc Line-
ola subjicitur, in eandem cum præcedente Dictionem
coalescat; ut **ܚܢܐ** *Barnosho*. **ܚܢܐ** *Koreno* :
illa vid. litera cui hæc subjicitur prorsus ejecta. Hinc
fit ut **ܟܐܢܐ** in *Græcis* nominibus quæ facta sunt Syriaca
non pronunciatur, ut **ܟܐܢܐ** *i. e. ξίωτ*.

2: In *imperativis* formæ *Passivæ* (de quibus infra)
indicat absentiam vocalis, ut **ܐܬܦܟܕ** *etbpakd, manda-
tor*, **ܐܬܦܟܕ** *Estakl, intellige*. 3. In *Carmine*

metri gratia priori quiescentium subducta vim habet
vocalis (*) vel (v) ideoque dicitur **ܡܕܝܬܐ**

ܡܕܝܬܐ *meditari faciens*, quia facit, ut litera tardi-
us legatur. Et sic opponitur **ܡܕܝܬܐ** de quo

supra.

Nec tantum Lineola supra & infra literam, sed &
intra literas ejusdem Dictionis Syris in usu est, sci-
licet, cum vocabulum aliquod in duas partes dividere
eis non secus ac Hebræis pro absurdo habeatur, quan-
docunque spatium aliquod lineæ replendum linquitur,
inter literas illas quæ antecedenti vel consequenti at-
necti

In nomine ideo, ejus species, numerus, genus, casus, & declinatio sunt spectanda.

§. 2. Ratione speciei nomen vel *nomen* est seu *primitivum*, quod solis literis radicalibus constat, vel *derivativum*, quod aliquas ex literis (quæ hoc vocabu-

lo artis comprehenduntur) אֲמִנְתִּי מִלְּנִי ad *ter-*
gam vel ad *frontem* vel ad utrumque suscipit. Hinc

autem numero, vid. תִּרְמִי מִלְּנִי, aliqui addunt ם,

ut in מַלְכֵּי מַלְכֻּם *regnum*, quod tamen non ma-

gis inter Syr. מִלְּנִי quam ׀ in מַלְכֻּרָא inter

Heb. הַאֲמִנְתִּי est recensendum. Alii addunt ם, ut

in מַלְכֵּי מַלְכֻּם *flamma*. Hoc tamen

ad radicem Syriacam pertinet, etsi non ad Hebrai-
cam.

§. 3. Huc etiam pertinent adjectiva *denominativa*
& *diminutiva*, quorum illa formantur abiectione li-
teræ emphaticæ ׀ (de qua postea,) & assumptione

נִי, ן, vel ן, ן, ut ן, ן *spiritus*, ן, ן,

ן, ן, vel ן, ן *spiritualis*. Ad hæc perti-

nent etiam *Patronymica* & *Gentilia*. Diminutiva au-

tem formantur insertis ante ׀ emph. ן vel ן,

ut ן, ן *homo*, ן, ן vel ן, ן

homuncio.

CAP. VI.

De Declinatione prima.

§. 1. **H**ic consideranda occurrit utraque forma *emphatica & constrncta*, idque in utroque numero. Forma autem *simplex* seu *absoluta* in singulari non indiget formatione vel explicatione, cum sit ipsum vocabulum formandum. Primo ideo agemus de singulari, & deinde de plurali numero. Sed ut faciliori methodo progrediamur, omnia ad utramque formam in utroque numero pertinentia ad sequentes (quantum possumus) reducemus regulas. Primo ideo in singulari hæc observentur regulæ.

§. 2. 1. *Forma emphatica formatur a simplici assumendo ad finem*], ut Simp. **ب** bonus, Emph. **بًا**. Sic Simp. **ي** justus, Emph. **يًا**.

2. (ʿ) (°) & **و** in monosyllabis, & in polysyllabis precedente vocali, mutantur in Scheva, precedente Scheva cum illo situm commutant: (at (ʿ) ult. in (ʿ) mutatur, ut **ب** virtus **بًا**. Excipe

ي justus **يًا** (legitur *chrin*, non pronunciato) **يًا** alius. Mat. 5.39.) ut Simp.

م amator, Emph. **مًا**. Sic **ق** tempus

م sanctitas **مًا** no-

— vel — rex. Ab.

— a rege. Plur. nomin. —

reges. Gen. — regum. Et sic de cæteris,

addito videlicet ꝑ genitivo, ꝑ dativo, ꝑ vel ꝑ

accusativo, ꝑ vocativo, (quod tamen sæpe deest,) &

ablativo, vel etiam ꝑ, ut — gladio.

§. 7. Declinationes sunt duæ, prima masculino-
rum, secunda fæmininorum. Harum commune attri-
dens est forma *Emphatica & Constructa*. Forma *Empha-*
tica in genere hic idem valet ac ꝑ demonstrativum
apud Hebræos, vel ꝑ apud Græcos, ut Græc. ὁ ἀνὴρ

Heb. הַזֶּה Syr. هَذَا ille vir. Hæc autem for-

ma apud Syros sæpius quam apud Græcos vel He-
bræos *emphasin* suam amittit. Forma *constructa* est
idem quod *status regiminis*, quando substantivum
vid. regit aliud substantivum in genitivo casu, ade-
oque quod regit, ut apud Hebræos, (sed secus quam
apud Græcos vel Latinos) est in forma *constructa*.
Sed sigillatim de declinationibus.

1. Pluralis simplex formatur a forma emphatica singulari, mutando | in ع , ut a حز vir, emph.

حز plur. حزيم viri. Excipe, quæ for-

mam simplicem in singulari formant per | vel ع , simplicem pluralem formant ab illa simplici singulari mutando | vel ع in ع , ut خز electus, plur.

خز electi. خزل revelans, خزيم revelantes.

مفصك plur. مفصكيم perfecti.

§. 5 2. Emphatica pluralis formatur ab emphatica singulari, mutando | in |, ut حز vir, plur.

emph. حز viri.

Excep. 1. Quæ faciunt simplicem pluralem in ع , faciunt emphaticam in ع , ut خزل revelatus, plur.

simp. خزيم emph. خز . Hic tamen excipi-

untur etiam aliqua, quæ faciunt simplicem in ع

& emph. in ع , ut خزيم pueri خز .

Fragmenta خزيم pectora خز , quomodo &

alia quædam formantur quæ usu discenda. Formam

etiam خز alia quædam observant præter nominata,

men **مَعْنَى**. **مَوْءُ** agnus **مَوْءُ**.

Excep. 1. Quædam mutant (°) ultimæ in penultima in (°,) ut **حَقٌّ** caro **حَقٌّ**.

Ex. 2. Quædam e contrario mutant (°) in (°,) ut **سَقْفٌ**

anima **سَقْفٌ**. **رَجُلٌ** rex **رَجُلٌ** : & sic omnia

etiã nomina forma **رَجُلٌ**, ut **رَجُلٌ** electus

رَجُلٌ. **رَجُلٌ** revelatus **رَجُلٌ**. **رَجُلٌ** puer

رَجُلٌ : sic & aliã nomina forma **رَجُلٌ**, ut **رَجُلٌ**

pupillus **رَجُلٌ**.

Excep. 3. Quædam nomina a verbis defectivis derivata nihil omnino mutant, ut **رَجُلٌ** cor **رَجُلٌ**.

رَجُلٌ dens **رَجُلٌ**.

3. | Finale mutatur in **م** mobile, ut **رَجُلٌ** eligens **رَجُلٌ**.

§. 3. 4. Forma constructa est eadem hic cum simplici, ut **رَجُلٌ** anima regis. Nec unquam pro constructa utuntur emphatica, nisi intercedente **ي**, ut

رَجُلٌ anima regis.

§. 4. Tantum de numero singulari. Sequitur pluralis, ubi sequentes etiã observentur Regule.

1. Pluralis

Paradigma declinationis prima.

	Sing.		Plur.	
	Emphat.	Simpl.	Constr.	Emphat. Simpl.
Vir.	هَذَا	هَـ	هَـ	هَـ
Elect.	هَـ	هَـ	هَـ	هَـ
Bonus.	هَـ	هَـ	هَـ	هَـ
Rex.	هَـ	هَـ	هَـ	هَـ

Et sic de cæteris juxta præcedentes regulas.

CAP. VII.

De Declinatione secunda.

§. 1. **H**ic etiam considerandus est numerus singularis, & pluralis, & in utroque forma simplex, emphatica, & constructa. Primo de singulari.

Reg. 1. Forma simplex hic est rarissima, & si unquam occurrit fœmininum deductum a masculino in forma simplici, non omnino differt a forma emphatica masculinorum, ut **هَـ** bonus, Fœm. simpl. **هَـ** bona.

§. 2. Quod ad formam emphaticam fœmininorum attinet, 1. *Quæ oriuntur a masculinis, formant emphaticam fœmininam a simplici masculino, assumendo*
ad

præcipue quæ derivantur a quiescentibus ult. ך, ut

דְּבָרִים Dominus, דְּבָרִים domini. Huc pertinent,

מַיִם aqua, & מַיִם cæli, quæ semper in hac forma & plerunque ita leguntur.

Excep. 2. Quædam, etsi paucissima, aliquando formant pluralem emph. in ך, ut בָּנִים filii,

יָמִים manus, Sic & semel legitur מַיִם cæli, Exod. 31. 17.

§. 6. 3. Forma constructa formatur a simplici, mutando ך in ך, ut Simp. מַלְכִּים reges, Const.

מַלְכֵי, & ך in ך, ut מַלְכֵי eligentes bonum vel electores boni.

§. 7. Et hucusque de numero singulari & plurali. Numerus autem dualis raro aut nunquam occurrit, si unquam autem legitur, exit in ך, ut

שְׁנֵי duo, שְׁנֵי due. שְׁנֵי ducens. שְׁנֵי Egyptus.

§. 8. Et tantum de Analogis in declinatione Prima. Invenire autem est quædam etiam Anomala quæ ab hisce regulis discedunt, ut בַּיִת domus, בָּתִּים.

בָּתִּים nomen, בָּתִּים odor, בָּתִּים.

populus, בָּתִּים pater, בָּתִּים patres. Et

ejusmodi quæ usu discenda.

Paradigma

1. Simplex pluralis formatur a simplici singulari, mutando ^l in ^h, ut ^l ^h ^h ^h sapientia, ^h ^h ^h ^h sapi-
entia. ^h ^h ^h ^h laus, ^h ^h ^h ^h. At formæ
^h ^h ^h ^h regnum & ^h ^h ^h ^h trabs, movent o & b, &
faciunt ^h ^h ^h ^h & ^h ^h ^h ^h.

2. Emphatica formatur a simplici, mutando ^l in
^h, ut simpl. ^h ^h ^h ^h laudes, emph. ^h ^h ^h ^h.
^h ^h ^h ^h regna, ^h ^h ^h ^h. Anomala hic quæ
admodum pauca sunt inter legendum observentur.

3. Forma constructa formatur a simplici, mutando
in ^l, ut ^h ^h ^h ^h laudes, Const. ^h ^h ^h ^h.
^h ^h ^h ^h benedictiones, ^h ^h ^h ^h.

Paradigma declinationis secunda.

Sing.			Plur.		
Constr.	Emph.	Simp.	Constr.	Emph.	Simp.
^h ^h ^h ^h	^h ^h ^h ^h	^h ^h ^h ^h	^h ^h ^h ^h	^h ^h ^h ^h	^h ^h ^h ^h
^h ^h ^h ^h	^h ^h ^h ^h	^h ^h ^h ^h	^h ^h ^h ^h	^h ^h ^h ^h	^h ^h ^h ^h

ad finem **l**, & mutando **j** in **d**, ut simpl. masc. **لَحْدٌ**

bonus, emph. foem. **لَحْدَةٌ**. **فِيلَسُ** filius, emph. foem.

فِيلَسٌ filia. **بَلَدٌ** puer, **بَلَدَةٌ** puella. Sed **فِيلَسٌ**

spiritualis, facit emph. **فِيلَسٌ**. Ab **فِيلَسٌ** frater,

fit emph. foem. **فِيلَسَةٌ** soror. Et alia quaedam dantur

Anomala, sed paucissima, quae lectione facile observentur.

2. Quae non oriuntur a masculinis, sed desinunt in **j**, mutant illud in **l**, ut **بَلَدٌ** verbum, **بَلَدٌ**.

3. Quae in simplici forma terminantur ut masculina, faciunt emphaticam ut masculina, ut **بَطْنٌ** venter,

بَطْنٌ. At **بَطْنٌ** cibis, facit **بَطْنٌ**. Et

بَطْنٌ laus **بَطْنٌ**.

§. 3. Forma constructa formatur a simplici mutando **j** in **l**, ut **بَطْنٌ** sapientia, const.

بَطْنٌ revelans, const. **بَطْنٌ**. For-

ma **بَطْنٌ** & **بَطْنٌ** abiciunt **j**, & faciunt

بَطْنٌ regnum & **بَطْنٌ** trabs.

§. 4. Et tantum de singulari. In plurali similiter considerande sunt forma simplex, emphatica, & constructa.

1. Simplex

CAP VIII.

De Pronomine.

§. 1. PRonomina sunt vel *integra* vel *defectiva*.
Integra sunt primæ, secundæ, & tertiæ per-
 sonæ, suntque quæ sequuntur.

Sing.

Plur.

أنا ego. c.

نحن nos. com.

أنت tu. m.

أنتم vos. mas.

أنت tu. fce.

أنتم vos. fce.

هو, هي ille.

هم, هن illi.

هو, هي illa.

هم, هن illa.

§. 2. Hic observandum est, quod **أنت** &
أنتم in utroque genere & numero, ita pronun-
 ciantur ut a *Nun* minus audiat, sed ejus defectus
 in *L* duriter pronunciando representetur. Hinc in
 Bibliis nostris *Polyglottis* plerumque habent lineolam
 istam occultationis subscriptam, & etiam *q̄* *L* semper
 ascribitur *Kasboi*. Hic autem *discedentes* notemus quod
 hunc in modum *Nun* Schevatum ante *L* plerumque
 occultatur, ut **لدينا** legitur *mditto, urbs*.

مديتو

§. 5. Priusquam autem declinationibus hisce Colophonem addamus, notandum est quod quædam nomina primæ habent pluralem secundæ, quædam secundæ habent pluralem primæ, & quædam utriusque. Sic

جَـٰرٍ cor, plur. جَـٰرٍ corda. جَـٰرٍ verbum,

قَدَّارٍ verba. قَدَّارٍ pes, قَدَّارٍ pedes.

بَـٰرٍ hora, بَـٰرٍ & بَـٰرٍ hora.

دَـٰرٍ dies, دَـٰرٍ & دَـٰرٍ dies plur. دَـٰرٍ de-

minus, دَـٰرٍ, دَـٰرٍ, & دَـٰرٍ domini. Huiusmodi plura legenti occurrent.

§. 6. In utraque præterea declinatione observandum est, quod quæ oriuntur a verbis secundam radicalem geminantibus, si eam in plurali habent geminatam, in pronuntiatione occultant, ut جَـٰرٍ populus,

جَـٰرٍ. جَـٰرٍ causa, جَـٰرٍ.

disbat, sanctus es. **قديس** Kadish, sanctus est. Sic
debitus est. Gal. 5. 3.

§. 3. Quod si dictio præcedens $\tau\phi$ $\omega\tau$ terminetur in \rangle , illud (\vee) supra \rangle , sive scribatur ω , sive coalescat, mutatur in (\vee :) ut si præcederet $\rangle\omega\tau$, fit $\omega\tau\rangle\omega\tau$ *borca-n*, *hic est*. Sic præcedente

דְּמִיָּקָה דְּמִיָּקָה, fit וְהָיָה לְךָ סָמ. 3. 18. Sic
denique ex דְּמִיָּקָה & וְהָיָה לְךָ conlescentibus fit וְהָיָה
hoc est.

ex corde
Sic & Psal. 5, 3.

Propterea quod ad te
oro. Ita est in Bibliis Polyglottis, at Editio Psalmo-
rum *Erpentina* illud non habet. Sic denique
quis? Hoc autem inter legendum diligen-
ter est observandum.

94 §. 7. Tantum de Pronominibus *integris*. Defe-
ctiva

legitur *spherso, navis*. Sic denique hæc
 & leguntur at, quomodo etiam in
 occultatur.

§. 3. Omnia pronomina vicem gerunt verbi sub-
 stantivi *sum*. At tunc in pronunciatione co-
 alescunt cum præcedente dictione, in & in
 occultatis, ut *Omar-no, discens sum*
 vel *dico*. *Kadish-no, sanctus sum*. Sic
Kadish-at sanctus es.
Kadishin-at un, sancti estis. Sic
At-u, tu es. *hu-u, ille est*.
Kadish-at, sanctus est.

§. 4. Hinc quandoque prima litera prorsus abjecta
 præcedenti dictioni immediate junguntur, ut
Kadishno, sanctus sum. Præcedente autem Participio
 delinente in *l*, illud etiam abjicitur, ut
Gobenô, eligens sum seu *eligo*, pro
 & in aliquando abjicitur, ut
eligimus, pro *Sic*
Ka-
distat;

CAP. IX.

De Verbo.

UT Verbi formationem clarius & distinctius ostendamus, primo *generales* deinde *speciales* ponemus regulas.

*Regulae generales omnibus conjugationibus
& temporibus inservientes.*

1. Ubiqunque Grammaticæ analogia postulat, ut
secunda radicalis haberet (°) pro ea substituitur (°)
si aliqua ex literis ; د ن م immediate sequatur :
ut in *Binoni*, **فد** *subens*, si aliqua ex literis præ-
dictis sequatur, (°) mutatur in (°) ut ; **فد** *dicens*.

Sic & in *Aspectu* $\forall \exists \exists$ pro $\forall \exists \exists$ *seminatus est.*

Quicumque Persona ubique definit in o vel u,
illud o vel u non pronunciat, ut **فم** manda-
mist, non legitur *pkadu*, sed *pkud*. Sic **فم** **فم** **فم**
mandabit, non legitur *sephkydi* sed *sephkyd*. Hinc
in accuratis codicibus, praesertim in accuratissimis nostris
Bibliis Polyglottis, nunquam habent vocales suas ex-
pressas. Et hinc etiam est (quod diligenter obser-
vandum) quod in tertia persona feminina plurali
فم saepe omittitur, ut pro **فم** *mandarunt*
seu, legitur **فم** : sic pro **فم** *genuerunt*

D

legitur

ctiva sequuntur; quæ sunt in singulari, **הַנִּי** hic, **הַזֶּה** hac, hoc, quod coalescens cum **הוּא**, scribitur cum (ו) ut **הוּא הַנִּי** Luc. 22. 52. **הוּא הַזֶּה** hic ipse.

In plurali **הֵם** illi, illa, illa, hac, isthac. Syri etiam **ܡܝܬܝܢܐ** substantia, utuntur de persona, ut **ܡܝܬܝܢܐ ܢܝܢܐ** Egomet ipse. Rom. 9. 3. & aliquando etiam de Re.

§. 8. Interrogativa Persona, **ܡܝܬܝܢܐ** quis & quæ?

Res, **ܡܝܬܝܢܐ**, **ܡܝܬܝܢܐ**, & abjecto **ܡܝܬܝܢܐ** quid? Sic &

ܡܝܬܝܢܐ quisnam? **ܡܝܬܝܢܐ** quanam? **ܡܝܬܝܢܐ** quanam?

§. 9. Pronomen relativum est, utriusque generis & numeri, qui, quæ, quod, qui, quæ, quæ. Hoc autem omnibus jungi potest pronomibus, & vel præcedit vel sequitur. Si ideo jungitur pronomini tertie Personæ, refertur ad antecedens, ut **ܡܝܬܝܢܐ** qui & **ܡܝܬܝܢܐ** qui. Et sic etiam in Plurali, i jungatur pronomini interrogativo, refertur ad sequens, ut **ܡܝܬܝܢܐ**

qui facit. Pro hoc etiam utuntur **ܡܝܬܝܢܐ** cum, ut

ܡܝܬܝܢܐ quod facit.

Not. 2. Quæ desinunt in **on**, ut **olol** admirans est, sunt perfecta & flectuntur sicut perfecta secus ac apud Hebræos.

§. 2. *Eshpeel*, forma *Passiva* tñ *Peal*, formatur ab eo præponendo **L**, & mutando (**ʿ**) in (**ʳ**) ut

ʳl mandatur. Significatio autem ejus

aliquando est *Activa*, ut **ʳl** consultavit. Mat.

26. 4. quomodo etiam se habet in aliis conjugationibus *Passivis*, ut **ʳl** acquisivi. Mat. 25. 20.

Sic **ʳl** considerans. Rom. 4. 19. Sæpe etiam reciproca est significatio, ut *Hishpael* apud Hebræos, ut **ʳl** parabo me. Psal. 5. 4.

Not. In verbis incipientibus a **ʳ**, **ʳ**, **ʳ**, eadem est hic *metathesis* quæ apud Hebræos in *Hishpael*, ut **ʳl** invenit, **ʳl** inventus est. Sic etiam

ʳ in **ʳ** mutatur, & **ʳ** in **ʳ**, ut **ʳl** seminavit,

ʳl seminatus est. **ʳl** ornavit, **ʳl** ornatus est. Quando autem **L** geminatur, hæc *metathesis* excidit, ut **ʳl** contemnitur.

§. 4. *Peal* habet sub prima radicali (**ʳ**) sub secunda (**ʳ**) ut **ʳl** jussit.

legitur **يَق**. Gen. 6. 4. Et sic pro **يَق** ex-
 siccata sunt legitur **يَق**. Gen. 8. 13. At tunc
 hæc Persona distinguitur a tertia singulari masculina
 solummodo duobus punctis superscriptis, quæ quæ-
 aliz personæ non habent, literam illam **و** vel **ا** sem-
 per scriptam etsi non lectam habent.

Regula speciales, & primo de conjugationibus.

S. 1. Conjugationes sunt sex, tres *Activa*, *Peal*,
Pael, *Aphel*, & tres *Passiva*, *Eshpeel*, *Eshpaal*, &
Eshthaphal.

S. 2. Tertia Persona *Peal* exhibet ipsum thema, & ha-
 bet sub prima radicali *Scheva*, (aliquando habet *vocalism*,
 præsertim (°) in incipientibus **ا**, ut **يَق** didi-
 cit) sub secunda (°) vel (°,) ut **يَق** mandavit,
يَق dormivit. At quæ terminantur in **ل** sub se-
 cunda habent (°,) ut **يَق** revelavit.

Not. 1. Quæ in (°) terminantur plerumque sunt
 intransitiva, ut **يَق** timuit, **يَق** resurxit, &c.
 & hæc retinent (°,) ubicunque alia retinent suum
 (°,) ut **يَق** mandarunt, **يَق** ascenderunt.
 Hujus etiam generis sunt quæ in medio habent **ل**, &
 quia **ل** non patitur ante se *Scheva*, transfert vocalem
 suam ad præcedentem literam, ut **يَق** petiit, **يَق**
 malus fuit.

Not. 2.

et cum verbo substantivo **יָצַו**, denotat plusquam perfectum, ut **יָצַוּהוּ** **פָּקַד** praecepisset. Imperfectum autem formatur per participium & **יֹצֵא**, ut **פָּקֵד** **יֹצֵא** praeceperat.

2. Benoni nudum denotat praesens tempus, & quidem nullo addito pronomine tertiam personam: addito vero istarum personarum pronominibus, primum vel secundam, ut **פָּקֵד** praecepit, **יָצַא** **פָּקֵד** praecepit, **יָצַא** **פָּקֵד** praecepit, cum **יָצַו** (ut dictum est) denotat praeteritum imperfectum. Cum **וְ** vel **וּ** denotat participium praesens, ut **וּפָקֵד** vel **וּפָקֵד** praeiciens, & aliquando sine illis.

3. Peil plerumque sub prima radicali habet Schewa, sed aliquando etiam (וְ) ut **חָבַע** oneratus. Esa. 1. 4. Hoc autem tempus saepissime denotat praeteritum Passivum Indicativi modi, ut **חָבַע** jussus est. Cum **וְ** vel **וּ** denotat participium passivum, ut Marc. 2. 3.

Adduxerunt ei paralyticum **וּפָקֵד** portatum. Aliquando etiam sine illis. Nonnunquam vero & Activam habet significationem, ut **חָבַע** faciens vel facit. Rom. 15. 18.

4. Infinitivus omnis pro characteristica sua ad frontem

Not. 1. Ex hisce vocalibus potius quam ex Dages hęc conjugatio est discernenda, Dages enim seu Keshbi solis literis Begadkephat superponitur.

Not. 2. Ad hanc formam referuntur verba *Qadrata*, ut *עָרַב* eripuit, *מָגִיד* magnificavit, *סָבַל* toleravit, *מָהֵר* festinavit, *שָׁבַע* subiecit, *לָמַד* discipulos fecit : quæ omnino flectuntur sicut Perfecta in *Pacl*, ideoque non indigent nova formatione.

Ethpaal formatur a *Pacl* præponendo *L*, & mutando (*) in (*), ut *Pacl* *פָּעַל*, *Ethpaal* *לִפְעַל* mandatus est.

§. 5. *Aphel* fit a *Peal* præponendo *ʿ*, & mutando (*) in (*), ut *Peal* *פָּעַל*, *Aph.* *עָפַעַל* habere fecit : & hinc formatur *Ethraphal*, præponendo *L*, & mutando *ʿ* in *L*, & (*) in (*), ut *Peal* *פָּעַל*, *Ethraphal* *לִעָפַעַל*. Omnium autem harum conjugationum significationes e lingua Hebræica sunt petendæ.

§. 6. Hactenus de conjugationibus. Sequuntur *Pacl* flectendi modi, qui etiam sunt *sen*, Præteritum, *Benoni* sive participium præsens, *Pehil* sive participium præteritum, Imperativus, Infinitivus, & Futurum. De omnibus hisce sequentes observentur regulæ.

1. Præteritum nudum denotat Præteritum perfectum, ac

dicalis *lincolam* quietis sibi habet subscriptam, adeo ut **لَقِيْرَ** legatur *Eshpad*, nihilominus communiter legunt *eshpakd*, Δ non totaliter occultato.

6. *Futurum* formatur ab *Imperativo* præponendo unam ex literis **L**, in *Peal* cum (*,) in *Aphel* cum (*,) & in *Pael* cum *Scheva*, nisi **?**, quæ habet (*) u. bicunque debuit habere *Scheva*.

Not. 1. In hoc autem futuro tempore tertia masculina singularis & prima persona pluralis semper est eadem. Quomodo ideo una ab alia est dignoscenda? Per *punctum*; tertia enim singularis habet *punctum subscriptum* & prima pluralis *superscriptum*, quod diligenter observandum.

Not. 2. Futurum semper terminatur ut Imperativus, adeo ut sive Imperativus terminetur in (*) sive in (*) sive in (*,) illius vestigia Futurum ad amissim premit.

Reliqua ad doctrinam de verbo pertinentia *Paradigma* exhibebit, uti & quæ dicta sunt magis explicabit. Hoc ideo proximo capite tradetur.

tem assumit Δ , & in omnibus conjugationibus nisi *Peal*, & in illa aliquando, ad calcem assumit (Δ), ut *Peal* פָּעַל , *Paal* פָּעַל & sic de cæteris, ut in *Paradigmate* videre est.

Hic autem notandum est, quod modus hic flectendi nunquam valet Infinitivum nisi præponatur Δ , ut פָּעַל *precipere* seu *ad precipiendum*. Sine Δ usurpatur solummodo ut Gerundium in *do*, ut פָּעַל *precipienda præcepit*. Omnes autem Hebræorum literæ פָּעַל hic non in usu sunt, sed tantum Δ , ut antea dictum est, & פָּעַל . Inter פָּעַל autem & Infinitivum aliquando intercedit Δ , ut פָּעַל *a precipiendo*.

5. *Imperativus* definit vel in (Δ), ut פָּעַל *precipe*: vel in (Δ), præsertim in iis verbis quæ in præterito terminantur in (Δ) vel denique in (Δ), ut פָּעַל *fac sis*. Prov. 6. 2. Imperativus autem præter *communem* seu *proprium*, etiam usum præteriti sæpe exhibet.

Hic etiam notandum est, quod in omnibus *Imperativis Passivis* non solum Δ & Δ in fine quiescunt, juxta regulam *secundam generalem*, sed & media radicalis

Pehil.

Sing.

Fem.

Mas.

فَعْمِلْ

فَعْمِلِي

Desideratur.

Plur.

فَعْمِلُوا

فَعْمِلِينَ

Infinitivus.

Infinitivus.

فَعْمَلْ

فَعْمَلِي

Imperativus.

Imperativus.

Sing.

Sing.

Fem.

Mas.

Fem.

Mas.

فَعْمَلِي

فَعْمَلِي

فَعْمَلِي

فَعْمَلِي

Plur.

Plur.

فَعْمَلُوا

فَعْمَلِينَ

فَعْمَلُوا

فَعْمَلِينَ

Futurum.

Futurum.

Sing.

Sing.

Fem.

Mas.

Fem.

Mas.

فَعْمَلِي 3.

فَعْمَلِي 3.

فَعْمَلِي 3.

فَعْمَلِي 3.

فَعْمَلِي 2.

فَعْمَلِي 2.

فَعْمَلِي 2.

فَعْمَلِي 2.

فَعْمَلِي 1. c.

فَعْمَلِي 1. c.

Plur.

CAP. X.

Paradigma Verbi Perfecti.

Ethpeel.

فَعَلَ

Peal.

فَعَّلَ

Sing.

Sing.

Fam.

Maf.

Fam.

Maf.

فَعَّلْتُ

فَعَّلْتَ 3.

فَعَّلْتُ

فَعَّلْتَ 3.

فَعَّلْتِ

فَعَّلْتِ 2.

فَعَّلْتِ

فَعَّلْتِ 2.

فَعَّلْتُمَا 1.

Common.

فَعَّلْتُمَا 1.

Plur.

Plur.

فَعَّلْتُمَا 3.

فَعَّلْتُمَا 3.

فَعَّلْتُمَا 3.

فَعَّلْتُمَا 3.

فَعَّلْتُمَا 2.

فَعَّلْتُمَا 2.

فَعَّلْتُمَا 2.

فَعَّلْتُمَا 2.

فَعَّلْتُمَا 1.

فَعَّلْتُمَا 1.

فَعَّلْتُمَا 1.

Benoni.

Benoni.

Sing.

Sing.

Fam.

Maf.

Fam.

Maf.

فَعَّلْتُ

فَعَّلْتَ

فَعَّلْتُ

فَعَّلْتَ

Plur.

Plur.

فَعَّلْتُمَا

فَعَّلْتُمَا

فَعَّلْتُمَا

فَعَّلْتُمَا

Pehil.

Benoni.

Benoni.

Sing.

Sing.

Fern.

Mas.

Facts.

Mas.

مَقْمَرٌ مَقْمَرٌ مَقْمَرٌ مَقْمَرٌ مَقْمَرٌ

Plur.

Plur.

مَقْمَرِ مَقْمَرِ مَقْمَرِ مَقْمَرِ

Pehil.

Sing.

Fern.

Mas.

ملقّم ملقّم

Defideratur.

Plur.

مدقم مدقم

Infinitivus.

Infinitivus.

مَقْفُورٌ

۵۹۹۰

Imperativus.

Imperativus.

Sing.

Sing.

Fans.

Mas.

Fem.

Mas.

يَا أَيُّهَا

فَمِرْ فَمِرْ

Plur

Plur.

Plur.

Fem.

Mas.

Fem.

Mas.

3. يَجْمَرْنَ بِجَمْرٍ 3. يَجْمَرْنَ بِجَمْرٍ

2. يَجْمَرْنَ بِجَمْرٍ 2. يَجْمَرْنَ بِجَمْرٍ

1. c. يَجْمَرْنَ بِجَمْرٍ 1. c. يَجْمَرْنَ بِجَمْرٍ

Ethpaal.

Pacl.

Præteritum.

Præteritum.

Sing.

Sing.

Fem.

Mas.

Fem.

Mas.

3. يَجْمَرْنَ بِجَمْرٍ 3. يَجْمَرْنَ بِجَمْرٍ

2. يَجْمَرْنَ بِجَمْرٍ 2. يَجْمَرْنَ بِجَمْرٍ

1. c. يَجْمَرْنَ بِجَمْرٍ 1. c. يَجْمَرْنَ بِجَمْرٍ

Plur.

Plur.

3. يَجْمَرْنَ بِجَمْرٍ 3. يَجْمَرْنَ بِجَمْرٍ

2. يَجْمَرْنَ بِجَمْرٍ 2. يَجْمَرْنَ بِجَمْرٍ

1. c. يَجْمَرْنَ بِجَمْرٍ 1. c. يَجْمَرْنَ بِجَمْرٍ

Ethioph.

Aphel.

Præteritum.

Præteritum.

Sing.

Sing.

Fam.

Mas.

Fam.

Mas.

أَفْعَلْتُ 3. أَفْعَلْتُ 3.

أَفْعَلْتُ 2. أَفْعَلْتُ 2.

أَفْعَلْتُ 1. c. أَفْعَلْتُ 1. c.

Plur.

Plur.

أَفْعَلْتُمْ 1. أَفْعَلْتُمْ 1.

أَفْعَلْتُمْ 2. أَفْعَلْتُمْ 2.

أَفْعَلْتُمْ 1. c. أَفْعَلْتُمْ 1. c.

Benom.

Benom.

Sing.

Sing.

Fam.

Mas.

Fam.

Mas.

أَفْعَلْتُمْ 3. أَفْعَلْتُمْ 3.

Plur.

Plur.

أَفْعَلْتُمْ 3. أَفْعَلْتُمْ 3.

Petih.

Plur.

Plur.

يَقْمِرُهُ يَقْمِرْتِ يَقْمِرْتِ يَقْمِرْتِ

Futurum.

Futurum.

Sing.

Sing.

Fam.

Maf.

Fam.

Maf.

يَقْمِرُ يَقْمِرُ يَقْمِرُ يَقْمِرُ 3.

يَقْمِرُ يَقْمِرُ يَقْمِرُ يَقْمِرُ 2.

يَقْمِرُ I. C.

يَقْمِرُ I. C.

Plur.

Plur.

يَقْمِرُ يَقْمِرُ يَقْمِرُ يَقْمِرُ 3.

يَقْمِرُ يَقْمِرُ يَقْمِرُ يَقْمِرُ 2.

يَقْمِرُ I. C.

يَقْمِرُ I. C.

Echtaphal.

Futurum.

Futurum.

Sing.

Fem.

Mas.

3. نَجِمُ أَفْعِمُ 3. يَجِمُ أَفْعِمُ
 2. أَفْعِمُ أَفْعِمُ 2. يَأْفَعِمُ يَأْفَعِمُ
 1. c. أَفْعِمُ 1. c. يَأْفَعِمُ

Plur.

Plur.

3. نَجِمُ نَفْعِمُ 3. يَجِمُ أَفْعِمُ
 2. أَفْعِمُ أَفْعِمُ 2. يَأْفَعِمُ يَأْفَعِمُ
 1. c. نَجِمُ 1. c. يَجِمُ

CAP. XI.

De Verbis Defectivis.

Hactenus de verbo Perfecto. Sequuntur Defectiva, quae ordine ad verba perfecta, quantum possunt, reducemus, omnemque differentiam ostendemus. Defectiva nam ad perfecta verba reducuntur, modo hanc observes regulam, Omne nam Schevatum abijciatur: ex. gr. ex Infinitivo **نَجِمُ**

exire

Dehil.

Sing.

Fam.

Mas.

فَعَمِرَ فَعَمِرَ

Desideratur.

Plur.

فَعَمِرُوا فَعَمِرُوا

Infinitius.

Infinitivus.

فَعَمِرْ

فَعَمِرْ

Imperativus.

Imperativus.

Sing.

Sing.

Fam.

Mas.

Fam.

Mas.

فَعَمِرُوا فَعَمِرُوا فَعَمِرُوا فَعَمِرُوا

Plur.

Plur.

فَعَمِرُوا فَعَمِرُوا فَعَمِرُوا فَعَمِرُوا

Futurum

At hoc | in declinando sepe omittitur, ut **אָהַבְתִּי**, uti & aliquando retinetur.

§. 3. Defectiva prima | ad analogia reducentur, seu eorum flectendi modum sequentur, si modo observes, quod in Aphel | mutatur in o, ut pro **אָכַלְתִּי**,

אָכַלְתָּ comedit, sic & **אָבַדְתָּ**, **אָבַדְתִּי**; & ali-

quando in u, ut ab **אָבַדְתָּ** venis fit Aphel **אָבַדְתִּי** adduxit: Deinde quod | semper habet vocalem aliquam pro suo Scheva, ut pro **אָכַלְתָּ**, **אָכַלְתִּי** comedit.

Et in conjugationibus Pacl & Esbaal in utroque Participio, Infinitivo, & Futuro, ubi literæ formativæ præfiguntur, quæ secundum analogiam haberent Scheva, | vocalem suam (juxta regulam c. 3. n. 3.) literæ illi formativæ accommodat, ut pro **אָכַלְתָּ**

ut **אָכַלְתָּ**, **אָכַלְתִּי**, & hinc est quod | aliquando excidit, ut pro **אָכַלְתָּ** dicitur **אָכַלְתָּ**.

Mat. 4. 23.

Notandum præterea est, quod quando terminatio Imperativi fit in (*,) Olaph habet (v,) at quando fit in (v,) Olaph habet (*,) ut **אָכַלְתָּ** clande, **אָכַלְתִּי**

dic. At irregulare est illud **אָכַלְתָּ** veni. Apoc. 22. ult. ab **אָכַלְתָּ** venis: sed semper ita occurrit.

E

Deinde

exire, quomodo se haberet si verbum perfectum esset,
ejicias א Schevatum, & erit אִשְׁרָא. Sic pro impe-

rativis אִשְׁרָא exi, אִשְׁרָא cecidi, אִשְׁרָא cecidi,
dicitur אִשְׁרָא, אִשְׁרָא, אִשְׁרָא : pro אִשְׁרָא אִשְׁרָא
eduxit, & sic de ceteris. אִשְׁרָא, אִשְׁרָא.

Not. 1. Non semper hujusmodi patiuntur anomalia-
liam, sed aliquando perfecte neciuntur, ut אִשְׁרָא
lucere fecit. Act. 16. 29.

§. 2. Defectiva geminatione secunda radicalis in
Pabit Real, in Pail & Ashpaal perfecte fluctuat, ut
אִשְׁרָא, אִשְׁרָא, אִשְׁרָא : & in aliis locis ad perfecta
reducentur hac observata Regula, Prima littera fe-
minina abjicitur ; e. g. pro אִשְׁרָא comminutus est,
tollas primum א, & erit אִשְׁרָא. Sic pro אִשְׁרָא com-
minuti sunt, אִשְׁרָא. Sic pro אִשְׁרָא, אִשְׁרָא : pro in-
finitivo אִשְׁרָא, אִשְׁרָא, pro imper. אִשְׁרָא, אִשְׁרָא.
pro futuro אִשְׁרָא, אִשְׁרָא : in Appel אִשְׁרָא,
אִשְׁרָא, & sic in omnibus, nisi in Benoni Real, in me-
dium illud radicale seu prima littera duplicata muta-
tur א ב, ut pro אִשְׁרָא, legitur אִשְׁרָא comminutus.

dent () ut lapa. **ملاک، Fat. ملاک.**

Ac, interdum, etiam per audum (*). Futurum indica-
tur, ut pro **يَكُونُ** **يَكُونُ**. Sic **يَكُونُ**, **يَكُونُ**, **يَكُونُ**.

Sic **لحم** Mat. 19. 28. **بعضه** Psal. 131. ab

𐤀𐤍𐤔𐤃 *sedebat.* Sic 𐤀𐤍𐤔𐤃 *maurat.* Gen. 24. 55.

Ad hunc etiam modum Infinitivus aliquando formatur,
ut **قِيْلَ** pro **قَالَ** sedere.

3. In *Apfel* mutes α in \circ , ut

نَمِ، نَمِ، &c. At aliquando etiam manet

ב, ut ab **בב** in Peal, fit Aphel **בבב** *laṭavit.*

4. Observes quod dantur tria quæ in Imperativo
flectuntur, sicut Defectiva *Nun*, abijciunt scilicet pri-
mam radicalem, ut *sedis*, Imp. *sedē*.

Medi. Imper. da, & cognovir.

Imp. ~~et~~ cognosce. Hinc Psal. 4. 3. cognosce.

S. 5. Sequuntur quiescentia medio o. Est talis status, qualis est *oao surrexit*, in Præterito nunquam invenitur, vocantur tamen quiescentia medio o, quia o invenitur, in Imperativo, & Futuro, & in aliis etiam temporibus sed mutatum in aliam literam vel vocalem. vid. in *Præterito Peal*, omni *Infinitivo*, & *Pehil Aphel*, mutatur in (o) in *Benoni Peal* in }

Deinde quæ in Futuro terminantur in (◌) habent ad literas L, (◌), ut *אֵלֶּכְךָ* comedere, ut quæ terminantur in (◌) habent ad literas illas (◌), ut *אֵלֶּכְךָ* didicero, *אֵלֶּכְךָ* didiceris. Imo prima illa littera in Futuro aliquando expungitur, ut *אֵלֶּכְךָ* comedas, pro *אֵלֶּכְךָ* L. Exod. 34. 26.

Infinitivus sub formativo suo so plerumque habet (◌), ut *אֵלֶּכְךָ* comedere: at aliquando etiam habet (◌), ut *אֵלֶּכְךָ* ad eundem. Mat. 24. 7.

Hic denique notandum, quod *Echpeel* duplex est, 1. Aliquando radicali pro Scheva habet (◌), ut *אֵלֶּכְךָ* comestus est, Fut. *אֵלֶּכְךָ*, &c. 2. Aliquando radicali mutatur in L, ut *אֵלֶּכְךָ*, *אֵלֶּכְךָ*, *אֵלֶּכְךָ*, &c.

6. Defectiva prima *Jud*, semper habent (◌) in fine, ut *יָלַד* genuit, & ad perfectam referentur, si modo

1. In Præterito & Imperativo pro more mutes Scheva in (◌), ut *יָלַד* genuit, *יָלַד* gigne.
2. In Infinitivo & Futuro mutes ◌ in ◌ præcedente

Ethpeel.

Fem.

Maf.

יִלְלִימִצְדָּה

יִלְלִימִצְדָּה Pres.

vel

vel

יִלְלִימִצְדָּה

יִלְלִימִצְדָּה

יִלְלִימִצְדָּה Benoni.

יִלְלִימִצְדָּה Infir.

יִלְלִימִצְדָּה Imper.

יִלְלִימִצְדָּה Futur.

Aphel.

Prat. יִלְלִימִצְדָּה. Ben. יִלְלִימִצְדָּה. Pehil יִלְלִימִצְדָּה.

Infir. יִלְלִימִצְדָּה. Imper. יִלְלִימִצְדָּה. Fut. יִלְלִימִצְדָּה.

Sic יִלְלִימִצְדָּה parum a יִלְלִימִצְדָּה differt, cum vocali (י) juxta regulam cap. 9. 6. 6. Gen. 3. 15. Ethaphel eodem modo se habet ac Ethpeel.

in prima voce, in aliis in **ע** : omnibus aliis temporibus & conjugationibus mutatur in **ע**, nisi in *Peal* & *Ethpeal*, in quibus media radicalis **ע** nunc retinetur, ut **עָנָה** *janxit*; nunc autem mutatur in **ע**, & illud quidem sapissime, ut **עָנָה** *stabilivit*; & tunc perfecte flectuntur sicut **עָנָה**.

Hoc denique observes, quod in omnibus temporibus *Ethpeal* nunc simplex nunc duplex **ע** inveniri est, nunc vid. scribitur **עָנָה**, nunc **עָנָה**. Sed clarius omnia videre est in decurtato hoc Paradigmati.

Peal.

&c. **עָנָה** plur. &c. **עָנָה עָנָה עָנָה** *Prat.*

עָנָה עָנָה עָנָה **עָנָה עָנָה עָנָה** *Benoni.*

עָנָה עָנָה עָנָה **עָנָה עָנָה עָנָה** *Pehil.*

עָנָה *Infinit.*

עָנָה עָנָה עָנָה **עָנָה עָנָה עָנָה** *Imper.*

&c. **עָנָה עָנָה עָנָה** *Futur.*

Ethpeal.

2. Omne Praesens. scdm. 3. perf. terminatur in **א** & quæ in **י** in masc, in **ל**.

3. Tertiæ personæ plurales Præteriti in **ו** & quæ in **י** masc. sing. in **ו**. Aliquando autem movent **ו** & assument **ו**, ut pro **וָאוּ**, **וָאוּ**.

4. Omne Futurum. Benoni & Pehil Peal in **(א)** Pehil Peal & Aphel in **ו**.

5. Omnis Infinitivus in **ו**, **י** in **ו** mobile commentato, nisi Infinitivus Peal qui definit in **י**.

6. Imperativus Peal in **ו**, Eshpaal in **ו**, alii omnes in **י**. Utum autem hic notandum, vid. quod verbum **פָּ** convertis in Imperativo Eshpaal saepe radicis ultimam amittit, & sic pro **פָּוּ** convertens, plerumque occurrit **פֹּ**, ut Psal. 6. 4. Pl. 90. & passim alibi.

Præterquam autem ipsam Paradigma aggrediar, aliud ulterius considerandum est, vid. quod quamvis Futurum plerumque definit in **י** (uti antea dictum est) ut **יָבִיחַ**, **יָבִיחַ**, &c. verbum tamen **יָוֹן** fuit, facit Futurum **יָוֹן** & **יָוֹן** eris m. **יָוֹן** & **יָוֹן** eris scdm. **יָוֹן** & **יָוֹן** ero. Ut omnia

CAP. XII.

De Defectivis tertia radicali.

Defectiva ultima 7nd & ultima Qlaph eodem modo flectuntur, nisi in Præterito Peal, in quo defectiva ω sig. formantur.

Hebrew: בִּנְיָן בָּנָה

adificavit.

Sing.

Hebrew: בָּנָה

Mas.

Hebrew: בָּנָה

3.

Hebrew: בָּנָה

2.

Hebrew: בָּנָה I. C.

Plur.

Hebrew: בָּנָה & בָּנָה

3.

Hebrew: בָּנָה

2.

Hebrew: בָּנָה & בָּנָה

I. C.

Quod ad reliquam formationem defectivorum hæ observentur regulæ.

1. Omne Præteritum masculinum 3. pers. terminatur in (,) & Præter. Peal etiam in |.

2. omne

&c. **מַחֲבִיר מַחֲבִיר** Pacl.

&c. **מַחֲבִיר מַחֲבִיר** Esbpa.

מַחֲבִיר מַחֲבִיר מַחֲבִיר Apbel.

&c. **מַחֲבִיר מַחֲבִיר** Esbra.

Pehilin.

מַחֲבִיר מַחֲבִיר מַחֲבִיר Pacl.

מַחֲבִיר מַחֲבִיר מַחֲבִיר Pacl.

מַחֲבִיר מַחֲבִיר מַחֲבִיר Apbel.

Infinitiv.

מַחֲבִיר Pacl.

מַחֲבִיר Esbpe.

מַחֲבִיר Pacl.

מַחֲבִיר Esbpa.

מַחֲבִיר Apbel.

מַחֲבִיר Esbra.

Imperativi.

autem clarius elucescant, jam *Paradigma* huiusce verbi proponam.

Paradigma definitivum in }.

Præterita omnium conjugationum.

2. fa. 2. m. 3. fa. 3. m.

Defell. 3. rad. 2. m. 3. fa. 3. m. 2. m. 3. fa. 3. m. 2. m. 3. fa. 3. m.

Defell. 3. rad. 2. m. 3. fa. 3. m. 2. m. 3. fa. 3. m. 2. m. 3. fa. 3. m.

Defell. 3. rad. 2. m. 3. fa. 3. m. 2. m. 3. fa. 3. m. 2. m. 3. fa. 3. m.

Defell. 3. rad. 2. m. 3. fa. 3. m. 2. m. 3. fa. 3. m. 2. m. 3. fa. 3. m.

Defell. 3. rad. 2. m. 3. fa. 3. m. 2. m. 3. fa. 3. m. 2. m. 3. fa. 3. m.

Defell. 3. rad. 2. m. 3. fa. 3. m. 2. m. 3. fa. 3. m. 2. m. 3. fa. 3. m.

Defell. 3. rad. 2. m. 3. fa. 3. m. 2. m. 3. fa. 3. m. 2. m. 3. fa. 3. m.

Defell. 3. rad. 2. m. 3. fa. 3. m. 2. m. 3. fa. 3. m. 2. m. 3. fa. 3. m.

Benoni in

Defell. 3. rad. 2. m. 3. fa. 3. m. 2. m. 3. fa. 3. m. 2. m. 3. fa. 3. m.

Defell. 3. rad. 2. m. 3. fa. 3. m. 2. m. 3. fa. 3. m. 2. m. 3. fa. 3. m.

Defell. 3. rad. 2. m. 3. fa. 3. m. 2. m. 3. fa. 3. m. 2. m. 3. fa. 3. m.

CAP. XIII.

De Adverbio.

Hactenus (Deo assistente) de declinabilibus egimus. sequuntur indeclinabilia, quae sunt *Adverbium, Praepositio, Coniunctio, & Interjectio.*
Jam de adverbio.

Adverbia loci. *hic, huc, ibi,*

ibi, ubi? *Mat. 4. 21.*

Temporis, *nunc, deinceps,*

exinde, hic, ibi, cras, *Mat. 25. 26.*

heri.

Similitudinis, *quemadmodum,*

sic, ita.

Intensionis, *omnino,*

plus, magis.

Affirmationis, *ne, certe,*

Negationis, *non.*

Dubitationis, *for, fortasse.*

Qualitatis,

Imperativi.

حبس حبس حبس حبس *Peal.*

&c. اامب اامب *Ethpe.*

خبر خبر خبر خبر *Paal.*

&c. ااخر ااخر *Ethpa.*

&c. ااخر ااخر *Aphel.*

ااخر ااخر *Ethpa.*

Futura.

يجبر اجبر اجبر اجبر *Peal.*

يحبس يحبس يحبس يحبس

يحبس يحبس يحبس يحبس *Ethp.*

&c. اجبر اجبر *Paal.*

&c. يحبس يحبس *Ethpa.*

&c. اجبر اجبر *Aphel.*

&c. يحبس يحبس *Ethpa.*

Qualitatis, **بِ** *in* frustra. Perquam plurima etiam Adverbia qualitatis oriuntur ab adjectivis ad finem eorum assumendo **بِ**, ut **بِ** *malus*, **بِ** *male*. **بِ** *sapiens*, **بِ** *sapienter*. Sed huiusmodi innumera ubique occurrunt.

CAP. XIV.

De Præpositione.

Præpositiones sunt, vel *separabiles* vel *inseparabiles*.

§. 1. Separabiles sunt **لَا** *ad*, **عِنْدَ**, **عِنْدِ**, **عِنْدِ** Gen. 1. 6. *inter*, **فَرْقًا**, **فَرْقًا** *post*, *retro*, **لَا** vel **لَا** *in*, **لَا** *sub*, **عِ** *cum*, **عِ** *contra*, **عِ** *propter*, **عِ** *a*, *ab*, *ex*.

§. 2. Inseparabiles sunt, **عِ** *ad*, *in*, *propter*, **عِ** *in*, *cum*, *per*, *propter*: **عِ** etiam usurpatur tanquam inseparabilis cum quibusdam particulis, ut **عِ** *stans* a **عِ** & **عِ** *in* *plur.*

GRAMMATICÆ SYRIACÆ

LIBER SECUNDUS.

DE SYNTAXI.

CAPUT PRIMUM.

De Nomine.

UT in parte *Etyrnologica*, sic etiam & in hac Syntactica (Deo volente simul & assistente) omnes partes orationis, quanta possumus brevitate, percurramus. In primo ideo hoc capite de *nomine*, eoque tam *substantivo* quam *adjectivo* agemus. De quibus sigillatim sequentes observentur canones.

§. 1. Substantivum cum substantivo ejusdem rei casu, genere, & numero convenit. Sic

1 Reg. 5. 7. *ܕܥܠܡܐ ܕܥܠܡܐ* & contra

Dagonem Deum nostrum.

Act. 1. 11. *ܕܥܝܪܐ ܕܥܝܪܐ* viri Galilai.

v. 16. *ܕܥܝܪܐ ܕܥܝܪܐ* viri fratres.

Act. 2. 22. *ܕܥܝܪܐ ܕܥܝܪܐ* viri filii

Israel.

§. 2. Ejusdem substantivi repetitio distributionem efficit, & aliquando *emphasin* denotat & *multitudinem*.

1. Distributionem,

Num.

CAP XVI.

De Interjectione.

Interjectiones obsecrantis, **وَقَدْ** *quaso*, **وَقَدْ**

Comminantis, **وَا** *ve*.

Dolentis, **وَا**, **وَا**, **وَا** *ben, prob.* **وَا**,
va mihi.

Optantis, **وَا** *utinam.*

Exclamantis, **وَا**, **وَا**, **وَا** *Euge, Vab, وَا*.

Detestantis, **وَا** *absit*, **وَا** *pui*, quod plerun-
que post se habet **وَا**, ut **وَا** *detestor mundum.*

Demonstrantis, **وَا**, **وَا** *en, ecce*, quæ tamen Par-
ticula aliquando est tantum completiva, ut Marc.
9. 21.

Finis Libri primi

Act. 2. 4. *Et incipiebant loqui* **לְשׁוֹן לְשׁוֹן** *lin-*
gua lingua, i. e. variis, diversis linguis.

5. 3. Substantivum unum regit aliud diversæ rei
in genitivo casu, ut hic prius substantivum est in for-
ma constructa, ut

Psal. 59. 1. **יֹשְׁבֵי אֶרֶץ** *incola terra.*

Ibid. **בְּנֵי אֶרֶץ** *filiis terra.*

Mat. 2. 1. **בְּיָמֵי הֵרֹדִים** *in diebus Herodis.*

Sed exempla ubique sunt in promptu.

4. Pro forma illa *Constructa* substantivum in for-
ma *Emphatica* seu *Absoluta* vi particulæ **וְ** sequentis
regit alterum in genitivo casu, ut

Psal. 5. 8. **וְהַרְבֵּה הַחֲסָדִים** *sed*
ego in multitudine bonitatis tuae.

Ecclef. 6. 9. **וְחַיִּים וְחַיִּים** *melior est aspectus oculorum quam inces-*
sus anima.

Esa. 1. 3. **וְהָיָה בְּרֵעֵי** *præsepe domini sui.*

Luc. 1. 69. **וְהָיָה קוֹרְנֵי** *cornu salutis.*

Mat. 2. 2. **וְהָיָה מֶלֶךְ** *rex Iudaorum.*

5. Horum substantivorum posterius pro adjectivo
nonnunquam ponitur, ut

Num. 17. 2. **וְאָתְּ הַמִּטְרָה וְאָתְּ הַמִּטְרָה** & accipe ab illis virgam virgam, i. e. singulas virgas.

Mat. 26. 22. **אֶחָד מֵעֲמָדָם** unus unus ex illis, i. e. singuli eorum.

Marc. 6. 39. **וְעָשָׂה שָׁמָּה כְּלָסִים** classes classes, i. e. in plures & ordine distributas convivantium classes.

Act. 17. 18. **אֶחָד מֵעֲמָדָם** homo homo ex illis, i. e. quidam ex illis.

2. Multitudinem,

Gen. 14. 10. **וְעָשָׂה שָׁמָּה כְּלָסִים** Es vallis Sodemitarum putei putei Bituminis, i. e. multi putei.

Exod. 8. 14. **וְעָשָׂה שָׁמָּה כְּלָסִים** congregarunt eos acervos acervos, i. e. multos acervos.

Inter duo illo substantiva intercedente copula diversitas significatur, ut

Psal. 12. 3. **וְעָשָׂה שָׁמָּה כְּלָסִים** in corde & in corde, i. e. diverso corde, uno in ore, alio in pectore.

Num. 1. 32. **וְעָשָׂה שָׁמָּה כְּלָסִים** Et habitabunt filii Israel, vir in castris suis, & vir in turma sua, i. e. unus ibi & alius hic.

Et etiam aliquando sine copula, ut

Ad.

De Nomine Adjectivo.

§. 1. Adjectivum convenit cum suo substantivo genere, numero, & casu, præcedente vero substantivo, (si adjectivum enim præcedat supplet locum verbi substantivi,) ut

Eccles. 8. 3. **وَلَا تَقُمْ فِيهِمْ وَص** *ut persistas in re mala.*

Esa. 1. 4. **بَنِي مَسَدِيلَ** *filii corrupti.*

Mat. 3. 17. **ذَا سَبَّحَا** *filius dilectus.*

Mat. 7. 17. **كُلُّ شَجَرٍ طَيِّبٍ يَجِدُ ثَمَرَهُ**

خَيْرٌ *omnis arbor bona bonos fructus fert.*

Aliquando autem, idque eleganter, inter substantivum & adjectivum intercedit **وَ**, ut

Eccles. 7. 15. **يَوْمَ طَيِّبٌ يَوْمٌ** *in die bono.*

Esa. 1. 6. **يَوْمَ طَيِّبٌ يَوْمٌ** *locus sanus.*

Ibid. **يَوْمَ طَيِّبٌ يَوْمٌ** *& plaga rumentes.*

§. 2. Omnia Adjectiva nominalia & participialia in gradu positivo & in forma constructa regant genitivum, qui apud Latinos nunc per Ablativum nunc per Accusativum exponitur, ut

I Par. 12. 8. **رَجُلَانِ قَوِيَّانِ** *homines valentes robore.*

Ecclef. 8. 10. **וְהָיָה לָנוּ מִלּוֹךְ** et
de loco sanctificatis abierunt, i. e. et de loco sancto.

Mat. 3. 4. **וְהָיָה לָנוּ מִלּוֹךְ** mel sylva, i. e. mel syl-
vestre.

Act. 16. 6. **וְהָיָה לָנוּ מִלּוֹךְ** Spiritus sanctifica-
tis, i. e. Spiritus sanctus.

Heb. 9. 4. **וְהָיָה לָנוּ מִלּוֹךְ** urna auri, i. e.
aurea.

6. Sic etiam substantivum cum præpositione saepe
usurpatur pro adjectivo, ut

1 Par. 12. 1. **וְהָיָה לָנוּ מִלּוֹךְ** & illi
cum fortitudine aderant omnes Davidi, i. e. et illi
fortes.

Psal. 29. 4. **וְהָיָה לָנוּ מִלּוֹךְ**
וְהָיָה לָנוּ מִלּוֹךְ vox Domini in potentia, vox Domini
in gloria, i. e. vox Domini est potens, vox Domini
est gloriosa.

Esa. 1. 5. **וְהָיָה לָנוּ מִלּוֹךְ**
וְהָיָה לָנוּ מִלּוֹךְ omne caput ad dolorem & omne cor ad
maerorem, i. e. omne caput dolens est, & omne cor
maerens.

Haecenus de nomine substantivo.

Sequitur nomen Adjectivum.

De

1-Par. 12. 22.

قُلَّةٌ قَدِيمَةٌ رَافِعَةٌ quia omnes illi erant valentes in robore, i. e. valentissimi.

Sic dicimus قَدْ حَمَدَهُ مَاجِدٌ magnum in lege, i. e. praeceptum maximum. Sic & dicimus حَمِيدٌ Dives in filiis hominis, i. e. ditissimus omnium.

Sic denique dicimus حَمِيدٌ vel حَمِيدٌ uti occurrit Mat. 8. 28. bene malus, i. e. pessimus.

Appendix ad Nomen.

Ut apud Hebraeos, sic etiam & apud Syros, nomina **بَيْتٌ** domus & **بَنٌ** filius insignes faciunt periphrases, ut

Ps. 1. **بَيْتٌ** domus.

Psal. 31. 3. **بَيْتٌ** domus refugii, i. e. refugium, uti & saepissime occurrit in Psalmis.

Mat. 5. 25. **بَيْتٌ** domus vincitorum, i. e. carcer.

Mat. 9. 9. **بَيْتٌ** domus tributorum, i. e. telonium.

Ibid. **يَتْبَعُ هَقِيْرًا هَقِيْرًا** tenentes enses & clypeos.

Aliquando intercedit prappositio.

1. Par. 12. 8. **وَحَقِيْقَتًا هَقِيْرًا** & ingentes statua.

§. 3. Adjectivi gradus comparativus fit per **مِثْلًا** aut **مِثْلِي**, ut

Prov. 22. 1. **مَنْعَةً هِيَ عِطْرٌ مِثْلِي حَمَلًا** excellens est nomen pra divitiis multis, i. e. excellentius est.

Ecclef. 6. 3. **يَقُولُ يَهُوَه تَقِيْرًا سَمِيْرًا** dico quod melior est abortivus quam ille.

Galat. 4. 27. **يَقُولُ يَهُوَه حَتِيْرًا يَزِيْرًا** dico quod plures sunt filii deserta quam filii maritata.

§. 4. Adjectivi gradus superlativus fit per prapositionem **أ**, vel etiam per **يَهُوَه**, idque vel simpliciter vel addito **ي**, ut

1 Reg. 5. 9. **يَهُوَه يَهُوَه يَهُوَه** plaga maxima.

Heinrichi autem passim obvia sunt. Hæc sufficiant ad ostendendum quomodo **هنا هو** Syri semetipsum exprimere soliti fuerint.

Hactenus ideo de nomine, Sequitur Pronomen.

CAP. II.

De Pronomine.

Omnem Pronominum Syntaxin ad tria capita referemus. 1. De Pronomine *separato*. 2. De Pronomine inseparabili affixo *nominibus*. 3. De Pronomine inseparabili affixo *verbis*.

In hoc ideo capite de Pronomine *separabili* agemus.

§. 1. Interrogativa **من** de *Persona* & **ما** & **كم** de *re*, vocibus utriusque generis & numeri interserviant, ac **منه** in interrogando masculino singulari tantum interservit, ut

Esa. 1. 12. **منه من اين** quis postulat hoc?

Mat. 3. 7. **منه من اين** quis vobis ostendis?

Mat. 8. 27. **منه من اين** quis est iste?

Si **منه** substantivo postponatur gignendi casu

Mat. 23. 28. **בֵּית עֶזְרָא** domus sepulchri,
i. e. sepulchrum.

Marc. 12. 41. **בֵּית קַזָּא** domus gaze, i. e. the-
saurus.

Luc. 19. 29. **בֵּית זַיְתָּא** domus olivæ, i. e.
olivetum.

Heb. 9. 4. **בֵּית חֲמִידָא** domus aromatatum, i. e.
thuribulum.

Jac. 2. 6. **בֵּית דִּין** domus judicii, i. e.
curia.

Phil. 2. 2. **בֵּית מַדְבָּרָא** domus diversorii, i. e.
diversorium.

Ps. 2. **בֶּן** filius.

Luc. 1. 58. **בְּנֵי קִרְיָא** filii cognationis,
i. e. cognati.

Luc. 7. 12. **בְּנֵי מְדִינָא** filii civitatis,
i. e. cives.

Act. 21. 12. **בְּנֵי לָא** filii loci, i. e. incolæ.

Act. 25. 12. **בְּנֵי מַלְלוּ** filii concilii ejus,
i. e. consiliarii ejus.

1 Cor. 12. 13. **בְּנֵי חֵירוּתָא** filii libertatis,
i. e. liberi.

Hujusmodi

Si autem sit Interrogativum aliter se habet, ut

Mar. 11. 28. **דַּלְיָא מַה דְּלִי** quo dominio?
qua potestate?

§. 4. **מַה** *que, qualis*, nomina sceminipa singu-
ria refert, ut

2 Cor. 6. 14. **אֵיךְ תִּשְׁלַח** *que* communica-
tio? At **בְּכָל** nominibus pluralibus utriusque gene-
ris inservit, ut

Rom. 8. 30. **לֹא יָבִין בְּמִסְתָּרֵי** *quos* praeordinavit, ipsos vocavit.

§. 5. Demonstrativi repetitio distributionem indi-
cat, ut

Judic. 18. 4. **כֵּן וְכֵן** *sic & sic* fecit
mihi, i. e. ad hunc & illum modum.

CAP. III.

De Pronomine cum Nomine.

§. 1. **P**RONOMEN inseparabile est vel *prae*fixum vel
affixum.

Præfixum unicum est, **וְ**, valetque idem quod Hebræ-
orum **וְ**. Præfigitur autem per *Scheva*, quod an-
te vocem a *Scheva* incipientem pro more converti-
tur in (**וְ**), ut

Esa. 1. 29. **וְהָיָה** *ab idolis* qua peti-
erunt.

Rom.

nos, **اَنَا** nostrum, **لَنَا** nobis & nos, **مِنْ** a no-

bis : sic **ذَلِكَ** ille, **لِئِيلٍ** illius, **لِئِيلٍ** illi & illum,

مِنْ ab illo : sic denique **لِئِيلٍ** illa, **لِئِيلٍ**

لِئِيلٍ illis fec. **لِئِيلٍ** vel **لِئِيلٍ** illas.

مِنْ ab illis, & sic de omnibus aliis.

Hic ita notandum, quod affixa quibus præponitur

لِئِيلٍ, usurpantur ut Pronomina possessiva, ut

لِئِيلٍ meus, mea, meum, **لِئِيلٍ** tuus, a, um.

لِئِيلٍ suus, sua, suum, **لِئِيلٍ** noster, a, um.

لِئِيلٍ vester, vestra, vestrum.

§. 4. Hæc Affixa junguntur vel nominibus vel verbis : (de verbis proximo capite :) & nominibus vel masculinis vel femininis. Primo de masculinis : in **لِئِيلٍ** autem in utroque numero junguntur formæ emphaticæ, in singulari abjecto **لِئِيلٍ** in plur. **لِئِيلٍ**, sic,

Sing-

Rom. 8. 14. **רוּחוֹתַי הַיְיָ**

qui spiritus Dei ducuntur. Sic passim.

§. 2. Affixa oriuntur a Pronominibus integris, idque hoc modo,

יָא	(א) ego, a, tu, illi. אָני, a, e.
אָנִי	אָנִי, a, tu, illi. אָנִי, a, e.
אָנִי	אָנִי, a, tu, illi. אָנִי, a, e.
אָנִי	אָנִי, a, tu, illi. אָנִי, a, e.
Ex < אָנִי > fit < אָנִי >	אָנִי, a, tu, illi. אָנִי, a, e.
אָנִי	אָנִי, a, tu, illi. אָנִי, a, e.
אָנִי	אָנִי, a, tu, illi. אָנִי, a, e.
אָנִי	אָנִי, a, tu, illi. אָנִי, a, e.
אָנִי	אָנִי, a, tu, illi. אָנִי, a, e.
אָנִי	אָנִי, a, tu, illi. אָנִי, a, e.
אָנִי	אָנִי, a, tu, illi. אָנִי, a, e.

§. 3. Si addas hæc affixa finibus **וְאֵלֶיךָ** formabunt casus suorum primitivorum. Ex. gr. **אָנִי**

77 Lib. II. Cap. III. De Pronom. cum Nominib.
 sed *parv.* Psal. 49. 2. Sic **לִבִּי** *cordis mei*, legi-
 tur *deh*: & sic in omnibus alijs, nisi sequatur pro-
 nomen **אני**, tunc enim **אני** occultatur & (*) redu-
 citur ad dictionem præcedentem, ut **אני** *filii*
mei est. Gen. 37. 33. Hinc autem est, quod in con-
 junctione hoc ab alijs affixis nonnunquam discrepat:
 Nam,

1. Si nomen in forma simplici ad ultimam sylla-
 bam habet vocalem aliquam, in illa forma assumit hoc
 affixum nihil mutato. Sic **יָמִי** *amicus*, **יָמִי**
amicus meus, at alia affixa recipit in forma *emphatica*,
 ut **אֵימִי** *amicus ejus*, &c. Sic etiam **בֵּיתִי**
templum, **בֵּיתִי** *templum meum*. Sic **שְׁמִי** *nomen*,
שְׁמִי *nomen meum*. **דָּמִי** *sanguis*, **דָּמִי** *sanguis meus*. At
בְּרִי *filius*, quia habet (*) in fine pro (*), hic suum
 recipit (*) ut **בְּרִי** *filius meus*. Prov. 6. 1. c. 7. 1.
 & passim ibi.

2. Quæ formant *emphaticam* in **אני**, abjecto **אני** ad
אני recipiunt hoc affixum **אני**, ad prius *fund* assumpto (*),
 ut **אֲנִי** *pater*, **אֲנִי** *pater meus*. A forma
אֲנִי fit **אֲנִי** *throni solutio mea*, ab **אֲנִי** fit
אֲנִי

Plur.

Sing.

ملوك

ملك

Reges.

Rex.

Reges mei ملكي Rex meus ملكي

R. tui, m. ملكك R. tuus, m. ملكك

Reg. tui, fce. ملكك Rex tuus, fce. ملكك

Reges ejus, m. ملكه Rex ejus, m. ملكه

Reges ejus, fce. ملكه Rex ejus, fce. ملكه

Reges nostri, c. ملكنا Rex noster, c. ملكنا

Reg. vestri, m. ملككم Rex vest. m. ملككم

Reg. vestri, fce. ملككم R. vester, fce. ملككم

Reg. eorum ملكهم Rex eorum ملكهم

Reg. earum ملكهن Rex earum ملكهن

Not. 1. *Ind* in ملك Rex meus latet, & vocabu-
lum pronunciatur *mark*, ideoque (⁹) nunquam scri-
bitur. Sic *هذه* as meum, non legitur *pumi*
sed

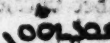
בְּחֵבֶל, hinc בְּחֵבֶל electi ejus, construct.
 בְּחֵבֶל, hinc בְּחֵבֶל electi ejus, & sic de reliquis etiam affixis.

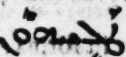
Not. 4. Hæc tria אבִּי pater, אֲחִי frater, מִשְׁלָל socer, cum prima persona mutant (ו) in (ה) ut אֲבִי pater meus, nisi מִשְׁלָל quod facit מִשְׁלָל in reliquis mutant ult. | in ה. Quocirca hunc in modum recipiunt illa affixa, אֲבִי pater ejus masc. אֲחִי pater ejus form. אֲחִי pater tuus mas. אֲחִי pater tuus form. Sic אֲחִי אֲחִי אֲחִי אֲחִי אֲחִי.

§. 5. Hactenus de masculinis. Sequuntur feminina. Feminina autem recipiunt affixa ad formam emphaticam utriusque numeri, solum abjecto |, ut אֶרֶץ civitas, emphat. אֶרֶץ; abjice |, & adijce affixum, & habebis אֶרֶץ civitas ejus, אֶרֶץ civitas tua, אֶרֶץ civitas nostra, & sic de omnibus aliis in singulari, ut & in plurali numero, ut אֶרֶץ civitates, אֶרֶץ civitates mea, אֶרֶץ.

meditatio mea. Illud autem meditationem meam, Psal. 5. 2. uti scribitur in Bibliis nostris Polyglottis, videtur esse pro ut est in editione Erpeniana. Si quæ autem occurrunt in definentia, in illa forma sunt & nuda & affixo hoc primæ personæ induta.

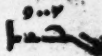
Eadem autem anomalia quæ est in conjunctione affixi est etiam in conjunctione ut

 semplum eorum. nomen

eorum. puer eorum.

Not. 2. in reges ejus non legitur, sed verbum pronunciat *malcan*, vel ut aliqui volunt *malcan*, idque ob loca quædam Novi Testamenti ubi scribitur Dicunt enim quod illud (*) tantum ostendit (v) non efficere diphthongum cum o, sed per diæresin legendum *ai*. Sic etiam & ult. in reges *isrl* form. hæret, ideoque nec unquam scribitur, sed profertur *mal-*
kai.

Not. 3. Quæ faciunt simplicem Pluralem in emph. in , & constructa in , & ad emph. & ad constructa formâ recipiunt affixa, ut electi emph.

CAP. IV.

De Pronomine cum Verbo.

§. 1. **E**Adem affixa quæ inserviunt Nominibus in-
serviunt etiam & verbis, nisi quod pro (†)
hie est **ف**, & pro **و** & **ت** utuntur **ي**
& **يتم**. Non enim recte dico **بنوهم** adifica-
vit eos, sicut recte dico **بنوهم** adificavit vos,
sed **بنوهم** adificavit eos. Sed hæc videbis in
Paradigmate.

§. 2. Si Verbum primæ aut secundæ personæ
cum affixo ejusdem est efferendum, ut reciproca sit
significatio, Syri vel utuntur conjugatione *Eshpeel*,
vel verbo illo elegantissima quadam loquendi formu-
la adjiciunt **نفس** anima vel **روح** substan-
tia vel **روح** spiritus, (nūdum autem affixum omni-
no respiciunt,) ut

Mat. 27. 40. **قرا نفس** libera animam tuam,
i. e. libera teipsum.

1 Cor. 4. 3. **لا زهلا ينر نفس**
sed neque meipsum judico.

G

Paradigma

26
671

per **هنا** adificavit cum utuntur **هنا**, ut
 Psal. 20. **جواب** respondit ei. **هنا** vocavit
 eum. Mat. 18. 37. Quandoque tamen etiam per (*)
 efferuntur more perfectorum, ut Luc. 14. 4. **هنا**
 & sanavit eum.

Not. 4. Verbum **أنا** sum, es, est, in recipien-
 dis affixis ~~sum, es, est~~ cum (°,) ut **أنا**
 sum ego, **أنت** tu es, **هي** illa est, **نحن**
 nos sumus, nisi in tertia persona masc. ubi est
هو ille est.

فما

justis for.

cum.	فما	cum.	فما
tu, for.	فما	tu, m.	فما
tu, c.	فما	tu, c.	فما
cas.	فما	cas.	فما
vos, for.	فما	vos, m.	فما

Not. 1. Defectiva geminatione secundæ radicalis
 G 2 mutant

Paradigma.

فَصَّرَ

jussit.

Præteritum.

eam. فَصَّرْتُ jussit eam. فَصَّرَ

te, fœ. فَصَّرْتُ te, masc. فَصَّرَ

nos, c. فَصَّرْنَا me, c. فَصَّرْتُ

eos. فَصَّرُوا eos. فَصَّرُوا

vos, fœ. فَصَّرْتُمْ vos, m. فَصَّرْتُمْ

§. 3. Not. 1. Quæ terminantur in (*) retinent suum (*) ubicunque alia retinent suum (°,) ut وَبَصَّرَ

amavit, وَبَصَّرْتُ amavit eam.

Not. 2. Defectiva prim. } suum (*,) & prim. suum (°) retinent ubicunque و in فَصَّرَ habet Scheva.

Not. 3. Defectiva ult. |, ut فَصَّرَ edificavit, فَصَّرَ revelavit, nunquam exprimunt suum |, sed illo ob-
jecto recipiunt omnia affixa præcedente (°,) ut فَصَّرَ
edificavit, فَصَّرَ eam, فَصَّرَ te, فَصَّرَ nos; at
pro

فَمَّا

passi. c.

فَمَّا sum. فَمَّا sum.

فَمَّا te, m. فَمَّا te, fce.

فَمَّا nos. فَمَّا nos.

فَمَّا vos, m. فَمَّا vos, fce.

فَمَّا

passerunt. m.

فَمَّا sum. فَمَّا sum.

فَمَّا te, masc. فَمَّا te, fce.

فَمَّا nos, com. فَمَّا nos, com.

فَمَّا nos. فَمَّا nos.

فَمَّا vos, m. فَمَّا vos, fce.

Not. 1. Aliquando inter verbum & affixum assu-

munt J, ut pro فَمَّا passerunt sum.

G 3

فَمَّا passerunt sum.

mutant (*) in (v,) ut **فَصَلِّ** comminatur illa, **فَصَلِّ**
cum.

Not. 2. Defectiva ult. J nihil mutant cum affixis,
ut **فَصَلِّ** edificavit, **فَصَلِّ**, **فَصَلِّ**, &c.

فَصَلِّ

Assistit m.

eam. **فَصَلِّ**

cum. **فَصَلِّ**

nos, c. **فَصَلِّ**

me, c. **فَصَلِّ**

cas. **فَصَلِّ**

eos. **فَصَلِّ**

فَصَلِّ

Assistit fce.

eam. **فَصَلِّ**

cum. **فَصَلِّ**

nos, c. **فَصَلِّ**

me, c. **فَصَلِّ**

cas. **فَصَلِّ**

nos. **فَصَلِّ**

فَصَلِّ

Not. 1. Hic etiam aliquando est a paragogicum, sicut fuit & in masc. ut enim ibi aliquando pro **فَقَرِه** fit **فَقَرِه**, & sic recipiunt affixa, ut videre est in notis ad Paradigma, sic etiam & hic pro **فَقَرِه** aliquando legitur **فَقَرِه**, & ad **ع** illud recipiunt affixa, ut **فَقَرِه** *jusserunt fac. cum,* **فَقَرِه** *cum,* &c.

Not. 2. Ad hunc modum etiam desinentia **ج** formant hanc personam, ut **قَتَب** *edificaverunt fac.* **قَتَب** *cum,* **قَتَب** *cum,* **قَتَب** *se, m.* **قَتَب** *se, f.* & sic de ceteris.

فَقَرِه

affixum

فَقَرِه *cum.* **فَقَرِه** *cum.*

فَقَرِه *c.* **فَقَرِه** *c.*

فَقَرِه *se.* **فَقَرِه** *se.*

וְיָצְאוּ, pro וְיָצְאוּ jusservunt te m.
וְיָצְאוּ, &c.

Not. 2. Defectiva ult. | formant banc personam
vel per duplex o, ut a בָּנוּ adificarunt, וְיָבִינוּ
cum, וְיָבִינוּ eam, vel mutant prius o in |, ut
וְיָבִינוּ, hinc וְיָבִינוּ viderunt me. Joh. 20.
29. vel denique per | & utrumque o simul, ut
וְיָבִינוּ quassaverunt eam. Psal. 54. 3.

Horum autem Pael & Aphel וְיָבִינוּ & וְיָבִינוּ
mutant (°) sub secunda radicali in Scheva & tertia
accipit vocalen (°) ut וְיָבִינוּ, וְיָבִינוּ,
&c.

וְיָצְאוּ וְיָצְאוּ וְיָצְאוּ

וְיָצְאוּ jusservunt te m.

וְיָצְאוּ eam. וְיָצְאוּ

וְיָצְאוּ te m. וְיָצְאוּ

וְיָצְאוּ nos, com. וְיָצְאוּ me, com.

וְיָצְאוּ eos. וְיָצְאוּ

וְיָצְאוּ vos, m. וְיָצְאוּ

Benoni.

jubemus nos. **فَجِيبُ** jubeo ego. **إِنَّا**

jub. vos. **فَجِيبُ** jubes tu, m. **فَجِيبَا**

jub. vos, fce. **فَجِيبَاتِ** jubes tu, fce. **فَجِيبَانِ**

Pehil.

jub. nos, m. **فَجِيبُ** jubeor ego, m. **إِنَّا**

jub. vos, m. **فَجِيبُ** juberis tu, m. **فَجِيبَا**

jub. nos, fce. **فَجِيبُ** jubeor ego, fce. **إِنَّا**

jub. vos, fce. **فَجِيبَاتِ** juberis tu, fce. **فَجِيبَانِ**

Not. Hunc etiam in modum desinentia | forman-
tur, ut **يُتَبِّعُ** adificat, **يُتَبِّعُ** adificas, **يُتَبِّعَانِ**

adifico, plur. **يُتَبِّعُونَ** adificans, **يُتَبِّعُونَ** adifica-

tis, **يُتَبِّعُونَا** adificamus.

Infinitivos.

affixum est & in participio est participium
 affixum est & in participio est participium

affixum est

affixum est & in participio est participium

affixum est & in participio est participium

affixum est & in participio est participium

affixum est & in participio est participium

affixum est & in participio est participium

affixum est & in participio est participium

affixum est & in participio est participium

affixum est & in participio est participium

affixum est & in participio est participium

affixum est & in participio est participium

affixum est & in participio est participium

affixum est & in participio est participium

affixum est & in participio est participium

affixum est & in participio est participium

affixum est & in participio est participium

affixum est & in participio est participium

affixum est & in participio est participium

affixum est & in participio est participium

affixum est & in participio est participium

affixum est & in participio est participium

affixum est & in participio est participium

affixum est & in participio est participium

affixum est & in participio est participium

affixum est & in participio est participium

affixum est & in participio est participium

affixum est & in participio est participium

affixum est & in participio est participium

affixum est & in participio est participium

De Participiis.

¶ 4. Priusquam ipsum Paradigma aggredimur, duo sunt observanda, 1. Quod affixa junguntur Participiis more Nominum, & tunc forte pro Nominibus sumuntur. 2. Quod Pronomina primæ & secundæ personæ, sæpe more affixorum componuntur cum Participiis utriusque generis & numeri per omnes conjugationes, tuncque Participium exponendum est per præsens indicativi, ut

Benoni

pro uero in Paradiso.
Ver. 2. Ubi Imperator non formatur per (*) li-
-in (*) additur, ut oſtendat, quod
tam. **וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע** tam. **וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע**
Ver. 3. Ubi Imperator non formatur per (*) li-
-in (*) additur, ut oſtendat, quod
tam. **וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע** tam. **וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע**
Ver. 4. Ubi Imperator non formatur per (*) li-
-in (*) additur, ut oſtendat, quod
tam. **וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע** tam. **וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע**

Ver. Definitio I paulo aliter hic se habent, ut
tam. **וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע** tam. **וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע**
Pſal. 6. 3.

tam. **וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע** tam. **וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע**
tam. **וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע** tam. **וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע**
tam. **וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע** tam. **וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע**
tam. **וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע** tam. **וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע**
tam. **וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע** tam. **וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע**
tam. **וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע** tam. **וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע**
tam. **וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע** tam. **וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע**

Ver. 1. Vocalis (*) & Sheva litum plerunque com-
mutant, & תפ (*) finali affigitur anda vocalis, ali-
quando autem hic, ut in Præterito, interscritur J,
ut Pſal. 2. 11. **וְהָיָה כִּי יִשְׁמַע** & tene tam,
pro

Infinitivus.

יִשְׁכַּח

jubere.

§. 5. Not. 1. (°) finale mutatur solummodo in Scheva, ut יִשְׁכַּח jubere eum, יִשְׁכַּח jubere eam, &c. At (°) finale, ut in quiescentibus medio o, manet, ut יִשְׁכַּח judicare, יִשְׁכַּח judicare eum.

Not. 2. Cum Infinitivus terminatur in (°,) ut in omnibus conjugationibus præter Peal, in assumptione affixorum additur L, ut Joh. 14. 17. יִשְׁכַּח ad accipiendum eum.

Not. 3. Definentia } mutant } in u, & (°) in Scheva, ut יִשְׁכַּח adificare, יִשְׁכַּח eum, &c.

§. 6.

Imperativus.

יִשְׁכַּח

jubeto, m.

eum. יִשְׁכַּח eum. יִשְׁכַּח

nos, c. יִשְׁכַּח me, c. יִשְׁכַּח

eos. יִשְׁכַּח eos. יִשְׁכַּח

יִשְׁכַּח

lib. in futuro aliquid omittitur
Futurum.

Ver. 4. Deinde in futuro

subditur.

am. (am.) am. (am.)

ss, for. am. ss, m.

nos, com. am. me, com. am.

cas. am. cas. am.

cas. am. cas. am.

cas. am. cas. am.

cas. am. cas. am.

§. 7. Nos. 1. Tertia feminina formatur sicut
tertia masculina, at pro tertia persona masculina

aliquando invenitur

ut coleret eam. Gen. 2. 19.

Nos. 2. Alias primae personae utriusque numeri

sepe junguntur secunda personae singulari per

At tunc secunda radicalis retinet suam (*) vel, si se

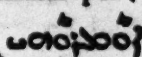
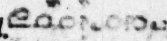
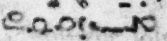
quatur gutturalis (**) ut

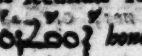
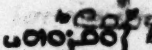
modestiam prebe mihi. Luc. 11. 7.

Nos. 3. Quae desinunt hic in Nos formantur si

cut ea quae desinunt in Nos aut Praterito. At illud

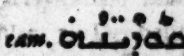
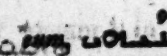

pro , uti est in Paradigmate.

Not. 2. Ubi Imperativus non formatur per (b) illud (b) additur, ut dicite, dicite id.

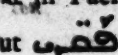
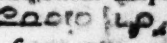
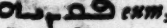
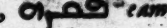
Not. 3. In Pael & Aphel vocalis secundæ radicalis tantum mutatur in Scheva, ut honorate, honorate cum.

Not. 4. Desinentia hanc formant personam sicut tertiam pluralem Præteriti, illam ideo vide.

jube, fce.

 eam, eam,

 nos, me,

Not. Hic vides quomodo hæc persona in Peal plerumque formatur per *Nam-Paragogicum*, ac in Pael & Aphel, etiam simplex forma usurpatur, ut   jube, fce. eam, eam, &c.

Futurum.

semper utuntur Δ Sed Doctis & eruditis viris
ignoscendum est, utpote qui nunquam tam prosperam
habuerunt auram, quæ vetus Testamentum Syriacum
illis afferret. Quod cum in manus nostras accidit, ta-
lia exempla nobis præbuit, ut plane asseramus Δ
non minus linguæ Syriacæ quam Γ Chaldaicæ &
Γ Hebraicæ competere. Inter alia aperias librum
& primum Geneseos versum consulas, ibi hæc tibi oc-
currunt verba. ܕܢܝܢ ܕܥܠܡ ܕܡܝܬܐ ܕܥܠܡ ܕܥܠܡ

ܕܢܝܢ ܕܥܠܡ ܕܡܝܬܐ ܕܥܠܡ ܕܥܠܡ In principio creavit Deus cælum &
terram. Sic & Eccles. 8. 15. ܕܢܝܢ ܕܥܠܡ ܕܡܝܬܐ ܕܥܠܡ ܕܥܠܡ
ܕܢܝܢ ܕܥܠܡ ܕܡܝܬܐ ܕܥܠܡ ܕܥܠܡ & laudavi ego lætitiā.

Non sane diffiteor, quin Δ hoc in Bibliis nostris
Polyglottis non tanquam nota Accusativi casus, sed
ponus tanquam nomen substantivum exponitur, per
esse, essentia, & istiusmodi. Nec etiam me latet, quo-
modo multi, iique in Schola hac nostra Philologica,
præsertim in linguis Orientalibus, non parvi imo
magni nominis, quique Bibliorum nostrorum ܕܢܝܢ ܕܥܠܡ ܕܡܝܬܐ ܕܥܠܡ ܕܥܠܡ
editioni manus admovent auxiliatrices, af-
ferunt Syriacum Δ originem suam non debere, nec
respondere Hebraico Γ seu Chaldaico Γ, sed Heb.
Γ significanti esse, essentia. Ac quidem & ipse in
eorum tanquam tot magistrorum verba facilis iura-
rem, nisi multa eaque ut mihi quidem videntur satis
valida me in contrarium ducerent argumenta, ut, si
Syriacum Δ responderet ܕܢܝܢ ܕܥܠܡ ܕܡܝܬܐ ܕܥܠܡ ܕܥܠܡ, tunc ܕܢܝܢ ܕܥܠܡ ܕܡܝܬܐ ܕܥܠܡ ܕܥܠܡ quan-
docunque

بسم الله الرحمن الرحيم، بسم الله الرحمن الرحيم.

يُحْيِيهِ، re, يُحْيِيهِ، edificabit eum، يُحْيِيهِ

nos. At pro illo (*) aliquando est (6) pr. Mar.

2. 10. **وَأَمَّا** *demittet eam.* Sic Luc. 13. 18.

1900

عَمَلِهِمْ} *assimilabo illud.* Reliquæ personæ Futuri in

Nem defini. imitator Przet. aliz. Nenc.

١٥٥. وقتاً؛ فَمَنْ لَمْ يَجِدْهُ

CAP. V.

De Verba.

A Cămin de Vărfi Suntaxi superfluu dăruim ea

A Clug de 1774 Syntaxis Imperialis dicitur: *Ante omnia lingua fuit communis hic repte-*

re. Qualia sunt, quomodo verbum convenit cum ho-

modi & incommodi, dandi & reddendi, & illiusmodi

edificans. Deurum, & denique quod verba transi-

va regno Accusativum. Extra omnem eam cognov-
veria alicui notum est. neminem horum ignoram

in *Syriam* transmigraturum. Unico ideo observato

& miraculis et specialibus nos accingamus. Ut patet
vid. est: quod omnes omnia antebac halluci-

nati fuerunt Grammatici qui de rebus Agrosque Jo-

quoniam, semper interposuerunt, quod Syri **A** no-

omni Accusativi casus non agnoscunt. Sed pro eo

11

quando idque non incongrue possit transferri per
esse, ut in primo illo versu Geneseos. *In principio
creavit Deus* **אֶלֶּם** *esse cali,* **אֶרֶץ** *Non*

& esse terre. Dicimus enim quod Deus non tantum
cælum & terram ab *esse* ad *existere*, sed ab ipso
non esse ad *esse* produxerit. Denegamus autem hinc
sequi, recte ibi ita transferri. Dicimus enim **אֶלֶּם**

in illo loco plane **אֶלֶּם**, imo superfluum inter-
poni, si *esse* seu *essentiam* denotaret. Quid enim est
creatio nisi *productio rei ex nihilo*? Si ideo Deus
creavit *Cælum* & creavit *esse Cali*, hoc est, *produ-*
xit cælum ex nihilo. Et præterea si hoc in loco
(quomodo etiam se res habet & in aliis locis) si in-
quam, hoc in loco *esse* seu *essentia* necessario debuit
interponi, Syriaca translatio perfectior & melior esset,
huiusmodi præsertim in locis, quam ipse Textus He-
braicus: deinde concedimus *Artifici perito credendum*
esse in sua arte. Denegamus autem eo quod **אֶלֶּם**
אֶרֶץ, ergo est, & magis adhuc denegamus eo quod
אֶלֶּם **אֶרֶץ**, ergo non est. Eo quod ipse non dixit

אֶלֶּם tunc temporis pro nota Accusativi casus usur-
patum fuisse, ergo & sacre Scripturæ translatores pro
istiusmodi nota non habuerunt. Quænam est hæc
consequela? Vel ut strictius agamus: Concedimus

אֶלֶּם aliquando significare **אֶלֶּם**, sed denegamus nun-
quam significare **אֶלֶּם**. Quod autem ad loca illa at-
tinet, ubi **אֶלֶּם** tanquam nomen substantivum occur-
rit cum affixis, nihil probant, eadem enim argumen-
tatione & **אֶלֶּם** esset nomen substantivum significans
esse vel *essentia*, quia & ipsum occurrit cum affixis,

docunque occurrit in Hebraico Textu proculdubio
exponeretur per **א** in Syriaca translatione, sed po-
sterius falsum est, ut inductione pateat, ergo & pri-
us. Quare etiam **א** cum sit nomen substantivum,
semper Accusativi casus, non habet aliquando **נ** no-
tam Accus. casus sibi præfixam. Quare **א** nun-
quam occurrit in Syriaco nisi ubi **א** occurrit in He-
braico textu? Denique omnia loca quibus **א** oc-
currit non patientur ut exponeretur per *esse*, exem-
pli gratia, in loco illo præcitato Eccles. ut alius in
laudandis non immorarer, **אני אלהיך** **אני אלהיך**

laudavi ego esse letitia? Mira sane & insolita ex-
pressio, nulla unquam lingua admissa, nec ulla un-
quam admittenda. Dicunt autem hujus sententiae pro-
pugnatores, quod hanc dum defendant assertionem, &
ipsos Syros habent duces, & ut alios transeamus, *Lexi-*
cographus quidam, natione (ut aiunt) Syrus, Nomine
Bar-Bablul, qui *Lexicon Syro-Arabicum* composuit,
quod Corpus Christi Collegium in Celeberrima no-
stra Academia Cantabrigiensi manuscriptum accommo-
davit, hic, inquam, **א** hoc transfert per verba si-
gnificantia *esse*, *essentia*. Imo & citat loca quorundam
scriptorum quorundam Syrorum, ubi **א** tanquam
nomen substantivum habet affixam, ut **א** *essentia*
nostra, &c. Sed respondemus partim concedendo,
partim denegando. Concedimus equidem **א** ali-
quando

3. **חָפַר** sprevis.

1. Tim. 6. 2. **לֹא יִבְעֹשׂוּ חַטֹּאתָם** non contemnunt
seu spernant eos.

4. **חָבַט** coluit.

Gen. 2. 5. **חֲבֹכֶתִים חָרְצָה** ad colen-
dam terram.

5. **חָאָלַף** meditatus est.

1. Tim. 4. 15. **חָאָלַף חֲסִידָהּ** hac meditare.

6. **חָאָדַם** admiratus est.

Luc. 7. 9. **חָאָדַם חַסְדָּהּ** admiratus est eum.

7. **חָאָלַף** neglexit.

Act. 18. 17. **חָאָלַף חֲסִידָהּ** neg-
lexit hac.

8. **חָאָרַץ** mercatus est, emis.

Act. 7. 16. **חָאָרַץ חֲסִידָהּ** quod eme-
rat argento.

9. **חָאָרַץ** cavet.

1. Tim. 4. 16. **חָאָרַץ חֲסִידָהּ** cave tibi-
metipfi.

ut כִּנְיָן, חֲנִיָּן, &c. Sed quo vado? Longius hic, fa-
teor, aberravi, quam vel mos vel mens fuit; longio-
rem hujusce controversiæ discussionem aliis relinqui-
mus agendam. Hæc ideo impræsentiarum sufficeant
quæ dicantur de verbo quatenus aliquando, etsi non
admodum crebro, occurrit habens post se nomen Ac-
cusativi casus cum hac particula אֲנִי. Jam præterea

inquiramus quænam verba aliter in lingua Syriaca
quam in aliis linguis construuntur. Omnis autem dis-
crepantia hic later, quod Syri præpositiones quas-
dam verbis adjungere solent, quæ nunquam ita con-
junctæ in aliis linguis comperiantur. Omnia ideo,
quotquot nobis inter legendum occurrere, sequenti-
bus regulis involvere conabimur.

§. 1. Verba intelligendi, illudendi, spernendi, colen-
di, meditandi, admirandi, negligendi, mercandi, caven-
di, videndi, utendi, subsannandi, confitendi, dominandi,
adjurandi, objurgandi seu reprehendendi, implendi, imi-
tandi, mordendi, accipiendi, pulsandi, nocendi, oc-
currendi, evitandi, cruciandi, abnegandi & consimi-
lia plerunque gaudent præpositione אֲנִי, ut

1. אֲנִי חֲנִיָּן intellexit.

Psal. 5. 2. אֲנִי חֲנִיָּן & intellige me-
ditationem meam,

2. אֲנִי חֲנִיָּן illustr.

Mar. 15. 20. אֲנִי חֲנִיָּן & cum illu-
sissent ei.

LUC. 18. 32. אֲנִי חֲנִיָּן & illuderent ei.

3. אֲנִי חֲנִיָּן

16. **חָרָא** objurgavit seu reprehendit.

Mat. 8. 29. **וְחָרָא חַיָּה שְׂמַרְיָה** & reprehendit spiritum.

Luc. 4. 39. **וְחָרָא קַרְעָא** & objurgavit febrim.

17. **מָלָא** implevit.

Act. 5. 3. **מָלָא שְׁמֵיךָ מַכְזֵב** implevit Satanas cor tuum.

18. **בָּדַב** imitatus est.

Heb. 13. 7. **וְהָיָה דַּבְּדִימָא דְּמִשְׁתַּלְּמִי** & imitami fidem eorum.

19. **מָמַרְדִּית** momordit.

Act. 28. 3. **וּמָמַרְדִּית חֵטְאֵי** & momordit manum ejus.

20. **נָשָׂא** accepit aliquando.

Luc. 6. 42. **נָשָׂא פָּאקִיר** accipiens vultus.

21. **נָפַס** pulsavit.

Act. 12. 16. **וְנָפַס חַזְקָא** pulsavit ostium.

22. **נִסְחָא** aucait.

Luc. 4. 35. **וְנִסְחָא חַיָּה** cum non nocuisset ei quicquam.

10. ⁹ **וַיֵּדֶה** vidit.

Act. 11. 6. **וַיֵּדֶה** videri tui.

11. **וַיֵּשֶׁב** usus est.

Act. 27. 3. **וַיֵּשֶׁב** usus est
est benevolentia.

12. **וַיִּשְׂמַח** (Pael a **וָשַׂח**) subsannavit.

Psal. 2. 4. **וַיִּשְׂמַח** Dominus subsannabit eos.

Psal. 8. 7. **וַיִּשְׂמַח** in-
mici nostri subsannarent nos.

13. **וַיִּשְׁתַּחֲוֶה** confessus est.

Mat. 10. 32. **וַיִּשְׁתַּחֲוֶה** qui
confitebitur me coram hominibus.

14. **וַיִּשְׁתַּחֲוֶה** dominatus est.

Eccles. 8. 7. **וַיִּשְׁתַּחֲוֶה** qui domi-
natur vento.

15. **וַיִּשְׁתַּחֲוֶה** adjuravit.

Mat. 26. 63. **וַיִּשְׁתַּחֲוֶה**
adjuro te per Deum.

16. **וַיִּשְׁתַּחֲוֶה**

2. **blasphemavit.**

Mar. 3. 29. **qui**
autem blasphemabit contra spiritum.

3. **derisit.**

Luc. 6. 25. **deride-**
bant eum.

4. **pepercit.**

Rom. 11. 21. **si Deus ramis non pepercit.**

5. **illevit.**

Joh. 9. 6. **illevit ocu-**
los illius.

6. **regit, obumbravit.**

Mat. 17. 5. **nubes**
obumbravit eos.

7. **nixus est.**

Col. 2. 18. **nixus**
re quam non vidit.

8. **illaqueavit.**

Luc. 21. 35. **illaqueavit**

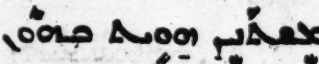
23. occurrit.

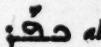
Mat. 28. 9. Jesus occurrit iis.

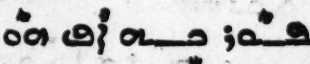

24. evitavit.

2 Cor. 8. 20. evitavimus autem hoc

25. cruciavit.

Act. 26. 11. cruci-
abam eos, vel saviebam in eos.

26. abnegavit.

2 Tim. 2. 12.   si negaverimus eum, ille negabit nos.

§. 2. Secunda Regula. Verba enarrandi, blasphemandi, deridendi, parcendi, illinendi, regendi, niscendi, illaqueandi, fidendi, imperandi, fallendi, (& aliquando contemnendi) plerunque amant præpositionem , ut

1. enarravit.

Psal. 2. 6.   ut enarra-
ret decretum meum.

2.

2. **לֹא יִירָא** timuit.

Psal. 3. 7. **לֹא יִירָא מִן דְּלֹא יִירָא**

non timebo decem millia populi.

Luc. 19. 21. **לֹא יִירָא מִן דְּלֹא יִירָא** timui te.

Heb. 11. 27. **לֹא יִירָא מִן דְּלֹא יִירָא**

non timuit iram regis.

3. **לֹא חָפַז** exoneravit.

Act. 27. 38. **לֹא חָפַז מִן דְּלֹא חָפַז** exoneravit

navem.

4. **לֹא שָׁמַע** obedivit.

Gen. 34. 24. **לֹא שָׁמַע מִן דְּלֹא שָׁמַע**

& obedierunt Sichem.

Sic etiam aliquando & **לֹא שָׁמַע** neglexit, ut

Heb. 12. 5. **לֹא שָׁמַע מִן דְּלֹא שָׁמַע**

ne negligas castigationem Domini.

Appendix de Infinitivo & Verbo substantivo.

לֹא.

§. I. Not. 1. In Infinitivo & alio Tempore ejusdem Verbi reduplicatio emphasim denotat & certitudinem, ut

Gen. 3. 16. **לֹא חָפַז מִן דְּלֹא חָפַז** multi-

plicando

9. **כְּחֶסֶם** *instar laquei illaqueabis omnes eos.*

9. **אִלֵּל** *fudit, confusus est.*

2 Tim. 2. 12. **וְאַלֵּל בְּנַפְשְׁךָ** *& confidis in temetipso.*

10. **עָלָה** *imperavit.*

1 Par. 12. 14. **בְּעֶיְהֵם יָהּ** *qui imperabant centum.*

11. **יָהַרְסוּ** *sefellit.*

Gen. 42. 7. **וַיָּהַרְסוּ** *& sefellit eos.*

12. **הִפְסִיחַ** *sprevit.*

Mat. 18. 10. **אַל תִּסְרֹף** *videre ne spernatis unum.*

§. 3. Tertia Reg. Verba rogandi, timendi, exonerandi, obediendi, & istiusmodi gaudent praepositione **בְּ**,
ut

1. **חָדַל** *quassivit, rogavit.*

Mat. 18. 32. **בְּחֵן** *quod rogasses me.*

Luc. 7. 39. **חָדַל** *rogavit eum.*

2. **יָשָׁא**

1. Quandoeunque **לָוּ** reduplicatur plusquamperfectum denotat, ut Joh. 3. 25. **לָוּ לָוּ** fuit fuit, i. e. fuisset. Sic Esa. 1. 9. **לָוּ לָוּ** fuissimus. Et Mat. 23. 30. **לָוּ לָוּ** non fuissimus.

3. **לָוּ** aliquando *passiva*, plane otatur, nec aliquid omnino significat, ut **לָוּ** incipiebat, vide lib. 3, cap. 3.

4. Verbum hoc substantivum utrinque regit Nominativum, ut apud Latinos; sed posterior Nominativus hic aliquando mutatur in Dativum, ut Esa. 1. 31.

לָוּ לָוּ & erit fortitudo eorum in stupam,

& opera eorum in scintillas, i. e. & erit fortitudo eorum supra & opera eorum scintillæ.

CAP. VI.

De Adverbio.

HActenus (Deo assistente) de declinabilibus: sequuntur indeclinabilia, & primo de Adverbis, de quibus hæc notes.

§. I. **לָוּ**

plicando multiplicabo, i. e. certe & evidenter multiplicabo.

Jud. 17. 3. **מִקְדָּשִׁי קִדְּשֵׁהָ מִקְדָּשִׁי חֲדָשׁ**

consecrando consecravi pecuniam hanc Domina.

2 Cor. 8. 19. **מִיִּלְדָּה חָבַל בְּיָדָיו**

eligendo electus est ab ecclesia, i. e. sine omni controversia electus est.

Addita negatione vehementius negat, ut **לֹא מִדָּל**

בְּכֵן *non cadendo cecidit, i. e. nullo modo cecidit.*

§. 2. Not. 2. Modus Infinitivus nunquam accusandi casum ante se admittit, sed semper ad nominativum Verbi praecedentis pertinet. Non enim recte

dico **וְיִצְחָק יִנְּסֵנִי אֶבְרָהָם** *Volo ego*

te numerare, sed recte dico וְיִצְחָק יִנְּסֵנִי אֶבְרָהָם

volo ego numerare.

Atque ita cum infinitivus convenire nequit cum nominativo verbi praecedentis, optime ejus loco adhibetur vel Futurum vel Participium cum praepositione
9 : De quibus inter figuras Grammaticas.

§. 3. De Verbo autem substantivo **יָדָעַתִּי** prae ea quae dicta sunt, lib. 1. cap. 9. hic etiam observes, quod

1. Si Praeterito, Participio, aut Futuro postponatur, **יָדָעַתִּי** suum in pronunciatione occultat, ut **יָדָעַתִּי**

poked-vo jubeo, &c.

2. Quando-

CAP. VII.

De Præpositione.

§. 1. **P**ræpositiones inseparabiles عند & ب præfiguntur per Scheyā, quod sequente alio Scheyā mutatur in (') Exempla ubique obvia. Hic autem præterea observes quod ب verbo postpositum Accusativam sæpe denotat, & plerumque etiam significat nomen illud cui præfigitur esse certum quid & determinatum. Aliud enim est dicere قرأت كتاباً *lego librum*, & aliud $\text{قرأت كتاباً خاتماً}$. Prius enim solummodo denotat me legere *librum*, & posterius indicat me legere *terram aliquam* & *peculio-rem librum*.

§. 2. ب præter vim præpositionis etiam vim Adverbii aliquando habeat, sicut vel *tantum*, ut Luc. 3. 5.

§. 3. Ut Adverbia sic & Præpositiones quædam recipiunt *Affixā*. Et aliæ quidem more nominum *singularium* aliæ vero more nominum *pluralium*.

More *singularium* recipit مع , ut معك *tecum*, $\text{معه$ *cum eo*, معهما *tecum*, $\text{معهن$ *vobiscum*, $\text{معهن$ *nobiscum*. Sic etiam & لدى

ad, لدى *contra*, $\text{لدى$ *juxta*. Sic etiam

§. 1. **כֵּן** sequente & tempus denotat, ut Mar.

24. 35. **כֵּן יִסְרְאוֹל וְכֵן חֲתָנִים**

cum videritis hac omnia. Sic & v. 13. **כֵּן יִהְיֶה**

כֵּן יִסְרְאוֹל cum autem videris.

§. 2. Duo Adverbia continuo geminata gradum superlativum indicant, ut

Exod. 1. 7. **וְלֹאֶם כֵּן כֵּן** & roborati sunt valde valde, i. e. maxime.

Exod. 23. 30. **פָּחַל פָּחַל** paulatim paulatim, i. e. valde paulatim.

Luc. 20. 16. **יָצִיף יָצִיף כֵּן יִהְיֶה** quod male male, i. e. pessime, perdet eos.

§. 3. Quædam Adverbia junguntur Affixis, ut

וְלֹאֶם כֵּן non ipse, (**כֵּן** autem est adverbium compositum ex **לֹא** non & **כֵּן** est : ex hisce

enim duobus, Eliso utroque }, oritur **כֵּן**)

כֵּן non illa, **כֵּן** non illa : recipit Affixa sicut **כֵּן**. Sic **כֵּן** sicut ille. Sic

denique **כֵּן** tantum ille. Mar. 4. 10.

onibus, ac idem valet quod ἄρα. Mat. 19. 25. Joh. 8. 22. sic & quidem pro Græc. μὲν. Apoc. 4. 8. Sic & aliquando tantummodo complet, & tunc ut aliquorum se ferunt judicia, sumitur pro ἄν. Sic & γὰρ. Sic denique

etiam & **וְ** recipit affixa more singularium,
 sed interposito L, ut **וְלִי** propter illam.
 Sic etiam & **וְ** inter, ut **וְעִי** inter eos.
וְ inter vos. At cum aliis Affixis aliter,
 ut **וְ** inter me. Mat. 20. 19. **וְ**
 inter am. Mat. 20. 26. More autem pluralium re-
 cipiunt **וְ** ante, **וְ** contra, **וְ** sub,
וְ absque, **וְ** propter, **וְ**
 coram. **וְ** juxta; ut **וְ** contra eum,
וְ contra me, **וְ** contra vos. Et sic
 de cæteris.

CAP. VIII.

De Conjunctione & Interjectione.

§. 1. **C**onjunctio copulativa **וְ** nunquam hic ut
 apud Hebræos convertit Futurum in Præteritum vel
 Præteritum in Futurum, sed solummodo copulat, &
 semper præfigitur per Schevâ nisi aliud Schevâ sequi-
 tur, tunc enim juxta regulam convertitur in (וְ) Ex-
 empla passim obvia.

§. 2. Quædam Conjunctiones sunt mere comple-
 tivæ, ut **וְ**, cujus usus frequens est in interrogatio-
 nibus;

gatu sumam petii a Domino & ipsam qua-
ram, videl. **عاجلة** petitionem.

Ecclef. 6.13. **فِي نَعْبٍ خَالِدًا** gentilit
Jomo centum, vid. filios.

Mar. 18. 22. لا امكن لنا ان نخرج حرمنا جعلا
لا حرمنا جعلا جعلا جعلا

Non dico tibi usque ad septem, sed usque ad septuaginta vices septem septem. Huic etiam loco consimilis est ille,

Psal. 89. 35. **אֶתֵּן** *ana juravi*: In quibus
locis videtur desiderari **וְ** *vici*, *una vice*, i. e. se-
mel, & **שִׁבְעִים** *vicibus*, *vicibus septem*, i. e.
septies.

S. 2. Adjectivi.

لا اذ لنا بخدا و بسبحه

§. 3. Verbi.

Eccles. 8. 14. Sicut iusti quibus obtingit **حَسْبُ** **حَسْبُ** quasi opera impiorum, i. e. quasi commississent opera impiorum.

GRAMMATICÆ SYRIACÆ

LIBER TERTIUS.

De figuris Grammaticis.

CAPUT PRIMUM.

De Ellipsi.

PRæcipuæ figuræ Grammaticæ quæ nobis hic occurrunt considerandæ, sunt *Ellipsis*, *Enallage*, *Pleonasmus*, *Synthesis*, & *Syllepsis*. Harum autem Figurarum cognitio linguam hanc ediscantibus adeo est necessaria, ut si quis has non callens linguam hanc aggrediretur is *ἀνὰ μάστιγιν*, & nil nisi laborem mereretur. Hinc longe duxi præstantissimum, ut ad unum locum omnes colligerem, ut uno oculi ictu omnes conspicerentur. Hoc ideo & subsequentibus capitibus, Deo dirigente simul & adjuvante, quicquid de figuris Grammaticis mihi legenti unquam occurrit, quanta possum brevitate, explicare pro virili contendam. Hoc ideo primo capite de *Ellipsi*.

Ellipsis autem est defectus alicujus vocabuli quod ad rectum loci alicujus sensum investigandum suppleri debet. Hæc verò *Ellipsis* datur in Nomine tam Substantivo quam Adjectivo, in Verbo & Conjunctione copulativa,

§. 1. *Ellipsis substantivi.*

Psal. 27. 4. *אֵלֹהִים אֵלֹהִים יְהוָה אֵלֹהִים יְהוָה*
יְהוָה

Singularis pro plurali. At tunc singulare parti-
tive est exponendum, ut Mar. 13. 28. וְהָיוּ

וְהָיוּ rami ejus emallissimi est, i. e. quisque ramorum
ejus.

Cardinalis pro Ordinali, ut

Mat. 20. 19. וְהָיוּ וְהָיוּ וְהָיוּ

& ad diem trium surget, i. e. die tertio. Græc. καὶ
ἐν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστήσεται.

Luc. 1. 26. וְהָיוּ וְהָיוּ וְהָיוּ in mense autem

sex, i. e. sexto. Græc. ἐν δὲ τῇ μὲν τῇ ἑξῆς.

§. 2. *Generis & numeri simul, ut*

Luc. 8. 33. וְהָיוּ וְהָיוּ וְהָיוּ

וְהָיוּ וְהָיוּ וְהָיוּ

& recta iussu grex ille totus ad rupem, & ceciderunt
in mare & suffocati sunt.

§. 3. *Temporis pro tempore.*

1. *Præteriti pro Participio, ut*

Joh. 11. 4. וְהָיוּ וְהָיוּ וְהָיוּ

hic morbus non fuit ad mortem, pro, non est.

Act. 22. 17. וְהָיוּ וְהָיוּ וְהָיוּ & rever-

sus sum, veni huc, pro, & reversus veni huc.

2. *Præteriti pro Infinitivo, ut*

Mat. 2. 2. וְהָיוּ וְהָיוּ וְהָיוּ ut non

Esa. 1. 28. **וְהָרְסוּ בְּיָמָיו אֲמוֹנִים וְעֹלִים**

& destructio scelestorum & impiorum simul, vid. **וְהָרְסוּ** veniet.

Et huiusmodi quidem Ellipsis verbi substantivi est frequentissima, ut

Luc. 1. 27. **וְהָיָה בְּיָמָיו יֵשׁוּעַ בֶּן־דָּוִד**

וְהָיָה & nomen ejus (erat) Ioseph de domo Davidis, & nomen virginis (erat) Marjari. Sed huiusmodi ubique occurrunt.

§. 4. Conjunctionis copulativa ו.

1 Sam. 3. 5. **וַיֵּשָׁב אִי, וַיִּדְרֹם** abi, dormi: sic & postea

וַיֵּשָׁב, וַיִּדְרֹם abivit, dormivit: Quae vers. 9.

explicantur, ubi dicitur **וַיֵּשָׁב אִי, וַיִּדְרֹם**

וַיֵּשָׁב אִי, וַיִּדְרֹם & abivit Schemuel & dormivit in loco suo.

CAP. II.

De Enallage.

ENallage est quando numerus pro numero, genus pro genere, tempus pro tempore, vel persona pro persona ponitur.

§. 1. Numeri pro numero.

Singularis

6. *Futuri pro Participio*, ut

Mar. 1. 7. **ἵνα μὴ incurver solvam**,
i. e. ut incurvatus solvam.

9. *Futuri pro Infinitivo*. Et hæc quidem Enallage est frequentissima. Et futurum ponitur pro Infinitivo vel *nudo* vel cum ꝑ precedente.

Nudo, ut

Mat. 8. 28. **ὅτι οὐδεὶς δύναται ὑπερβαῖν** ut nemo possit transiret, i. e. ut nemo possit transire, Græc. *ὅτι μὴ ἵκανον τὴν παραβολήν.*

2 Cor. 1. 4. **ὅτι καὶ ἡμεῖς ἡμεῖς** ut nos quoque possimus consolemur, i. e. consolari.
ὅτι τὸ δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν.

Cum particula ꝑ precedente, ut

Mar. 6. 26. **ὅτι οὐ θέλει** Non voluit
ut denegaret ei, i. e. non voluit denegare.

Mat. 12. 26. **ὅτι ὅπως** quomodo potest ut ingrediatur? i. e. quomodo potest ingredi?

Mat. 16. 25. **ὅτι οὐ θέλει** quisquis voluerit ut servet animam ejus, i. e. quisquis voluerit servare, Græc. *ὅτι γὰρ ἂν θέλη τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σῶσαι.*

9. 4. *Persona pro persona*, ut
Tertia pro Secunda.

possit cepit eos, pro **حَدَسَ** capere.

3. Participii pro Futuro, ut

Mat. 12. 25. **فَإِذَا قَامُوا فَلَهُمُ الْهَلَاكُ**

لَا يَأْكُلُونَ cum surrexerint non accipiant mulieres, neque mulieres sunt viris, pro, accipient & erunt.

4. Participii pro Infinitivo, ut

Mar. 1. 45. **فَإِذَا قَامُوا فَلَهُمُ الْهَلَاكُ** incipiebat predicans,

pro **حَدَسَ** predicare. Græc. ἤρξατο κηρύσσειν.

Joh. 8. 43. **لَا يَسْمَعُ** quia non potestis vos audientes, i. e. ut Græc. ὅτι :

ΔΥΝΑΤΟΙ ΑΝΙΣΤΕ quia non potestis audire.

I Sam. 3. 2. **ΟΙ ΟΥΛΟΙ ΤΗΣ** & oculi ejus inceperunt gravescentes, i. e. gravescere.

Hunc etiam in modum Participium aliquando pro ejusmodi Infinitivo ponitur qui per Subjunctivum & Conjunctionem ut exponitur, ut

Luc. 10. 40. **Εἰπάτω** Dic ei

juvans me, i. e. juvate, vel ut juvet me.

5. Infinitivi pro Preterito.

Esa. 1. 6. **لَا يَتَوَدَّدُونَ**

& plaga tumentes non consolidari, i. e. non consolidantur.

6. Futuri

Ecclef. 7. 7. **וְהָיָה כְּחֵן הַיָּמִים** sic est
risus (istorum) stultorum.

Esa. 1. 20. **וְהָיָה כְּחֵן הַיָּמִים** as Domi-
ni locutum est.

Mat. 1. 1. **וְהָיָה כְּחֵן הַיָּמִים** liber generationis Je-
sua Christi filii Davidis filii Abraham. In qui-
bus verbis **וְהָיָה** ter occurrit **וְהָיָה**. Sed hujusmo-
di quaque pagina immo sane quoque commate par-
te occurrunt, adeo ut *superfluum* esset plura exempla
proferre.

Fit autem & quamvis substantivum constructum
non immediate sequatur, ut

Jer. 7. 4. **וְהָיָה כְּחֵן הַיָּמִים** templum
Domini est.

Mat. 27. 43. **וְהָיָה כְּחֵן הַיָּמִים** filius
sum Dei.

2. In constructione verborum cum nominibus, ubi
vel verbo ipsi affigitur, ut

1 Reg. 5. 3. **וְהָיָה כְּחֵן הַיָּמִים** & inve-
nerunt Dagonem.

1 Par. 12. 15. **וְהָיָה כְּחֵן הַיָּמִים** qui tra-
jecturunt Jordanem.

1 Cor. 5. 5. **וְהָיָה כְּחֵן הַיָּמִים**
& tradatis enim Satana. I 4 Vel

Rom. 2. 1. **مَنْ يَحْكُمْ خُذْ مَقَامَ**

حُكْمِ *Propter hoc non est tibi effugium o fili hominis qui iudicas proximum suum, pro* **مَنْ يَحْكُمْ** *qui iudicas proximum tuum.*

Prima pro tertia.

Mar. 12. 37. **أَنْتَ تَقُولُ**

أَنَا رَبُّ دَاوُدَ *ipse ideo David vocat eum Dominum meum, pro* **أَنَا** *Dominum suum.*

C A P. III.

De Pleonasmis.

Pleonasmus est quando verba quaedam *excessum* quasi superfluent, sine quibus sensus est necessarius. Estque vel in *Pronomine, Verbo, aut Praepositione.*

§. 1. Primo in *Pronomine*, in quo omnium frequentissimus est *Pleonasmus*, idque

1. In constructione duorum substantivorum, ubi substantivum construens saepissime habet affixum pleonasticum immediate sequentis substantivi constructi, ut

1 Par. 12. 1. **وَأُولَئِكَ هُمُ**

أُولَئِكَ *isti omnes heroes Davidis.*

Ecclef.

Esa. 1. 20. **וְהָיָה כְּתִיבָהּ** **וְהָיָה כְּתִיבָהּ**

sicut terebinthus cui effluxere folia ejus. Sed hæc Hebræis non ignota.

4. Quando sequitur **וְ** cum affixo, ut

Mar. 2. 18. **וְהָיָה כְּתִיבָהּ** **וְהָיָה כְּתִיבָהּ**

& discipuli tui non jejunant, ubi **וְ** abundat, cujusmodi sæpe etiam videre est.

§. 2. Hactenus de Pronomine pleonastico: sequitur verbum substantivum **וְ**, quod sæpe etiam occurrit pleonastice quidem, sed eleganter cum verbo substantivo **וְ**, ut

Joh. 11. 1. **וְהָיָה כְּתִיבָהּ** **וְהָיָה כְּתִיבָהּ** fuit autem quidam qui egrotus erat.

Joh. 11. 18. **וְהָיָה כְּתִיבָהּ** **וְהָיָה כְּתִיבָהּ** illa erat, ubi etiam pronomem abundat.

Imo & verbum substantivum **וְ** aliquando **וְ** videtur, ut

2 Pet. 1. 8. **וְהָיָה כְּתִיבָהּ** **וְהָיָה כְּתִיבָהּ** nequaquam; sic & v. 16. sunt autem qui in hujusmodi locis non mere pleonasticum, sed & emphaticum esse autumant.

§. 3. Datur Pleonasmus etiam in Propositione, quando videlicet eadem præpositio bis repetitur, ut

Luc. 24. 1. **וְהָיָה כְּתִיבָהּ** **וְהָיָה כְּתִיבָהּ** In uno in Sabbato.

Vel inter verbum & nomen ponitur cum eadem prepositione quæ nomini præfigitur, & tum ipsa prepositio cum suo affixo est pleonastica, ut

Mar. 4. 23. **לֹא תֵדְעוּ אֵיכָּהן חֲסֵהוּ**

הֵן nonne cognoscitis vos parabolam hanc?

Vel inter verbum & nomen pleonastice collocatur Pronomen separatum, ut

Act. 1. 2. **אֲנִי מַלְאָכִי; וְעַתָּה יְהוָה**

postquam præcepisset Apostolus suis, ubi pronomen **אֲנִי**.

Vel cum verbo additur pronomen Dativi casus, ut

1 Par. 12. 18. **אֲנִי חָבִיבְךָ דָּוִד** veni tibi David,

ubi **חָבִיבְךָ** tibi abundat.

Mat. 4. 10. **אֲבִי רִיבִי, וּבִי אֵתֶרֶם**

abbi tibi, ubi **אֵתֶרֶם** iterum

Mat. 4. 17. **אֲנִי אֶשְׁבֵּת** sede.

Mat. 22. 44. **מָה אֵלֶיךָ מֹרְסִי** morisus est sibi.

3. Frequens etiam est Pleonasmus affixorum cum pronomine; quando relativum casu obliquo effertur. Qualis etiam Pleonasmus linguæ Hebraicæ satis notus est, ut

Ecclef. 6. 2. **וְהָיָה חֵם לְאִישׁ חָמָלָא**

vir cui dederit ei Deus opes.

Esa.

1 Cor. 15. 50. **Caro & sanguis regnum celorum hereditare non possunt.**

At hoc non semper fit, aliquando enim verbum respondet eodem in genere nomini sibi proximiori etiam in numero singulari, ut

1 Pet. 1. 2.

gratia & pax multiplicetur apud vos,

Rom. 8. 39.

neque altitudo neque profunditas,
neque alia creatura possit separare me ab amore Dei.

CAP. V.

De accentibus verborum, distinctionibus sententiarum,
numerandi ratione, & arte poetica.

Hec quatuor ad nullas orationis partes pertinentia hic potius quam inter illas attingere libuit. Non est autem ut diu in illis immoremur, nec enim tanti momenti sunt ut fusa doceantur, nec tantæ difficultatis, quia cito discantur. Hæc ideo de illis breviter observantur.

Accentus

1. Cor. 12. 8. *in eo in spiritu,*
Græc. *in eo spiritu eo animalis.*

CAP. IV.

De Synthesi & Sylleps.

§. 1. *Synthesis* est quando nomini distributivo si-
ve multitudinis singulari Verbum, Participium, seu
Adjectivum plurale additur, ut

I Par. 12. 14. *quia imperabant quidam super centum.*

Esa. 1. 11. *ad quid sunt mihi multitudo sacrifici-
orum vestrorum?*

Mat. 27. 25. *& responderunt totus populus & dixerunt.*

§. 2. *Syllepsis* est quando pluribus etiam diverso-
rum generum substantivis additur verbum plurale,
quod in genere digniori respondet, ut

Ier. 7. 12. *ira & indignatio mea requiescant.*

Psal. 27. 10. *quoniam pater meus & mater mea reliquerunt me.*

I Cor.

ut a 100. | 101. a 200. | 204. | 1000.

03. 1005. | 100000. | 100004. Varia millia my-

riadum sic exprimunt, | 1000000. a 20000000.

fractiones autem hunc in modum, | $\frac{1}{4}$. a $\frac{1}{4}$. &c.

§. 4. Quod denique ad carmina spectat, sciendum est hæc inter Syros non a syllabarum quantitate (cujus nullibi vix ulla, hic nulla omnino habetur ratio) sed ab earum pedumque numero dependere. Quæcumque autem apud Syros occurrunt carmina, ad hæc duo reducuntur genera, Aphramitica viz. & Jacobitica. Carmen Aphramiticum (quod viz. a Sancto Aphramo Syro doctissimo compactum) ex septem syllabis seu pedibus conflatur, sed ut cantus & sensus perficiantur, quædam compingi solent, sic

ܐܠܗܐ ܕܢܝܢܐ ܕܡܪܝܡܐ

ܐܠܗܐ ܕܢܝܢܐ ܕܡܪܝܡܐ

ܐܠܗܐ ܕܢܝܢܐ ܕܡܪܝܡܐ

ܐܠܗܐ ܕܢܝܢܐ ܕܡܪܝܡܐ

*Deus da doctrinam
illi quia amat doctrinam :
et magistrum qui docet bene,
fac eum magnum in regno tuo.*

Carmen Jacobiticum (quod viz. a Sancto Jacobo inventum) ex tribus constat pausis, quarum singulæ ex quatuor constituuntur syllabis; ad metrum autem

6. 2. Accentus apud Syros, semper omittuntur. Quoniam ideo syllaba in pronunciando accentum habere intelligatur, sic statuunt; quod in dissyllabis, si prima syllaba effertur per Scheva quiescentem, vocalis Scheva antecedens habebit accentum, ut *מֶלֶךְ* *malke rex*. Si secunda syllaba ita se habet, Ailla accentum habebit, ut *יָקִיבִּי* *yakiybi iussit*. Si utraque, utraq; habet accentum, ut *נֶפְחָדִי* *nephadi ju-*

bebis. Si neutra, prima afficitur, ut *רֹבְבָה* *robba ho-*
nus. In Polysyllabis penultima semper afficitur, ut *מַזְמִירוֹ* *mazmuro Psalmus*. *מְבַרְכֵינוּ* *mevarkenu fides*.

7. 1. Quod autem ad sententiarum distinctionem, Syris usitatum, vix ullam exacte observatam videre est; necunq; punctum unum crassius vel duo, *חֵסֶן* colon designant, vel etiam periodum. Hæc autem periodus in Bibliis nostris Polyglottis, plerunq; designatur etiam asterisco, hunc in modum *

Aliquando vero ad periodum, in antiquis præsertim codicibus, adhibentur quatuor puncta, ut *⋯* vel etiam *⋮*. Et ad interrogationem puncta duo sinistrorsum deflexa, ut *⋮*.

8. Numerant ut Hebræi, per literas viz. Alphabeticas, ut *א. ב. ג. ד. ה. ו. ז. ח. ט. י. כ. ל. מ. נ. ס. ע. פ. צ. ק. ר. ש. ת.* Varios autem numeros centenos per punctum, millia, myriadas, & varia nullia myriadum per lineolas quasdam varie fitas designant, ut

Appendix ad Librum Tertium DE PRAXI GRAMMATICA.

PSALMUS 101.

Verf. 1.

יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יִרְאֶה : סָבִיב יִפְתָּח שְׁעֵי

.Domine laudabo te & canam judicium & bonitatem

יְהוָה *bonitatem. Est nomen singu-*

lare abstractum, a concreto יָחַד bonus : in

Novo autem Testamentum plerumque significat gra-
tiam, beneficentiam : est generis feminini, & inveni-
tur in forma emphatica, a simplici יְהוָה. vid.

lib. 1. cap. 7. §. 2. Priusquam autem ad alia proce-
dam, hic praterea observandum est, quod odom seu
xegnopho (°) יָחַד cum Hebraicis characteri-

bus scribitur, effertur per Camets (°,) יָחַד, uti
& subsequens יָחַד. Ita semper scribitur, ut pro-
nunciatur sicut o in locus, vel alio vocabulo. Nec ta-
men inficias ibo, quin pronunciari potest sicut Heb.
camets, modo cum Buxtorfio, aliisque pronuncies ca-
mets sicut a obscurum cum o mixtum, quomodo &
nos in lingua nostra Anglicana, efferimus a in shall,
hall, & illiusmodi. vid. lib. 1. cap. 2. §. 3.

יְהוָה

& sensum perficiendum duo huiusmodi carmina conscribi solent, ut

ܠܐ ܠܥܡܠܐ ܕܥܡܠܐ ܕܥܡܠܐ ܕܥܡܠܐ ܕܥܡܠܐ
ܠܐ ܠܥܡܠܐ ܕܥܡܠܐ ܕܥܡܠܐ ܕܥܡܠܐ ܕܥܡܠܐ

*Respice in peccata, & respice in sacrificium quod pro illis,
quod multis magis sacrificium & iustum dabitur.*

Utriusque denique generis carmina veniſſe quidem
& eleganter similiter vel secundum vocales tantum
vel secundum vocales & literas simul saepe solentur.
In Jacobitico tantum instem, in quo praedicta simila-
do in diversis pausis ejusdem carminis, vel in utroque
carmine, ita ut prima unius carminis pausa, prima al-
terius pausa, secunda secunda, & tertia tertia re-
spondeat, hunc in modum

ܠܐ ܠܥܡܠܐ ܕܥܡܠܐ ܕܥܡܠܐ ܕܥܡܠܐ ܕܥܡܠܐ
ܠܐ ܠܥܡܠܐ ܕܥܡܠܐ ܕܥܡܠܐ ܕܥܡܠܐ ܕܥܡܠܐ

Quam multi sunt isti stapes obedientis!
Quam pauci sunt isti cursus creationis!

Non autem est at longiores moras hic ducamus,
ut ex dictis enim constet quod carmen Syriacum fa-
cile conficiatur, sic & ex dictis conficiendi modus fa-
cile percipiatur.

Appendix

Versus 2.

וְאֵתְּךָ חַסְדְּךָ בְּלֹא מַחְסָר חֲצָלָא לְמַלְכָּא

bonp dula malm 3

quousque macula absq; tuam viam per incedam Et

וְאֵתְּךָ חֲסָדְךָ בְּלֹא מַחְסָר חֲצָלָא לְמַלְכָּא

mes. cordis synceritate in ambulavi ad me venies

דְּחֵי חֲסָדְךָ

mea domus medio in

וְאֵתְּךָ חֲסָדְךָ בְּלֹא מַחְסָר חֲצָלָא לְמַלְכָּא & ambulabo. Vau o copula cum

oludaboy

(*) vice Scheva, quia Olaph nunquam ante se patitur Scheva. Ideoque quando Scheva praecedit Olaph, Olaph transfert vocalem suam in locum Scheva praecedentis. vid. lib. I. cap. 3.

alugaboy malm 3
§. 3. sine o verbum est וְאֵתְּךָ quod invenitur in

107 flo malm 3 bonp
prima singulari futuri Pacl; a radice וְאֵתְּךָ ambulavit.

2. 11 qm 1 ad
22. 89. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

וְאֵתְּךָ חֲסָדְךָ בְּלֹא מַחְסָר חֲצָלָא לְמַלְכָּא in via tua. ב est praepositio

significans in. lib. I. cap. 14. & } hic etiam transfert vocalem suam (*) in locum praecedentis Scheva, quo

ב praefigi solet, uti praecedente verbo observatum fuit. Est autem וְאֵתְּךָ nomen foeminini generis, a

rad. Heb. וְאֵתְּךָ iter fecit, & significat semitam, iter,

וְיָדִין & *judicium*. Primo hic est *Van* copula præfixa per Scheva intellectum. vid. lib. 1. cap. 3. §. 1. & lib. 1. cap. 15. deinde **יָדִין** *judicium* a **יָדַן** *judicavit*. Est etiam in statu emphatico, a simplici **יָדַן**. vid. lib. 1. cap. 6. §. 2.

יָדַן *canam*. Est prima singularis futuri *Pael*, a radice **יָדַן** *cecinis*. Sicut **יָדַן** *jubebo*: habet autem (v) in fine ob *Rish*. vid. lib. 1. cap. 9. & regulam primam generalem. vid. etiam cap. 9. §. 6. 6.

וְיָדִין & *te*. **וְיָדִין** est nota Accusativi casus, lib. 1. cap. 5. §. 6. **וְיָדִין** autem est affixum secundæ personæ masculini generis, lib. 2. cap. 3. §. 2. **וְיָדִין**

וְיָדִין *laudabo*. Est prima persona singularis futuri *Pael* a radice **וְיָדִין** *laudavis*, habet etiam (v) in fine pro (*) ob gutturalem **וְיָדִין**, sicut **וְיָדִין** ob **וְיָדִין**. vid. locum ibi laudatum.

וְיָדִין *Dominus*. Est in forma emphatica a simplici **וְיָדִין** vid. lib. 1. cap. 6. §. 2. & 3.

Vers:

bilis, lib. 1. cap. 14. et est de numero earum præpositionum quæ more singularium recipiunt affixa, lib. 2. cap. 7. §. 3. Hoc autem affixum **ו** nec hic nec illibi pronuntiatur. vid. lib. 2. cap. 3. §. 4.

אֶחָדָא ambulavi, est prima persona singularis præteriti Pael, a radice **אָחַד** ambulavi, sicut **אֶחָדָא** jussi.

אֶחָדָא **אֶחָדָא** in sinceritate ejus, viz. cordis. Hic affixum **א** est pleonasticum. vid. lib. 3. cap. 3. §. 1. **א** est præpositio præfixa per Scheva subintellectum, **אֶחָדָא** est nomen derivatum ab Heb. **אֶחָד** integer, completus fuit : et significat integritatem, sinceritatem.

אֶחָדָא **אֶחָדָא** cordis mei. Hic **א** est nota genitivi casus, lib. 1. cap. 5. §. 6. & **א** non pronuntiatur, ut antea in **אֶחָדָא**. **אֶחָדָא** idem significat quod Heb. **אֶחָד** vel **אֶחָד** cor. At in recipiendo affixo abiecit **א** juxta illud lib. 2. cap. 3. §. 4.

אֶחָדָא **אֶחָדָא** in medio. **א** est præpositio, **אֶחָדָא** idem significat quod Heb. **אֶחָד** medium. **אֶחָדָא** **אֶחָדָא** domus mea : **א** non legitur, ut antea. **אֶחָדָא** idem significat quod Heb. **אֶחָד** domus.

viam : dum autem accipit affixum, abjicit J. vid. lib. 2.
cap. 3. §. 5.

דְּלֵא טוֹם יְלָ סָבֵב *absque macula.* יְלָ est pr-
 positio composita ex י & יְלָ non, & idem valet quod

صلر sine, absque. مضمون virginis, maculae, sicut

Heb. **מים** : est autem generis masculini & in forma simplici.

חֲפָזָה. quousque. עֲדָמָה לְאַחֲרֵי חֲפָזָה לְמַדָּה.

est vocabulum compositum ex ح *usque* & م

qua, quod, & conjunctum cum **وَ** vocabulo

composito ex > præpos. & ~~sub~~ quando, loc.

quando; semper significat quousque.

וְהָיָה *venies.* Est secunda persona singula-

ris Futuri *Peal*, ab **II** venit, quod quidem est ver-

bum dupliciter imperfectum. vid. lib. 1. cap. 11. §. 3.
& lib. 1. cap. 10. Hinc autem illud 1. Cor. 16. 32.

143. Dominus noster venit, quod Apostolus

Grace scribens reddit $\mu\alpha\rho\acute{\eta}\nu\text{-}\alpha\theta\acute{\epsilon}$, innuens anathema il-

lud quo in Ecclesia primæva peccator impenitens
extremæ condemnationi Christi Judicis mundi, absque

spe venia addicebatur. vide ibi notas Tremellii.

לֹא ad. me. לֹא est praepositio separa-
bilis.

... ..

tur **רבי** , & sunt indices pluralis numeri ,
lib. i. cap. 4. §. 3.

מִלֵּוּן *verbum*, a radice מָלַן *locu-*
tus est. Est autem מִלֵּוּן in forma emphatica a
 simplici מָלַן. vid. lib. 1. cap. 7. §. 2. Hic au-
 tem forma emphatica sequente ׁ ponitur pro con-
 structa, lib. 2. cap. 1. §. 3. 2.

חַמְלָה iniquitatis. ? nota genitivi casus. חַמְלָה iniquitas, perversitas, ab Hebraica radice עָוָה perversē egit.

פועל *facientem, sive eum qui facit*
 seu operatur. > est nota Accusativi casus, & hic præ-
 ponitur per (ו) ob sequens Scheva. ו signficat *qui,*
qua, quod, & sequente pronomine demonstrativo,
eum qui. חבֵּר operatur, est Benoni Peal a radice
 עבד operatus est.

בִּישְׁתָּה מַלּוּם. Est in statu emphati-
co a simplici בִּישְׁתָּה idem

שׂוֹנֵא ⁹ *odi eum.* Est prima perso-
na prateriti a radice ⁹ *odio habuit vel prosecu-*
tus est. Inflectitur sicut ⁹ *revelavit, lib. i. cap. 12.*

Versus 3.

וְלֹא שָׁפַח חֶמְלִי חַתְּבִי מִלִּפְנֵי אֵינִי:

: iniquitatis verbum meos oculos ante posui non Et

חֶמְלִי חַתְּבִי מִלִּפְנֵי אֵינִי

. mihi adhaesit non & , sum deestatus malum facientem

וְלֹא חַתְּבִי & non. Vau est copula praefixa per Sche-

va, ut antea: וְ est adverbium negandi, idem significans quod Heb. חַתְּבִי & Chald. חַתְּבִי.

חַתְּבִי posui. Est prima persona Praeteriti,

a radice חַתְּבִי idem quod חַתְּבִי posuit, & inflectitur sicut חַתְּבִי surrexit, lib. I. c. II. §. 5.

חַתְּבִי לִפְנֵי contra, adversus, eorum. Est

praepositio separabilis, lib. I. cap. 14. & una ex eis quae affixa more singularium recipiunt, lib. 2. cap. 7. §. 3.

חַתְּבִי oculos meos. חַתְּבִי idem significat

quod Heb. חַתְּבִי. In plurali facit in simplici forma

חַתְּבִי, in emphatica חַתְּבִי, in qua forma recipit affixa abjiciendo ך, ut חַתְּבִי oculi mei, lib. 2.

cap. 3. §. 4. Duo illa puncta suprema vocantur

conjuncta, nisi cum particulis quibusdam. vid. lib. 1. cap. 14.

כָּנָה יָדַעְתִּי cognovi seu agnovi. Est prima persona praeteriti, a radice יָדַע cognovit, & inflectitur sicut יָדַעְתָּ jussi.

Versus 5.

חָצַם יָדָא מְרָא בְּסַחֲתֵי חֶבְרָא מְדַחֵר
perde-, clam suum socium obtrectat qui Eum

חֶבְרָא מְדַחֵר חֶבְרָא מְדַחֵר חֶבְרָא מְדַחֵר
cor amplum & oculi elati sunt cujus eum: bam

חֶבְרָא מְדַחֵר חֶבְרָא מְדַחֵר
comedebam non cum eo

חָצַם יָדָא מְרָא בְּסַחֲתֵי חֶבְרָא מְדַחֵר
cum qui. > est nota Accusativi casus.

חָצַם יָדָא מְרָא בְּסַחֲתֵי חֶבְרָא מְדַחֵר
est pronomen interrogativam, at sequente, vicem pronominis relativi supplet. vid. lib. 2. cap. 2. §. 2.

חָצַם יָדָא מְרָא בְּסַחֲתֵי חֶבְרָא מְדַחֵר
qui obtrectat, divulga-
torem, qui divulgat obtrectationem: חָצַם enim separatim

significat edere vel etiam divulgare, & חָצַם significat obtrectationem, criminationem; sed quodcumque concurrunt, exponuntur per accusavit, criminatus est. Hinc etiam Diabolus in hac lingua semper vocatur

Illud autem affixum א ad finem hujusce vocis positum אלווא . vid. lib. 3. cap. 3. §. 3.

אין & non, ut antea.

אית adjunxit se, adhaesit, est tertia persona masc. praeteriti, adeoque & ipsum thema seu ipsa radix.

Inflectitur sicut אין , nisi quod ubicunque אין habet (א ,) hoc servat suum (א .) vid. lib. 1. cap. 9. §. 2. not. 1.

אלי mihi, seu ad me. א praepositio inseparabilis. vid. lib. 1. cap. 14.

Versus 4.

אין אלא חסד non malum & , me a transsit malum Cor

אני
agnovi.

אני cor, ut antea.

אין malum, ut antea.

אין transsit, est ipsa radix.

אני a me. א non pronunciatur, ut antea.

אין est praepositio separabilis, nec unquam est conjuncta

כִּי, cum eo cuius elati sunt. > est
 præpositio significans *ad*, aliquando *cum*, & hic præ-
 figitur per (״) ob sequens Scheva; etenim & ך etiam
 præponitur per Scheva. Est autem ך pronomen, &
 cum pronomine tertiæ refertur ad antecedens, & si-
 gnificat, *qui quæ, quod, cuius*, &c. lib. 1. cap. 8. §. 7.

עָלִי, est secundæ declinationis & pluralis numeri, a
 singulari עָלִי, *excelsus, altus, elatus*, a rad. עָלִי, *al-*
tum, elatum esse. Duo illa puncta supraposita deno-
 tant pluralem numerum.

עֵינָיו חֲסוּסִים, oculi ejus. חֲסוּ ut antea. חֲסוּ
 sub חֲסוּ habet lineolam istam occultationis. vid. lib. 2.
 cap. 3. §. 4. not. 2.

וְרֵיחַ סְּוִסִּים, & amplum. סְּ cum (״) ob sequens
 Scheva. סְּ, *amplus, latus, spatiosus*, est in statu
 simplici & absoluto.

עִמָּה חֲסֹ, cum eo. חֲ est præpositio separa-
 bilis, lib. 1. cap. 14. & significat *cum*. חֲ est affixum
 tertiæ personæ, ut sæpe.

אָכַל הָיִיתָ אֶסְסִי, comedebam. אֶסְסִי est
 Benoni Peal, ab אָכַל, *comedis*. vide præterea in
 סִבֵּד הָיִיתָ אֶסְסִי.

פִּקְחִינָא, accusator, calumniator, respondens vo-
ci *αὐταγῆς*, ab Heb. **פָּקַד** *adversus est*. **אָלָא** autem
est Benoni Peal ab **אָלָא**. **אָלָא** est in statu empha-
tico, & in hoc statu sequente **וְ** ponitur loco status
constructi, lib. 1. cap. 1 §. 3. 1.

סִבְיָא **דְּחִבְרָא** **וְסִבְיָא** socii seu proximi sui. **סִבְיָא**
significat *socium, amicum, proximum*, a radice **חִבַּר** *soci-*
avit. Et autem in statu emphatico, & abjecto **וְ** &
adjecto **וְ** affixo tertiae pers. mas. fit **סִבְיָא** *socius*
sui.

בְּסִתְרָא **חֲסִינָא** *clam, absconditum in secreto, in*
arcano. **בְּ** est praepositio eaque inseparabilis. **חֲסִינָא**
est a radice **סָתַר** *abscondit*, & significat *secretum, ar-*
canum.

מִיָּדְךָ **הָיִיתִי** **מִיָּדְךָ** *perdebam*. **מִיָּדְךָ**
est Benoni Aphel a radice **יָדַר** *perist*. Hic autem
Benoni sequente Verbo substantivo **הָיִיתִי** ponitur pro
tempore praeterito imperfecto. vid. lib. 1. c. 9. §. 6. 1. 2.
הָיִיתִי est prima persona praeteriti a radice **הָיָה** *fuit*,
sicut **הָיָה** a **הָיָה** *revelavit*. **וְ** habet sub se line-
olam istam notam occultationis. vid. lib. 2. cap. 5. in
Appendice, §. 3. 2.

חֲרִיבָא

~~מְשַׁלְמֵי~~ ~~יִשְׁלַח~~ ministrabit mibi. Futurum
Peal a radice ~~שָׁלַח~~ administravit, cum affixo ~~לִי~~ si-
cut ~~יִשְׁלַח~~ jalebit mibi.

bat a ~~יִשְׁלַח~~ ~~אֵלַי~~ Versus 7.

לֹא יֵשֵׁב עִמִּי עַד בְּחַבְיָא : מְשַׁלְמֵי
sermo & fraudem facit qui mea domo in sedebis Non
חָזַל יֵשֵׁב עִמִּי חֲתָב.

meis oculis corā erit firmus non mandax

לֹא יֵשֵׁב עִמִּי לֹא יֵשֵׁב non sedebis, Fut. Peal a radice

~~שָׁבַע~~ sedis. vid. lib. I. cap. II. §. 4.

~~בְּיָמֵי~~ ~~בְּיָמֵי~~ ~~בְּיָמֵי~~ in medio domus mea, ut an-
tea ver. 2.

~~בְּיָמֵי~~ ~~בְּיָמֵי~~ ~~בְּיָמֵי~~ qui operatur. & pronomen relativum.

~~בְּיָמֵי~~ Benoni Peal a radice ~~חָבַר~~, operatus est.

~~בְּיָמֵי~~ ~~בְּיָמֵי~~ ~~בְּיָמֵי~~ dolus, frans, a rad. ~~בָּלַל~~ machinatus
est, dolose cogitavit vel egit.

~~בְּיָמֵי~~ ~~בְּיָמֵי~~ ~~בְּיָמֵי~~ sermo. > habet sub se li-
neolam occultationis, ut non pronunciaretur. vid. lib. I.
cap. 4. §. 4. Est autem ~~בְּיָמֵי~~ verbum, nomen

derivatum a rad. ~~דָּכַל~~ dixit, locutus est.

~~בְּיָמֵי~~ ~~בְּיָמֵי~~ ~~בְּיָמֵי~~ mendax, est in forma emphatica a
simplici

Versus 6.

חֲתִיבָּם מַעֲשֵׂהֵי יָדָא : יִשְׁכְּבוּ חֲצֵב.

: *mecum sedeant ut terra fideles ad mei Oculi*

יְמַלֵּאֵם חֲסֵדֵי יְהוָה בְּלֵב מַלְאָךְ

mibi ministrabit ille macula sine in via ambulat qui

חֲתִיבָּם oculi mei, aut antea.

יְמַלֵּאֵם בְּמַלְאָכֵי in fideles. א cum (v)

ob sequens Scheva. יְמַלֵּאֵם est in statu empha-

tico pluralis numeri, א sing. יְמַלֵּאֵם *verax, fidelis,*

a radice יָמַע. In Aphel יָמַע credidit.

יְמַלֵּאֵם תְּרָאָה *terra.* וְ nota genitivi casus : non

patiens ante se Scheva, hic transfert vocalem suam in locum Scheva, quod aliter esset sub וְ. vid. lib. I. c. 3.

§. 3. יְמַלֵּאֵם תְּרָאָה *terra,* ab Heb. תְּרָאָה commutatione consonantium consimilium ו & ר.

יְמַלֵּאֵם יִשְׁכְּבוּ *ut sedeant,* Futurum Peal a ra-

dice יָשַׁב *sedit.* vid. lib. I. cap. II. §. 4. 2. חֲצֵב

עִמִּי *mecum.* חֲצֵב *cum,* ut antea: וְ non legitur.

יְמַלֵּאֵם יְמַלֵּאֵם *qui ambulat.* וְ est pronomen.

יְמַלֵּאֵם *ambulat.* Benoni Paal a radice יָמַע *am-*
lavit.

יְמַלֵּאֵם

ubique occurrit) regit casum genitivum, & simul habet affixum *pleonasticum* subsequentis substantivi: vid. lib. 3. cap. 3. §. 1. Nullum autem adjectivum hunc in modum cum substantivo constructum unquam compertum fuit. Quod evidens mihi videtur argumentum **וְ** ubique occurrit, esse nomen substantivum, quod diligenter observandum.

וְשֵׁנִי *impious*. Est in statu emphatico pluralis numeri, a sing. **וְשֵׁנִי** *improbus, impius*, quod venit a radice **שָׁנָה** *improbe, impie se gessit*.

וְאֶפְרַיִם *perdam*. Hic etiam } transfert vocalem suam in locum praecedentis Sheva, quod saepius inculcavi. **וְאֶפְרַיִם** est futurum *Aphel*, a rad. **פָּרַד** *peridi*. vid. lib. 1. cap. 11. §. 3.

וְאֶפְרַיִם ab praepositio: habet punctum subscriptum, ut distinguatur a **וְאֶפְרַיִם** quod habet punctum superscriptum, nec in quibusdam codicibus aliter distinguuntur.

וְאֶפְרַיִם *civitas*. Habet lineolam sub *Non*, quae indicat litteram illam non esse pronuncian-
dam. Est autem in forma emphatica a simplici **וְאֶפְרַיִם** *civitas*, quod venit a **פָּדַן** *judicavit*: affixum **וְ** ad finem illius est *pleonasticum*.

וְאֶפְרַיִם *facientes*. Est in forma constructa pluralis numeri, in qua forma hic regit casum genitivum, lib. 1. cap. 1. §. 6.

Mas.

simplici **חָרַב** idem. lib. I. c. 6. §. 2. deducitur autem a radice **חָרַב** *mentitus est*, quod iterum fit ab Heb. **חָרַב** idem, mutato **י** in **ו**, quæ sunt literæ ejusdem organi.

יָחִיד *firmitas seu rectus eris*, Futurum a rad.

יָחִיד idem. vid. lib. I. c. 9. §. 6. 6.

מִפְּנֵי *ante, coram*, est præpositio separabilis, idem quod **מִפְּנֵי**.

Versus 8.

חָרַבְתִּי אֶת הָאָרֶץ וְעַתָּה יִזְכָּר:

& terra impios omnes filere faciā matutino In

וְעַתָּה יִזְכָּר אֶת הָאָרֶץ

omnes Domini civitate ex perdam &

חָרַבְתִּי אֶת הָאָרֶץ

iniquitatem facientes

חָרַבְתִּי אֶת הָאָרֶץ *in aurora, mane, matutino tempore.*

וְ est præpositio. **יִזְכָּר** est in forma emphatica a simplici **זָכַר** idem. **אֶת הָאָרֶץ** *filere faciam*, est

prima futuri Pael a radice **זָכַר** *filuit, tacuit.*

וְעַתָּה יִזְכָּר אֶת הָאָרֶץ *omnes. Vel potius*

וְעַתָּה יִזְכָּר אֶת הָאָרֶץ *exponere seu transferre debe-*

mus, universitatem impiorum. Hic enim **וְ** *(uti &*

ubique

דָּתָא da, dato. Est Imp. modi, & 2. pers. sing.
ab דָּתָא dedit. vid. lib. 1. cap. 11. §. 4. 4.

יָבִיטָא inducas nos, Fut. Aphel a radice יָבִיטָא,
iuit, ingressus est, in Aphel יָבִיטָא, Fut. יָבִיטָא, lib. 1.

cap. 11. §. 1. Habet affixum \ primæ personæ plu-
ralis, propter quod ultima vocalis (*) mutatur in Sheva.

פָּרַחְנוּ libera nos, Imper. Pael, a radice פָּרַח in
pael פָּרַחְנוּ, Imp. פָּרַחְנוּ. Cui suffixa adduntur per
(*) vid. l. 2. c. 4. in paradig. tertiæ pers. mas. §. 3.

יָבִיטָא tuum. vid. lib. 2. cap. 3. §. 3.

Et hucusque, Deo assistente cui æternas gratias, Gram-
maticam, qua nihil ad sacram hanc linguam, ipsius
Christi Servatoris nostri vernaculam perfecte ediscen-
dam, desideretur, quanta potui brevitæ, perficere
conatus sum. Quid jam refrat, quin gloriam illius qui
hæc & omnia nobis largitus est, cum celeberrimo omni-
um Psalmista celebremus? Et ut finis erat in mente,
sic & finis erit in opere, gloria Dei infiniti.

Psal. 150.

שְׁבַחְו לַמְּרִינָה פְּסֵדֵה חֲזָנוּ
בְּקוֹדֶשׁה : שְׁבַחְוהי חֲסֵדֵהּ : פְּסֵדֵהּ :
בְּרִקְיעָה דְּעוֹשֵׁנָה : פְּסֵדֵהּ : בְּחֵדֵהּ :
שְׁבַחְוהי בְּחֵלְתָנוּהּ : פְּסֵדֵהּ : חֲסֵדֵהּ :
שְׁבַחְוהי

Mat. 6. 9.

אֲדָמָה בְּעֵצָהּ בְּעֵצָהּ אֲדָמָה

veniat, nomen tuum sanctificetur, sicut in qui noster Pater

מַלְכָּהּ. יְהוָה רְחוּם אֲמֵן בְּעֵצָהּ אֲדָמָה

etiam celsis in sicut tua voluntas fiat, tuum regnum

כָּאֲדָמָה. אֲדָמָה בְּעֵצָהּ בְּעֵצָהּ אֲדָמָה

hodie nostra indigentia panem nobis da, terra in

אֲדָמָה בְּעֵצָהּ בְּעֵצָהּ אֲדָמָה

nos & sicut nostra debita nobis remitte &

אֲדָמָה בְּעֵצָהּ בְּעֵצָהּ אֲדָמָה

temptatione in nos inducas ne et, nostris debitorib' remittim'

אֲדָמָה בְּעֵצָהּ בְּעֵצָהּ אֲדָמָה

regnum est tuum quia, malo a nas libera fed

אֲדָמָה בְּעֵצָהּ בְּעֵצָהּ אֲדָמָה

secularum seculum in gloria & potentia &

Non est ut in praxi Grammatica ulterius remoremur: quæ dicta sunt, ut opinor, sufficient, quibus incipientes se exerceant. Quapropter difficiliora solummodo vocabula hic explicabimus, & manum de tabula tollemus.

אֲדָמָה בְּעֵצָהּ בְּעֵצָהּ אֲדָמָה

Affixorum vid. lib. 2. c. 3. notam generalem 4. & specialem 4.

אֲדָמָה בְּעֵצָהּ בְּעֵצָהּ אֲדָמָה

qui in calis, Gr. & in calis. Est in statu emphatico numeri pluralis, vid. lib. 1. cap. 6. §. 5. in Exceptionibus.

אֲדָמָה

שְׁבַחוּהוּ בְּסוּגָא פְּחִשְׁתוּס חֲשֵׁהּ
 רַבּוּתָהּ: שְׁבַחוּהוּ וְזִכְרוּס : פְּחִשְׁתוּס
 בְּקֵלָא וְקֵרָנָא : שְׁבַחוּהוּ חֲמָלָא וְמִנָּה : פְּחִשְׁתוּס
 בְּקִיטָרָא וּבְכִנֹּרָא : חֲמָלָא וְסֻחַלָּא :
 שְׁבַחוּהוּ בְּפִלָּנָא פְּחִשְׁתוּס חֲפִכִּי
 וּבְרִבְעָנָא : שְׁבַחוּהוּ סֻחַלָּא : פְּחִשְׁתוּס
 בְּמִנָּא חֲלִיטָא : שְׁבַחוּהוּ חֲמָלָא וְסֻחַלָּא : פְּחִשְׁתוּס
 בְּצִלֵּי שְׁמַעָא : שְׁבַחוּהוּ חֲרָלָא וְחֲמָלָא : פְּחִשְׁתוּס
 בְּקֵלָא וּבְקַעֲתָא : כָּל חֲמָלָא וְחֲמָלָא : חֲלָא
 נִשְׁמַח וְשִׁבְחָא לְמִרְיָא יַעֲזָרָא אֶחָד אֶחָד

Translatio.

Laudate Dominum in sanctitate ejus : laudate eum in firmamento roboris ejus : laudate eum in fortitudine ipsius : laudate eum in abundantia magnitudinis ejus : laudate eum cum voce cornu : laudate eum cytharis & lyris : laudate eum tympanis & sistris : laudate eum chordis jucundis : laudate eum cymbalis sonoris : laudate eum cum voce & clamore. Omnis spiritus laudet Dominum.

F I N I S.

פְּחִשְׁתוּס חֲמָלָא
 הַלְלוּיָהּ

Laudate Dominum.